

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

5

динара

БРОЈ

1307

14.1.1977. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVIII

★ У ПРЕДВЕЧЕРЈЕ ПРВОГ БАЛКАНСКОГ РАТА
АНА ХРАБРОГ СРЦА

КОМПЛЕТАН
СТРИП
**ЧЕЛИЧНИ
ГУСАР**

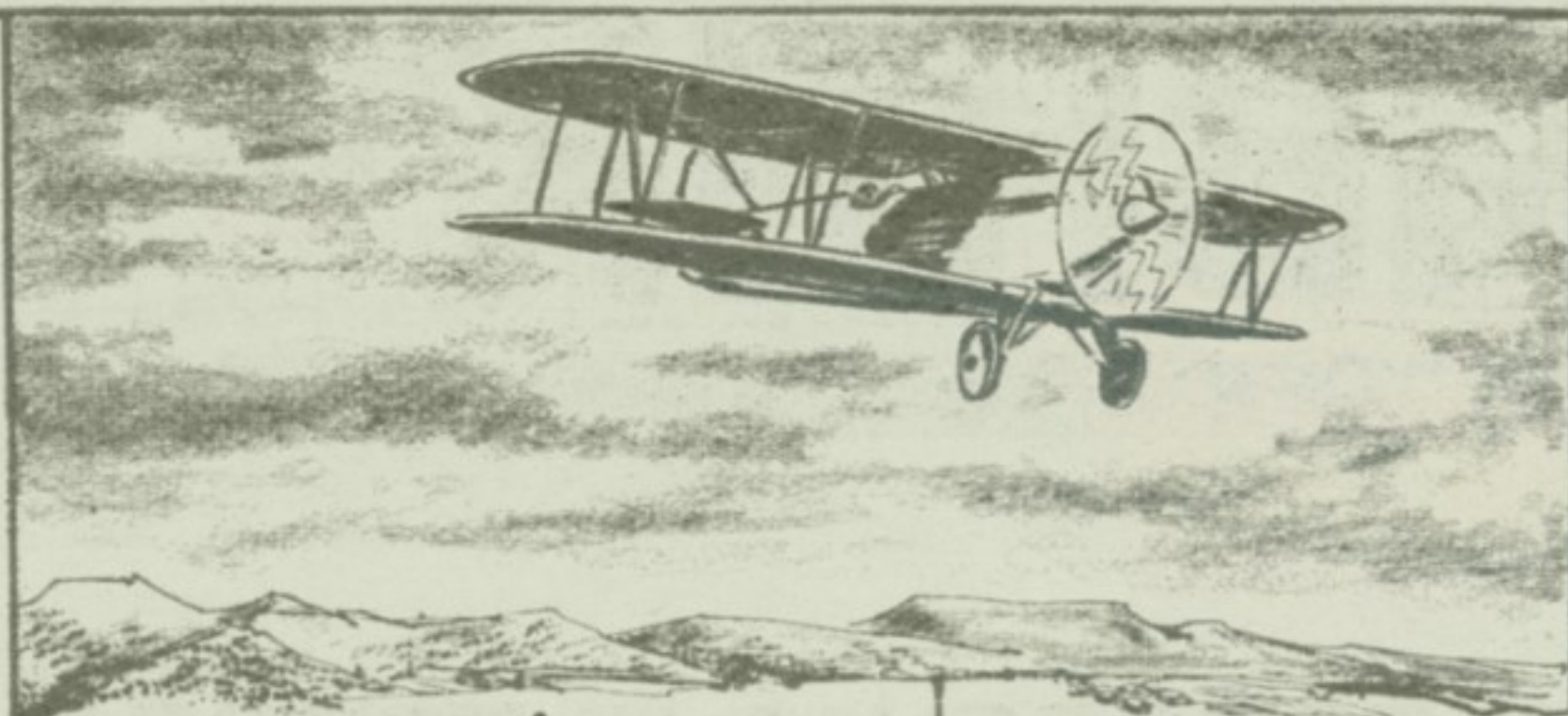
Григор

Веровати или не!

МЕДВЕДИ-ВИДАРИ

Некада су у Румунији пригитомљени медведи коришћени у селима да газе људе кад би их boleла леђа.

ПОРУЧНИК РАСЕЛ МОУН

Први је, 1924. године, без спуштања прелетео од америчке атлантске до тихоокеанске обале преваливши око 4000 километара за 17 часова и 52 минута.

ЏОН КЛИВЗ САЈМЗ

Јунак из америчког рата 1812, затражио је од конгреса да финансира експедицију у средиште земље. Сајмзов захтев, који је намеравао да буши земљу на северном и јужном полу, конгрес је одбио. Ипак, за његову молбу гласало је 26 чланова конгреса.

ПОЈАЛИЦУ ОД КУРЕКЕГ ПЕРЈА

ИЗУМЕО ЈЕ 1872. ГОДИНЕ ВИЛИЈЕМ ХОУГ ИЗ ЧИКАГА ДОК ЈЕ ЗАРОБЉЕН СНЕГОМ У ЈЕДНОЈ ПЛАНИНИ СЕКАО СПАСИОЦЕ.

КУКЕ ОД БУСЕЊА

Које су у 19. веку подизали насељеници у америчкој савезној држави Небраски - и данас се могу користити.

Ловци

Из индијског племена мурија пре сваког поласка у лов дубоко се поклоне пред својом секиром, луком и стрелом.

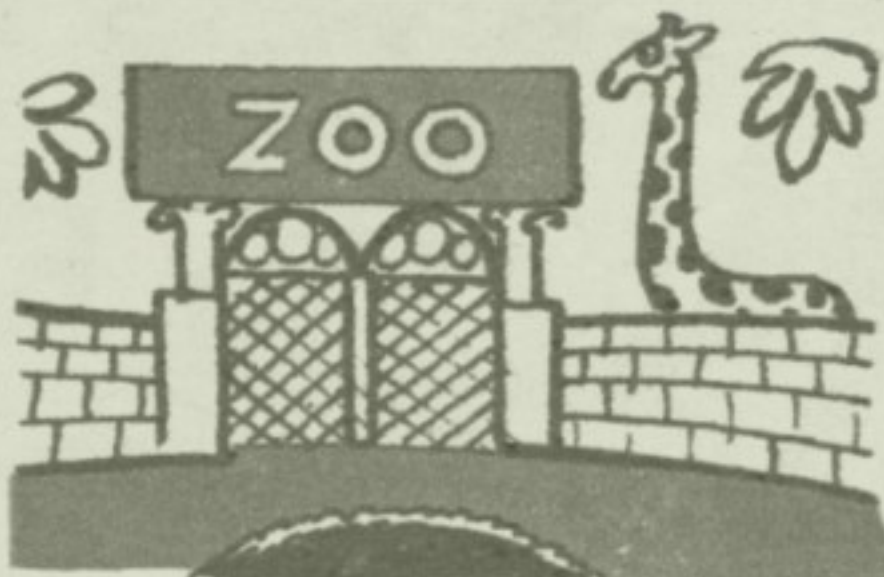

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● статистичари су израчунали да се у свету сваке секунде појави око тридесетак страница текста посвећеног техничким информацијама, а да се сваке године објави око 225.000 књига из области науке и технике.

● највећи родендрони су ружичасти родендрони који расту у Непалу. Поједини примерци ове биљке могу да порасту и до 18 метара.

● рачуна се да у свету има око пет стотина зоолошких вртова.

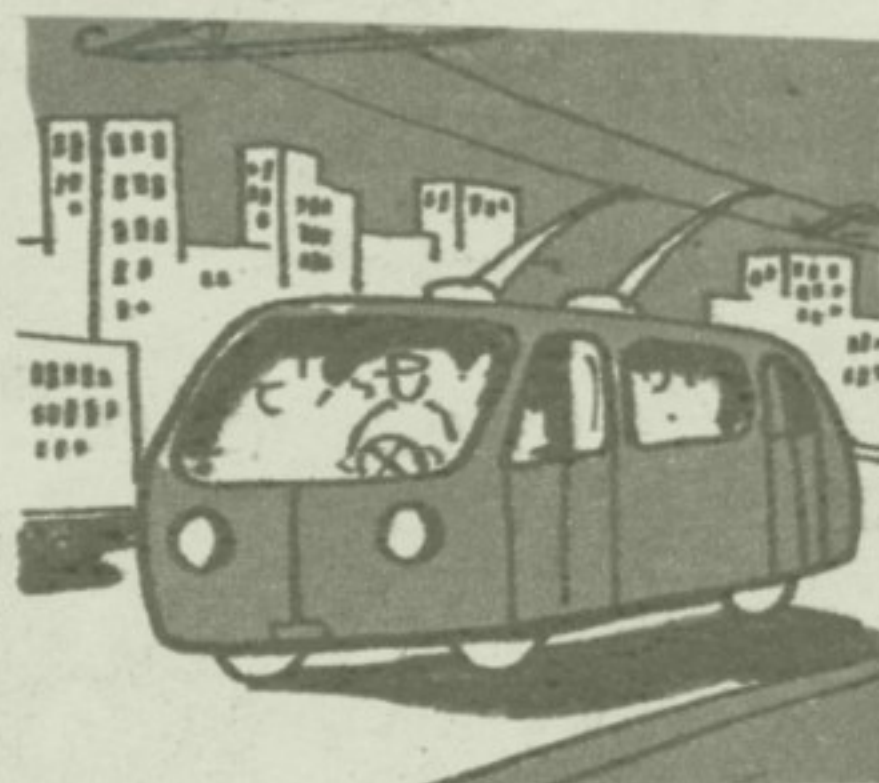

● авокадо (Persea pratissima), плод крушкастог облика из тропске Африке, спада међу најхранљивије намирнице. Плод авокада има 1630 калорија.

● највећи чокот винове лозе засађен је у Карпентарији, у Калифорнији, 1842. године. Он је давао око седам тона грозђа годишње. Овај чокот је угинуо 1920. године.

● недавно је у немачком граду Еслингену конструисано ново возило: аутобус-тролејбус. Возило је названо дуо-бас и ради на истом принципу као и обични тролејбуси, то јест напаја се струјом помоћу трола из градске електричне мреже. Међутим, транзисторске батерије му омогућавају да се у случају прекида струје или неких радова на градској електричној мрежи лако пребаци на самосталну вожњу.

● пре извесног времена британска телевизија давала је „Хамлета“. Уласку духа на сцену прегходио је такав и толико реалан шум да су многи гледаоци пред телевизорима осетили језу. Овај звучни ефекат добијен је тако што су у истраживачкој лабораторији „Болнице краљев-

ског колеџа“ у Лондону снимљени откуцаји срца Џека Ловелока, бившег олимпијског шампиона на 800 метара, по доласку на циљ.

● највећа досад нађена печурка била је једна циновска пухара. Убрана 1884. године у држави Њујорк; печурка је у пречнику имала 1,63 м и била висока 24 сантиметара.

WALT
Disney

ПАЈА ПАТАК

Copyright © 1976
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

У ПРЕДВЕЧЕРЈЕ I БАЛКАНСКОГ РАТА

АНА ХРАБРОГ СРЦА

СТРЕПЕЋИ ДА НЕ УЋЕ НЕКО ОД ПОСЛУГЕ, НЕПОЗНАТА ДАМА ЈЕ НА МЕСЕЧИНИ ЧИТАЛА НАЈПОВЕРЉИВИЈА ДОКУМЕНТА АУСТРОУГАРСКОГ ГЕНЕРАЛШТАБА.

У топло августовско предвечерје 1912. године, четири дана после одласка у Беч капетана Ота фон Хелинека, аустроугарског војног изасланика у Београду, неко је позвао на вратима његове куће. Кад их је отворила, куварица господина фон Хелинека угледала је отмену, лепу даму с малим кофером у руци. Ова посета изненадила је послугу јер — дама је водила трогодишњу девојчицу.

— Ја сам блиска пријатељица господина фон Хелинека — представила се дама на беспрекорном немачком језику с бечким нагласком. — У Бечу смо се растали јуче ујутру и он се враћа за неколико дана. Ово је његово писмо за послугу.

Пошто је непознату жену увела у хол, куварица је прочитала писмо и ни тренутка није посумњала у капетанов рукопис. Он је у писму најтоплије препоручивао своју пријатељицу, тврдећи да ће се њом и оженити јер је дете његово.

Важан изјавор

Куварица је, одушевљавајући се лепотом гошће, схватила да је реч о ван-

брачној вези и да је њен господар желео да своју љубавницу за неко време удаљи из Беча.

Тих врелих дана свуда у Београду владао је мир, сем у српском генералштабу где се, у савезу са Црном Гором, Бугарском и Грчком, даноноћно радило на припремама рата против Турске. Ови савезници су желели да најзад протерају Турке с Балканског полуострва. Али, одмах се наметало и питање поделе свих оних територија које ће бити ослобођене. Зато се, чим се чуло за ову политичку и војну замисао, у целокупну игру умешала и Аустро-Угарска као једна од великих сила. Беч је хтео по сваку цену, рачунајући и употребу бројне и моћне војске, да после ратних сукоба, у новооснованој Албанији има своје упориште. Под изговором да иде на летњи одмор, аустроугарски војни изасланик у Београду, капетан Ото фон Хелинек, отпутовао је у Беч на важно реферисање у генералштабу аустроугарске војске.

Све то добро је искористила Ана Миладиновић, једна од највештајских обавештајских пуковника Драгутина Димитријевића Аписе, шефа српске обавештајне и контраобавештајне службе. Када је ушла у кућу фон Хелинека, имала

је двадесет шест година и беспрекорно је говорила немачки, француски, италијански и грчки језик. Из-

— У последње време остајао је до зоре и сви смо се забринули за његово здравље. Иза ове собе је тераса која гледа на врт и надамо се да ће вам бити удобно и пријатно.

— У овом Београду заиста је топло — раскомотила се Ана. — Можда ћу мало поседети на тераси па после нешто читати. Мала Клара се често буди и морам сваки час да будем уз њу.

Опасна ноћ

Ускоро је Ана Миладиновић стајала наслонена на отворена велика врата собе капетана Хелинека кроз која се улазило на терасу, питајући се шта би Немци урадили кад би сазнали ко је она и где је. Њен шеф Апис није веровао у успех тако смелог подухвата, али она је била

Пред њом је била опасна и одлучујућа ноћ.

У собу је падала месечина али су писаћи сто и ормар били у неосветљеном углу. Из своје тапине Ана је тихо извадила унапред припремљен свежањ кључева начињених према скупо плаћеним воштаним отисцима које је продао неко од послуге.

Храбра обавештајка радила је смирено. Знала је да мора пронаћи онај документ из којег ће сазнати шта мисли аустроугарски генералштаб о предстојећем рату малих балканских савезника против Турске.

Њени спретни, танки прсти вешто и без шума претурали су по фиокама. Сваки документ морала је да разгледа на месечини, у непрестаном страху да ће ући неко од послуге и да ће бити затечена. Истовремено се и плашила да неће пронаћи то упутство. Ближило се и јутро, а она га није пронашла. Тек кад је дан

врсно је познавала распоред просторија у стану аустроугарског капетана, и тиме је учинила још већи утисак на послугу која није ни претпостављала ко је она у ствари. Сместили су је у једну од многобројних раскошних соба велике куће окружене богатим вртом. И собар капетана фон Хелинека, који је кришом читао љубавна писма свог господара, такође је потврдио да је писмо које је донела изненадна гошћа писано фон Хелинековом руком. Нико од присутних није ни слутио да је то писмо дело обавештајног одељења српског генералштаба.

Док је куварица без устручавања причала детаље из сусрета са фон Хелинеком, Ана Миладиновић је пажљиво мотрала на суседну собу.

— Претпостављам да тамо ради мој драги Ото? — рекла је са заносом заљубљене жене.

— Да, милостива госпођо — одговорила је куварица.

сигурна да послуга неће посумњати у писмо које доноси јити проверавати у аустроугарском посланству, које се налазило код Саборне цркве.

Српска обавештајна служба добро је знала везе аустроугарског војног изасланика. Његова радна соба с документима налазила се у стану, а аустроугарски војни кругови нису допуштали да било ко у посланству има преглед над радом њиховог изасланика. Он је био непосредно потчињен Конраду фон Хецендорфу, начелнику генералштаба, и није требало много погађати зашто је отпутовао у Беч.

Док је посматрала врт, Ана је приметила да на клупи седи човек. Одмах се досетила да је то вероватно прерушени аустроугарски жандарм или обавештајца који је стражарио и чувао кућу на којој су сви прозори били отворени и зато није смела да пали светло у фон Хелинековој радној соби.

био на помолу у рукама је имала оно што је тражила. У углу документа крупним словима било је написано „строго поверљиво“.

Уздржаног даха почела је да чита. Морала је добро да запамти његов садржај и врати га на исто место јер није смела да га понесе.

Прошећаћемо се!

Српски генералштаб највише се плашио аустроугарске интервенције са севера. Од припајања Босне и Херцеговине, 1908. године, аустроугарски војни стручњаци стално су захтевали рат против Црне Горе и Србије. Тврдили су да ће се словенски народи у Аустро-Угарској ослањати на ове две независне државе све док оне не буду уништене. Сукоб са Турском био би одлична прилика да Аустро-Угарска уђе у рат, а

МИНИ-КВИЗ

1 Шта је марципан?

2 Нуакиот је главни град једне републике. Које?

3 Знате ли ко је написао романе „Жан Бароа“ и „Тибоови“ (11 књига)?

4 У коју класу спадају кокоши?

5 Знате ли ко је најчешће играо чувеног филмског детектива Мегреа из полицијских романа Жоржа Сименона?

ОДГОВОРИ:

1) Марципан је врста чоколаде. 2) Нуакиот је главни град Екваторијалне Гвинеје. 3) Жан Бароа и Тибоови су романи француског писца Жоржа Сименона. 4) Кокоши спадају у класу птица. 5) Најчешће је играо чувеног филмског детектива Мегреа из полицијских романа Жоржа Сименона.

то је захтевало да се део снага држи на северној граници, према Сави и Дунаву.

Када је прочитала упутство које је Конрад фон Хецендорф упутио фон Хелинеку, Ана Миладиновић је била више него узбуђена. Надмени Немац био је уверен да ће Срби и Црногорци бити поражени у рату са Турском, после чега би уследила аустроугарска интервенција под изговором заштите територије двеју балканских држава. „Прошетаћемо се кад све буде готово!“, самоуверено је написао фон Хецендорф. Узгред је напоменуо да ће аустроугарске снаге вршити маневре дуж Саве и Дунава у септембру, како би српски генералштаб био приморан да држи део снага на северу. Тако ће аустроугарске трупе „освојити“ земљу без испаљеног метка.

Сутрадан је тобожња милосница узела девојчицу да се „прошета“ и, наравно, више се није вратила. А када се у септембру Ото фон Хелинек вратио у Београд, послуга га је дочекала уплашено. Показали су му писмо и испричали о лепој дами.

— Глупани, ја ово нисам никада писао! — урлао је фон Хелинек. — Каква пријатељица, какво дете!

Бол у Бечу

Огорченом капетану остало је једино да о свему извести Беч и да пошаље своје тобожње писмо. Бечки генералштаб поверио је истрагу тадашњем пуковнику Максу Ронгеу, шефу аустроугарске обавештајне и контраобавештајне службе. Међутим, они нису могли ни да замисле шта је непозната обавештајка у ствари хтела и мислили су да јој у руке није доспео ниједан важан документ, јер сви папири били су на свом месту. Али, касније је сам Мак Ронге признао да су били наивни.

Као последица свега, фон Хелинек је повучен и замењен другим војним изаслаником.

Захваљујући подацима које је донела Ана Миладиновић, Срби и Црногорци могли су да одахну. Када су у Бечу сазнали да су српске трупе, подржане од 3000 македонских устаника, до ногу потукле турску Вардарску групу армија у бици код Куманова, да су нове турске снаге доживеле исту судбину у бици код Битоља, да су Срби послали Бугарима у помоћ своју Другу армију са свом тешком артиљеријом да подржи опсаду тврђаве Једрена и да су црногорске трупе однеле неколико блиставих победа — настало је запрепашћење. „Беч је рикнуо од бола који су му задале преварене наде“, писао је о томе један стари дипломата.

А свему је много допринела једна нежна и храбра жена.

(И. Лончар

ЧОВЕК КОЈИ СЕ ПЛАШИО ОГЛЕДАЛА

БЕКФОРД ЈЕ С НЕВЕРИЦОМ ГЛЕДАО КРОЗ ДУРБИН. ЊЕГОВА РАДОСТ И ПОНОС, ЊЕГОВА СЛАВНА КУЛА, НИЈЕ ВИШЕ ПОСТОЈАЛА.

Једне вечери 1825. на свом путу уз Ленсдони брег отежалим кораком пењао се, са дурбином пребаченим преко рамена, стари Вилијам Бекфорд. На врху, пред китњастим замком, предахнуо је а затим ушао пењући се кривудавим степеништем. Погледао је кроз највиши прозор и пренеразио се.

На десетак километара одатле до јуче се налазила огромна кула, висока око 90 метара, у ствари, главни део куће коју је сазидао а затим невољно продао, оставши и даље поносан и заљубљен у њу. Сада је открио да је кула нестала, видела се још само гомила рушевина. Испустио је дурбин и заплакао као дете за изгубљеном играчком.

Бакље на градилишту

Вилијам Бекфорд рођен је 1760. године у Фонтхилу, у покрајини Вилтшир. Његов отац, у то време веома утицајна личност, поред тога што је два пута био градоначелник Лондона, био је и баснословно богат. Неколико година касније у породици Бекфорд догодила се несрећа. Радознао и необично живахан шестого-

дишњи дечак Вилијам оборио је једног дана на себе велико и недовољно учвршћено огледало у мајчиној соби. Изгледало је да ће оживети на лицу, нарочито на носу, остати заувек.

Када је Вилијаму било једанаест година, отац је умро и оставио му прилично наслеђе. Али, нека да радознао и весело дечак постао је мрзовољан и чулан млад човек који је патио због свог изгледа и више од свега мрзео огледала. Будућност му је била обезбеђена, живео је у Енглеској, путовао и бавио се писањем и преводњем. Често је посећивао Енглеску и волео да време проводи у миру на поседу у родном Фонтхилу. Једном приликом чопор разјарених ловачких паса пореметио је својим лавежом његово сањарење. Бекфорд се толико разбеснео да је наредио да читаво имање буде ограђено високим зидом који би му обезбедио мир. Зид је био висок 3,5 метра а дугачак читавих једанаест километара. Више ниједан пас није могао да га прескочи и Бекфорд је био задовољан.

У то време богаташи су се надметали у подизању што необичнијих грађевина и Вилијам Бекфорд је одлучио да их

све надмаши. Кућу је, заједно са поседом, продао 1796. године и поново стишао у Европу, чврсто решен да се врати и сазида нешто много импресивније. Већ тада је одлучио да ће висока кула бити главни део његовог здања. Није се поколебао ни када се прва кула срушила још у тску градње.

Ускоро је никло читаво село од барака подигнутих за живот радника који су радили у две смеће током читавог дана. Они који су радили ноћу користили су бакље, а зими су се могле видети огромне ватре што су даноноћно гореле широм читавог имања како се вода и малтер не би замрзли.

Срушио је ветор

Када је завршена, кула је била највише приватна зграда у Европи. Висока близу 90 метара, на основици веома мале површине, представљала је право ремекдело ондашње градитељске вештине. У њој се налазило осамнаест соба без икакве вентилације и — без иједног огледала! Све собе су биле повезане ходницима који су са стране имали многобројне испусте да би

се, док би он пролазио, послуга могла склањати у њих, лицем окренута према зиду.

У ову чудну кућу Бекфорд се уселио 1807. године. Прекинувши коначно са својим путовањима. Живео је у потпуној изолацији, окружен само послугом и неколицином интимних пријатеља. Након петнаест година његово се богатство осетно смањило. Тешко се помирио са чињеницом да му је једини спас од банкротства продаја његовог животног сна, куће коју је створио.

Бекфорд је читаво имање, са свим што се налазило на њему, продао за 300.000 фунти. Преселио се затим у оближњу бању наложивши свом архитекту да му на суседном Ленсдони брегу изгради један, много скромнији, замак. Из њега се још могло видети његово велико дело, његова драга кула коју је свакодневном посматрао, све до оног страшног тренутка када се под снажним налетима ветра срушила до темеља.

Од Бекфордове необичне кућерине није остало ништа осим мале чуваре кућице и многобројног дрвећа које је засадио на поседу.

А. М.

МОДЕРНИ ГЛАДИЈАТОРИ

Фудбал у којем је тако тешко дати гол, да чувар мреже — уопште није потребан најпопуларнији је спорт у Сједињеним Америчким Државама. Наравно, он нема ничег заједничког са „краљем спортова“ осим имена. Чак се у њему лопта готово уопште и не шутира ногом! А није ни округла, већ овална.

Амерички фудбал нема никаквих сличности ни са рагбијем, мада је ове енглеска игра послужила као инспирација творцима данас сигурно најгрубљег и најопаснијег спорта на свету — ако не убрјамо, рецимо, трке формуле 1. Правила су у њему таква да је забрањено једино саплитање противничког играча, а сваки други начин да му се одузме лопта — пурање, ударање, обарање, десет на једног, допуштени су и — пожељни! А колико се то људима свиђа, показује податак да се утакмице играју само недељом, телевизија све директно преноси, али улазнице за стадион увек су распродате много унапред.

ЧЕТВРТ ВЕКА САМО ШУТИРА

Већ средњошколци почињу да играју амерички фудбал иако у њиховом узрасту то може да буде кобно: повреде кичме су честе, а понекад остављају и трајне последице. Али, нема те силе која би младе Американце одвратила од бављења омиљеним спортом.

Сан свих је, наравно, да постану врхунски професионални играчи и уђу у састав једне од две лиге, Америчке или Националне. Јер, зараде играча су баснословне, мада се не може тачно утврдити колико они добијају. То је тајна оних што воде спортски бизнис. Они најбољи, најјачи и најиздрживији играју шест-седам година: после тога су већ толико изубијани, толико пута оперисани од мениска да даље не могу! Долазе млађи, свежији играчи.

Разуме се, ово важи само за навалне играче. Онај ко шутира када игра почиње, или кад екипа успе да дотера лопту до места с којег се пуца на гол — што је изузетно тешко — има само ту дужност: то је „кикер“. Својеврстан рекорд држи Американец Џорџ Бланда који са својих 47 година живота, а готово половину од тога игра у Америчкој лиги, и даље ради само то! Он, као и сваки кикер уђе у игру кад треба да пуца, обави свој део посла и опет изиђе!

Насупрот њему, има играча који у читавој својој каријери буквално нису дотакли лопту, јер играју у одбрани. Њихова је једина дужност да ометају противничку екипу: за деценију секунде створе гужву,

ТЕРЕН ЗА ИГРУ

Амерички фудбал игра се на терену дугом 360, а широком 300 стопа, што износи отприлике 120 са 100 метара. Игралиште је подељено на 20 једнаких делова, а на средини крајњих линија постављени су голови, друнчији од оних канве смо навикли да видимо на фудбалским игралиштима. То су, просто, два носача са летвом, прено које треба пребацити лопту са гол-линије, нада енипа успе да дође дотле.

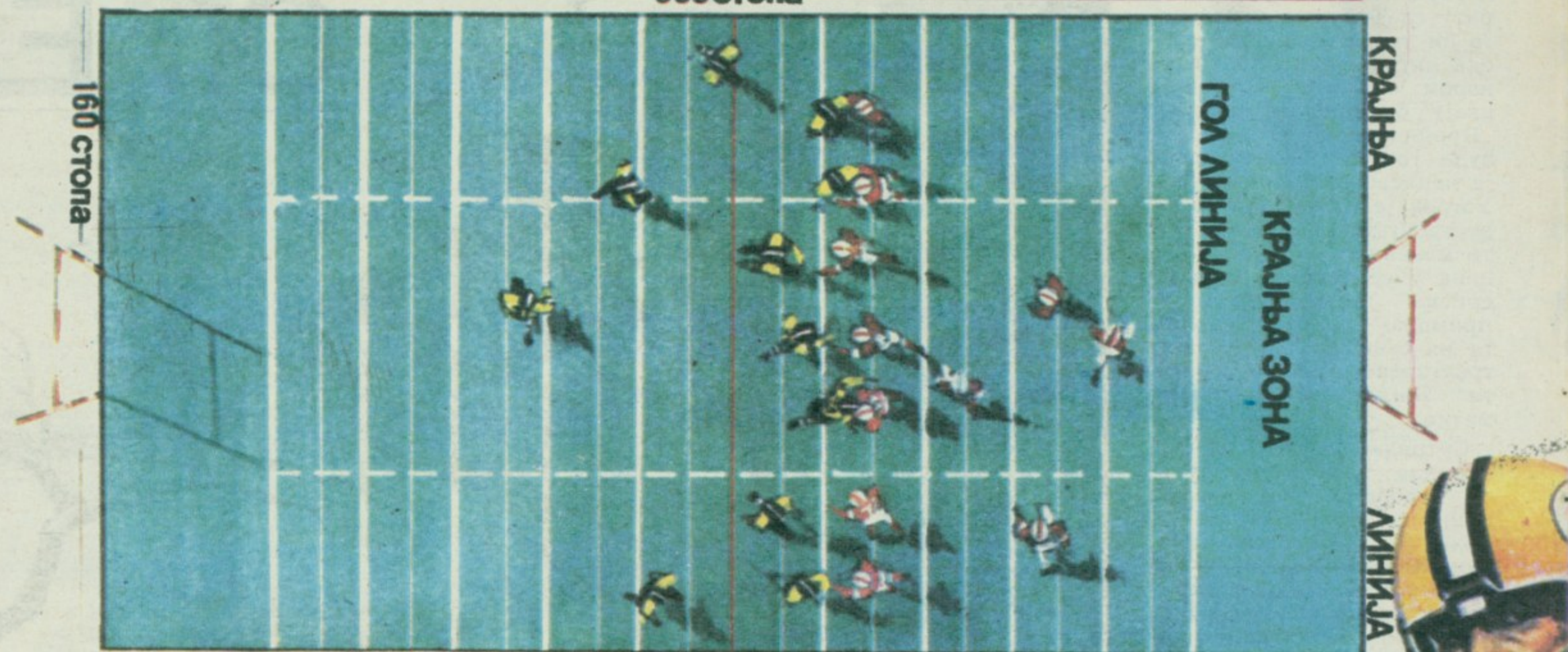
оборе играча с лоптом и падну по њему. Тада се чује — звиждук судијине пиштаљке јер, оног тренутка кад судија више не види лопту, игра се прекида и цео тим се мења! Свих једанаест играча истрчава са терена и улази једанаест нових, по одлуци тренера. Сама игра траје један сат, али утакмица због ових прекида потраје и по три до четири сата.

ТЕЛЕВИЗИЈСКИ СКАНДАЛ

Свака екипа мора да има 40 играча и пет резерви, ни више ни мање. Главни је „квотер бек“: када одјекне знак за почетак он руком додаје лопту једном од двојице „рисивера“ и том приликом гласно узвикује неке речи: то је шифра тактике коју противник мора да чује — али не сме да разуме! Дужност је „рисивера“ да лопту пренесе што даље према противничком голу па се бирају прави спринтери, бивши олимпијски победници и светски рекордери у трчању. Али, „рисивер“ некад не успе да одмакне ни сантиметар, јер се на њега одмах сруче играчи из противничке одбране! Пред почетак сезоне свака екипа спреми по 120 тактичких комбинација и сви играчи морају напамет да науче исто толико шифара, како би на квотеров знак одмах знали како да играју. А циљ је пренети лопту што даље

ФУДБАЛ БЕЗ

360стопа

300стопа

према противничком голу, до места са којег се пуца и готово никад не промаши, али је зато готово немогуће стићи дотле! Стизање до тачке за пуцање вреди 6 поена, а гол само један.

Сезона америчког фудбала, јер у САД сваки спорт се игра само у одређеним месецима, без узетка, траје од септембра до јануара. Највећи догађај је финале за супер-шампиона, када се прваци обе лиге боре за титулу. Ову утакмицу прати и старо и младо.

Својеврстан скандал десило се 1970. године, када се играло финале. Америчка телевизија, позната по својој строгој тачности, прекинула је пренос седамдесет секунди пре краја, да би на време почела са емитовањем деценијег филма „Робин Худ“. И, баш у тим последњим секундама пао је одлучујући гол!

Ништа није вредело што је он накнадно приказан безброј пута: публика је, широм САД тако оштро реаговала да је читава екипа, на челу са директором програма, смењена!

Кад је у питању амерички фудбал, нема праштања. То је за Американце светиња!

М. Крстуловић

Овална лопта коју Американци популарно зову »пигсин«, свињска коња, тешка је око 400 грама. Дугачка је 30, а на најширем делу 17 сантиметара. Када »нинер« треба да пуца, његов саиграч из екипе поставља лопту на један врх, придржава је само врховима прстију и пушта у тренутку када »нинер« замахне ногом.

ГОЛМАНА

САН ВЕЋИНЕ МЛАДИХ АМЕРИКАНАЦА ЈЕ
ДА ПОСТАНУ ВРХУНСКИ ИГРАЧИ У СПОРТУ
КОЈИ ЈЕ ТОЛИКО ОПАСАН ДА ЧЕСТО МОЖЕ
ОСТАВИТИ ПОСЛЕДИЦЕ ЗА ЦЕО ЖИВОТ!

Да би заштитили главу и лице, играчи носе нарочите пластичне или металне нациге које имају решетке преко лица. Рамена, руке, ноге до испод колена штите гумираним деловима, слично хонејашима тако да једини непокривени делови тела су шане. Оваква опрема је веома скупа (око 300 долара) али популарност америчког фудбала тиме уопште није угрожена. Одевени тако, играчи који се бирају по снази и физичној спремности, сви високим преко два метра, изгледају као џинови! Народ их зове савременим гладијаторима.

Сваки клуб има своје боје, заштитни знак и — навијачки клуб. А вође навијача су обично девојке, које после утакмице приређују игранке и забаве, нарочито ако њихова екипа победи. Бити у САД играч америчког фудбала и још у елитној лиги, права је почаст!

Ја то могу! — дрекнуо сам одгурнувши тањир од себе на свечаној вечери поводом годишњице Клуба летача балонима. Сви су ме запањено погледали. Моја супруга Линда стискала ми је руку покушавајући да ме смири, а председник клуба само је промрмљао:

— Не верујем да је то могуће. Тешко је и помислити да би се неко на то усудио...

Ово је већ превршило сваку меру. Одгурнувши столицу устао сам од стола.

— Не верујете? Е, па слушајте ме онда добро! Ја, Карл Томас из Лејкхерста, иначе члан вашег јадног и неповерљивог летачког клуба, обећавам да ћу прелетети Атлантик у балону!!!

Узео сам Линду за руку и бесно изашао напоље, остављајући председника и чланове клуба скамењене. Док сам возио према граду, Линда је изгледала замишљена, а онда је тихо упитала:

— Да ли ти стварно мислиш да урадиш тако нешто...?

— Бар ћу покушати:

БЕЗ ПАНИКЕ

Почела је јурњава за опремом и после извесног времена успео сам да набавим најбољу могућу опрему коју је један овакав подухват захтевао. Између осталог, набавио сам падобран, гумени чамац за спавање који се сам надувавао, резерву хране за сваки случај и неколико сигналних ракета. Рачунао сам да ће ме балон однети ка француској обали или можда чак у Немачку.

А онда, 29. јуна 1975. дошао је дан када су се готово сви становници Лејкхерста окупили на месту узлетања да ме поздраве и пожеље ми срећу, мада сам имао утисак да је већина дошла да ме последњи пут види. Линди сам на крају рекао:

— Када се будем вратио, написаћу књигу о овоме и бићеш поносна на мене!

Одвезао сам балон, одбацио терет и нашао се у ваздуху, праћен поклицима одушевљене масе света.

Прва два дана летео сам без икаквих проблема јер је време било ведро, а ветар веома повољан. Трећег дана, међутим, на око 700 километара од америчке обале, почели су да се сакупљају црни облаци и настала је страшна олуја. Али, још није било разлога за панику.

Одједном, балон је почео да губи висину и великом брзином да се приближава сивом узбурканом мору. Брзо сам избацивао врећице с песком, а затим и неке друге мање потребне ствари да бих некако подигао балон. Није вредело. Или је балон негде испуштао гас или је реаговао на промену у атмосферском притиску — у сваком случају ситуација је била врло незавадна.

Ипак, после неколико часова борбе балон је поново почео да се диже и достигао је не баш велику висину од око 60 метара. Таман сам се смирио, када је један снажан удар ветра буквално разнео гондолу балона. И падобран и чамац за спасавање пали су у море.

ОПКОЉЕН

Није било избора: морао сам да скочим са толике висине и извучем се из расклиматаног балона!

НИЈЕ НЕМОГУЋЕ!

Пао сам са висине од 60 метара у море и сада сам у гуменом чамцу, окружен ајкулама. Шта ли ћу још доживети?

Одбацио сам се од гондоле и скочио. Ударио сам у воду таквом снагом да сам поломио неколико ребара. Срећом, нисам изгубио свест. На три-четири метра од мене пловио је мој надувани чамац за спасавање.

Учини ми се веома близу, али са повређеним грудним кошом било

је тешко препливати и тако малу раздаљину. На једвите јаде попео сам се на чамац и легао на леђа, повремено пљујући крв. Погледом сам потражио балон али га нигде није било. Нестао је негде у облацима.

Сада сам имао само мало шећера, витамина Ц, мали резервоар са

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

водом и један харпун. Ове ствари сам још пре поласка причврстио у издувани чамац, мада, искрено, ни сам очекивао да ћу бити принуђен да га употребим. У појасу сам имао и три сигналне ракете.

Ноћ је пала и, изнемогао од веслања, заспао сам. Сутрадан сам веслао колико сам могао, да бих увече опет пао на леђа и заспао. Следећег јутра, кад сам се пробудио, погледао сам око себе и следио се!

Шест или седам троугаоних пераја секло је површину воде око мог чамца. Био сам опкољен ајкулама! Повремено би нека од њих промолила главу на површину и разјапила најодвратније чељусти које сам у животу видео. Ајкуле су правиле све мање кругове и све ближе се примицале чамцу! Није било времена за губљење: чим је прва са отвореним чељустима промолила главу на површину, из све снаге сам јој забио харпун у ждрело!

И гле! Чудо се догодило! Праћећи ону рањену, остале ајкуле престале су да круже око чамца и отишле у непознатом правцу.

КАД-ТАД!

У том моменту угледао сам брод, удаљен око пет-шест километара од мене. Као полудео, почео сам да се бацакам по чамцу и, једну за другом, испалио сам све три ракете. У првом тренутку ми се учинило да брод није приметио сигнале које сам испалио, а онда је нагло променио курс и кренуо према мени!

Био је то совјетски теретни брод „Декабрист“ који је, пошто су ме извукли из мора, пристао у Ротердаму. Изишао сам на кеј и гамо угледао своју мајку и Линду — са совјетског брода о мени је послана порука у САД.

Авионом смо кренули за Америку. Када смо стигли, на аеродрому нас је сачекао председник Клуба летача балонима. Загрлио ме је и рекао:

— Добро нам дошли! Поносни смо на вас и у име клуба радујем се што имам част да предам клубску заставу човеку који је покушао немогуће!

У мени је проврело од беса:

— Немогуће?! — Уопште није немогуће! Ја ћу то и доказати! Знам себе. Покушаћу поново и — успећу! Кад-тад.

Карл Томас

БУДИТЕ КАО ПЕТЛОВИ!

Борба петлова установљена је као обичај још у 5. веку пре наше ере, после једног занимљивог догађаја.

Кад је требало да пође у бој с Персијанцима, чувени атински војсковођа и државник Темистокле видео је да његови војници не показују ни најмање одушевљења за овај поход. Зато је, кад је јед-

ног дана приметио два петла како се бесно туку и чувају, позвао своје војнике да им покаже тај приказ:

— Видите ли дивљу храброст ових малих животиња и њихову жељу за победом? А ви, ви који се борите за своје домове, за гробове наших очева, за слободу, ви оклевате!

После ових речи војницима се подигао борбени морал. Жељни победе, јурнули су на Персијанце и савладали их. Зато је у знак сећања на ову победу установљен празник у којем је најважнији догађај — борба петлова.

DIK
BROWNE

ХОТАР

СТРАШНИ

Пољичани су немо стајали на ледини пред телом мртве девојке која их је спасла покоља. Били су тужни, али и збуњени догађајем.

Тога дана сви су били на окупу, цела Банка. У дну великог каменог стола седео је велики кнез, десно од њега војвода, лево нека врста секретара, а даље, са сваке стране, још по двојица судија. Откако је постојала Пољичка кнежија, Банка, у ствари њена „влада“, увек је заседала ту, на пољу, у селу Гатима подно Мосора.

Кнез се загледа у даљину, према кршевитој литици Илинаца која се спуштала према реци Цетини, стрмо, погледом. Поглед му се врати на околицу. Луто је по камењару. Камењар свуда: и иза његових леђа, и лево, и десно, баш свуда. Проклета шкрта земља, помисли. И поред тога, Турци долазе по своје. Сваке године у јесен ето њих

зениду. Била је 1648. година.

Јуришина судбина

Народ се сливао као река у Гате. Волео је он своја Пољича и поносио се њима. А како и не би кад је Кнежија, која је, иначе, обухватала територију од неких 250 квадратних километара дуж јадранске обале, између река Жировнице и Цетине са мосорским залеђем, била у то време једна од ретких државица на Балкану у којој је носилац власти био народ.

Збор није дуго трајао. Народ је листом био за то да се престане са давањем данка. Пашин гласник је оти-

кнеза Јурана Гојсалића, за коју је он, онако горд и повучен, био другачији од осталих сеоских момака.

Пандури су оптужили Стипана да је украо врећу брашна из сеоског млина. Везали су оца и сина. Међутим, ови су се некако отргли и јурнули у ноћ. Јуриша је успео да утекне према Цетини, док Стипан није имао среће: саплео се, пао и главом ударио о камен оставши на месту мртв.

Вест о Стипановој и Јуришиној судбини потресла је кнежеву кћер.

Дани су пролазили и Стипанова несрећа брзо је заборављена. Ни за Јуришу се ништа није чуло, као да је у земљу, пропао.

ИЗМЕЂУ ИСТИНЕ И ЛЕГЕНДЕ

ПОРЕЗ НИЈЕ ИСПЛАЋЕН

Пољичана је било мало. Све што је могло да носи оружје, стекло се под Мосор, али на сваког је долазило по десет Турака. Турци су дошли по харач: овога пута Пољичани су морали животима да плате срамоту нанесену Топан-пашин гласник, а он је био нико други до — Јуриша Стипанов.

— Сад се зове Мује! — обавестили су кнеза они који су разговарали са Јуришом на пола пута између турског и пољичког логора.

Пољичани су се тргли. Многи су се стили срамоте коју су нанели младићу и његовом оцу. Тргла се и Мила. Срце јој је заиграло. Откако се Јуриша изгубио оне ноћи, често је мислила на њега.

Народ се збунио. Изненада, Мила се издвоји из гомили и крену према пашиним гласницима. Он је још стајао на истом месту и гледао у правцу Мосора.

Пољичани су запрепашћено погледом пратили девојку. Шта то смера, питали су се. Видели су како нешто говори младићу, потом се жустро објашњава. А онда га је загрлила. Држећи се за руке, њих двоје су кренули у турски логор.

Међу Пољичанима је настао жагор. Зар кнежева кћи да их изда?

— Нема нам друге него да ноћас на препад нападнемо турски логор! — смиривао је кнез народ.

Пољичани се сложише. Почели су да припремају оружје. Ближила се ноћ.

Чим је сазнао да је са Јуришом у логор стигла девојка, Топан-паша је наредио да је доведу. Био је задивљен њеном лепотом. Није ни слутио да Мила са Јуришом, једним од његових најбољих војника, кује план како да спасе свој народ. А двоје младих није оклевало: оног тренутка кад је паша заповедио Јуриши да оде а Мили да остане, младић је потегла јатаган и јурнуо из шатора. За њим је пошла и Мила држећи у руци запаљену бакљу која је осветљавала унутрашњост шатора.

На бесне пашине повике Турци су се сјатили са свих страна. Јуриша је крчио пут јатаганом према оближњем шатору где је био смештен барут. Мила га је следила. Успели су да се пробију до барутане.

Младић је засекао шаторско крило и Мила је хитро убацила бакљу у шатор.

Каће голе!

Страшна експлозија проломил се пољем. Турски логор одлетео је у ваздух. Пошто је већ био освојено мрак, настао је неописив метеж. Уто са Мосора улетеше Пољичани и уз кликтање журнуше на преживеле Турке. Оно што је остало живо узмицало је према литици изнад Цетине. Али, кад су стигли до ње, даље нису имали куд. Знајући шта их чека ако падну Пољичанима у руке, скакали су у понор.

Кад је свануло, све је било готово. Милу су нашли на бојишту. Давала је знаке живота и покушавала нешто да каже. Из уста јој је текла крв. Пољичани се окупише око ње. Ставили су јој под главу војводин капут. Кнез се саже и помилова је по лицу. Мила је уморно отворила очи и погледала своје Пољичане, а онда јој глава клону. Била је мртва.

Велики кнез се полако усправи. Ћутао је неколико тренутака и гледао у девојчино тело, а затим од сечно рекао окупљеним пољичким ратницима:

— Каће доле!

да прикупе харач. Кнез уздахну, стави руке на сто и обори главу. Борио се с мислима.

— Топан-паша шаље свог човека по харач! Ту је негде, чека... почео је тихо, одмерено. — Ако платимо, остаћемо јадни и невесели! Отоманско Царство није више оно што је било. Мислим да не дамо ни кап воде!

Завладао је гробна тишина. Чланови Банке слагали су се у души с кнезом, знали су и да је Пољичанима доста турског зулума, али је требало чути и њихов глас. Зато су одмах послани чауши у свих дванаест села Кнежије да позову народ на Скупштину. Пашиним гласнику речено је да дође сутра.

Сунце се приближавало

шао из Гата празних шака шкрџућући зубима, а задовољни Пољичани разишли се кућама. Те вечери су после толико времена први пут, ваљда, заспали спокојно.

Ипак, у једној кући није било мира. Чим је пао мрак, пред убогим домом сељанина Стипана из села Костања банули су пољички пандури. Стипан је живео са сином Јуришом, вредним и поносним момком. Били су више гладни него сити. Кад су имали само сува хлеба, у кући је била свечаност. Једину имовину, пет оваца, Јуриша је свакодневно терао на пашу, али је тамо избегавао остале чобане. Смејали су му се и ругали. Понуђени залогат хтео је да узме једино од Миле, кћерке сеоског

Зар она да их изда?

Неколико месеци после сазивања Скупштине због харача, огласили су се јаци, запомагање и вриска са Мосора. Турци су упали у Пољича! Рушили су и палили села и секли јатаганима све живо. Са границе Кнежије народ се повлачио према њеном средишту. Потражио је уточиште у мосорском камењару изнад села Гата. Неколико хиљада Турака улогорило се на Гатском пољу. Сада су се испред њих, горе у планини, налазили Пољичани, а иза њих литице Илинаца и кањон брзе Цетине.

Многи историчари и данас се споре око тога да ли је Мила Гојсалић (по неким Миле Гојсалић) постојала и да ли се овај догађај одиграо. Већина тврди да јесте и да је Мила потпала барут 28. марта 1648. године. Народ Пољича препричава збивања у неколико варијанти. Аугуст Шеноа је Мили посветио песму, Јаков Готовац оперу, а Пољичани подигли споменик.

Пољичка кнежија прво је била под млетачком влашћу а затим су њом господарили Турци, од 1540. до 1699. године. Позната је и по свом Статуту о коме има помена још 1333. године. Укинуо ју је Наполеон 1807. Тада је престао да важи и Пољички статут.

М. Тодоровић

У горњем делу реке Енглези су испод воде поставили ланац који је спајао две обале, не би ли непријатељу спречили пролаз.

гурни да Холанђани неће проћи.

Да би скренуо непријатељску ватру адмирал је упутио један од мањих бродова према ланцу а затим је са два велика брода направио прави јуриш и препрека је савладана!

Тада су испловили енглески бродови и дошло је до битке на отвореном.

тер је чекао нови задатак. Иако је битка на Темзи била његов најтежи задатак, није била и последњи.

Године 1682. потукао је француско-енглеску флоту и спречио инвазију Холандије. Четири године касније, овај искусни поморац поново се сукобио са Французима у Меди-

ПОБЕДА БЕСМРТНОГ АДМИРАЛА

Застава Уједињених холандских провинција полако се диза на јарбол. На броду заставника посада је у савршеном распореду чекала тајанственог и веома важног госта који је требало да дође на брод и састане се са адмиралом Михелом де Ријтером.

Док се важни гост пео на палубу, први официр се неприметно нагну ка адмиралу и збуњено промрља:

— Па то је господин Корнелис де Вит!

Не показујући да је изненађен, адмирал холандске морнарице пође да се поздрави с гостом.

У то време, средином 17. века, холандским провинцијама управљао је Јохан де Вит уз помоћ свог брата Корнелиса. Чим овако угледан гост долази да му се лично обрати, адмирал Де Ријтер био је сигуран да је нека веома озбиљна ствар у питању, поготову сада када је поморски рат са Енглес-

ком узимао све веће раз-
мере.

Де Вит је са пратњом ушао у адмиралову кабини-
ну.

Стари морски вук Де Ријтер, који је већ педесет година провео на мору, видео је по изразу његовог лица да му се не спрема ништа добро и да ће морати да крене по-
ново у акцију.

Опасно наређење

— Дакле, господе — почео је Де Вит — ево плана. Пловићете прво дуж наше обале и примити на бродове око 4000 војника спремних за борбу...

— Да није можда инвазија у питању? — упита један од адмиралових официра.

— Не... али нешто слично. — Сада се Де Вит обрати адмиралу Де Ријтеру. — Повешћете флоту на Енглеску и напад-
ти Енглезе на ушћу река Темзе и Медвеј!

— Али, не можемо их напасти после мировне конференције у Бреди!

— Баш о томе се ради! Не верујем да ће Енглези поштовати договор и желим да их ви, адмирале, убедите да је мир једино што им одговара!

Адмирал је мирно слегнуо раменима. Иако свестан да ће то бити један

од најтежих задатака у његовој каријери није по казивао нимало негодовања. Саме битке није се плашио, навикао је на њих. Био је забринут због сигурности пловидбе јер је ушће Темзе и Медвеја пуно плићака и пешчаних спрудова.

За ово су му били потребни енглески поморски пилоти које је прилично лако нашао међу многобројним енглеским заробљеницима. Флота је кренула на задатак и 7. јуна 1667. године бродови су се усидрили близу ушћа Темзе.

Напад код Медвеја

Де Ријтер је послао два лака брода у извидницу. Бродови су продрли доста дубоко али нису нападнути. Енглези су, изгледа, покушавали да избегну битку. Погођени кугом и великим пожаром у Лондону, нису имали средстава да граде бродове и плаћају морнаре.

Амирал је решио да нападне код реке Медвеј јер је знао да су ту пристаништа у којима су лежали уковљени најбољи енглески бродови. Његова флота прошла је поред обалске тврђаве Ширнес која је из топова отворила ватру. Топови су, међутим, били тако лоше постављени да ниједан брод није био погођен. После искрцавања Холанђана, тврђава је освојена за врло кратко време!

Изгледало је, међутим, да су се Енглези најзад пробудили. У горњем делу реке, код Гилингема, поставили су испод површине воде велики ланац који је спајао две обале и тако спречавао даље напредовање непријатељских бродова. Намерно су код ланца потопили три своја брода да би били си-

Топови су пуцали на бродове из непосредне близине не дозвољавајући им да се приближе обали.

Де Ријтер је, да би освојио обалске тврђаве и тако омогућио својим бродовима да се несметано боре са енглеским, наредио искрцавање чамцима. Усред хаоса који је настао на реци, холандски адмирал је затражио да му се припреми чамац. Први официр је изненађено упи-
тао:

— Шта намеравате да учините!

— Да видим шта моји људи раде! — одговорио је хладнокрвно и ушао у чамац око кога су пљуштала ћулад. Све време битке био је у жаришту командујући својим морна-
рима који су се искрцавали и полако освајали тврђаву!

Непажљиво лечење

После неколико часова, када је потопио већину енглеских бродова, адмирал је решио да се повуче јер је ватра из осталих обалских тврђава постајала све опаснија и могло се десити да холандски бродови буду неправљиво оштећени. Наредио је повлачење и кренуо за Холандију са великим бројем освојених енглеских застава.

Ускоро су Енглези потписали примирје, а Де Риј-

терану, недалеко од Липарских острва.

Непријатељски бродови били су неупоредиво бројнији и јачи, па је холандска флота доживела тежак пораз. Де Ријтер је био лакше рањен у ногу али је због непажљивог лечења умро неколико не-
деља касније, 1686. године.

Његови људи нису могли да верују да је њихов адмирал после великог броја победа, заиста мр-
тав.

М. Ј.

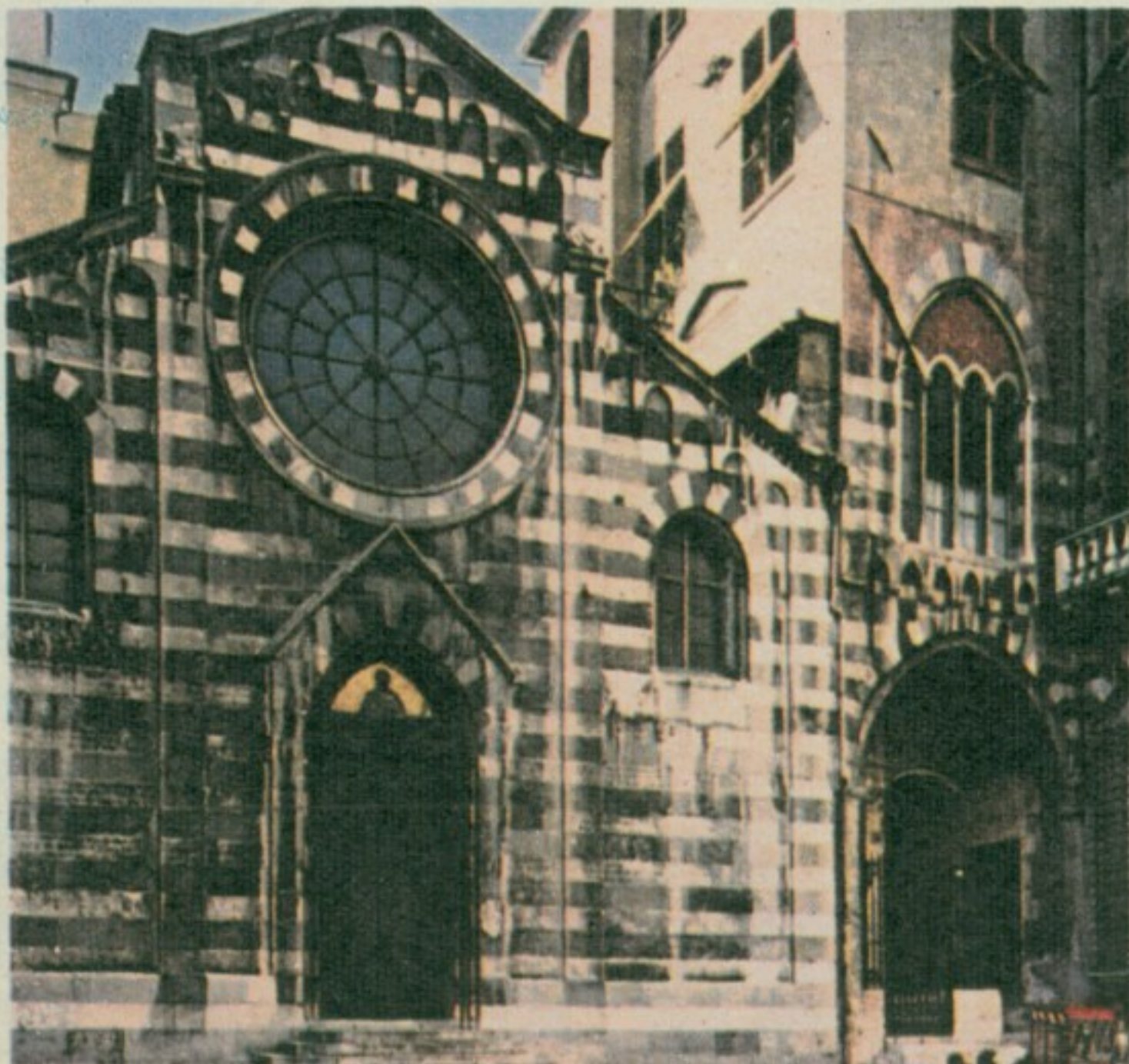
МЕДИТЕРАНСКИ ГРАДОВИ — ЋЕНОВА 1

Велики округли трг Де Ферари срце је града. Име је добио по Рафаелу де Ферарију, ђеновском патрицију који је крајем прошлог века поклонио општини 20 милиона лира за развој луке. Око трга смештене су велике грађевине: Дуждева палата, Опера, Позориште Карло Феличе, затим Академија уметности, Берза и разне банке. На средини је округла фонтана у коју, по старом италијанском обичају, они који дођу у град убацују новчић „за срећу“.

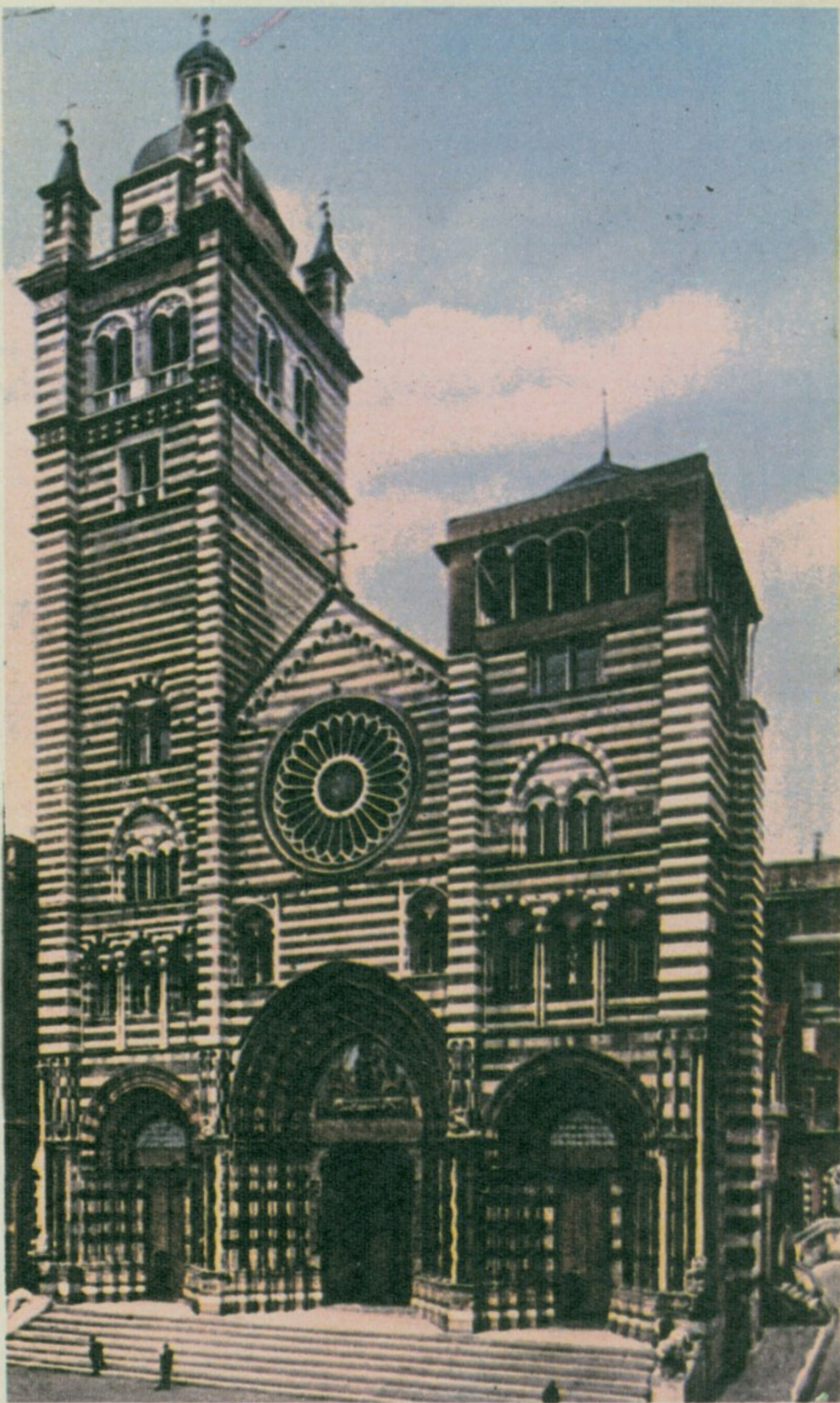

Једна од главних ђеновских улица, XX септембар, занимљива је по величанственој колонади, дугој 400 метара, и по мосту Монуметале из 1895. године чији лук премошћује улицу на висини од 25 метара. Испод њега се налазе две спомен-плоче: на једној пише да је Ћенова 1947. године добила златни орден а на другој су уклесана имена партизана палих за слободу у последњем рату.

Уоред велеградске буке, одједном се, са трга Де Ферари, кроз улицицу Сан Матео избија на истоимени трг — средњовековног изгледа! Ту се налази пругаста, бело-црнозеленкаста црквица с почетка 13. века. Натписи на њој величају подвиге породице Дорија чије се палате налазе свуда око трга.

Још у прадавна времена у блистави Ћеновски залив долазили су својим бродовима Етрурци, Феничани, Келти и Грци да са његовим првим становницима мењају дивно обликовано глинено посуђе или метално оружје за лигурска вина: ко зна колико још амфора лежи на дну Ћеновске луке. Осим тога, Феничани су увели прво алфabetско писмо. Од њега води порекло грчко а од овога латинско писмо. У 3. веку пре н. е. први пут су се срели Римљани и Лигури, у јеку пунских ратова. Рим је био јачи и у следећих стотинак година његов језик и обичаји преплавише староседелачке — све до пропасти Царства у 6. веку. А онда долазе Германи, Византинци, Лангобарди па ништа мање рушилачки расположени Франци и Сарацени — то је већ увелико средњи век. Из трвења феудалних племића и мрачне црквене власти бенедиктинских бискупа прва се, 1339. године, извукла Ћенова. Од тада је историја Лигурије историја њеног главног града, који ће, вођен вештом руком лукавог принца Андреа Дорије, у доба прецртавања ренесансе постати „Серенисима Република“. Независна, она ће одолевати властољубивим суседима Французима и Шпанцима тргујући са далеком Портом, богатећи се све до септембра 1746. године када је попустила под аустријским топовима Марије Терезије, да би у пролеће 1860, под Гарибалдијевим заставама, славно крочила у историју нове Италије.

У истом стилу изграђена је и строга катедрала Сан Лоренцо, украшена изнад главног портала мраморним рељефима. Подизана је од 11. столећа све до ренесансе. Раније је ђеновска катедрала била црква Сен Сиро, али када су једне ноћи, 935. године, Сарацени провалили у град, и њу су разрушили и опљачкали. Ћеновљани су тада решили да катедралу преместе унутар зидина и то је био повод да се почне изградња Сан Лоренца.

БИСЕР ЛИГУРИЈЕ

Коменда је живописни трг из 12. века који је добио име по такозваном „Јерусалимским комендаторима“, крсташким вођама, јер Ђенова је, у време када је освајање Христово проба било свети задатак феудалних држава и државица, послала осам експедиција на Блиски исток.

Пјаца Корвето је велики, четвртасти трг са бронзаним кипом Виторија Емануела II у средини. На једном његовом делу налази се и врт „Вилете Динегри“, дом ђеновског песника који је у доба кад се романтизам проширио из Немачке у Француску и Италију, окупљао око себе „људе од пера и ума“. Тада су у моди били такозвани „ђардини летерари“ — „књижевне баште“ — па су код Динегрија долазили не само Италијани, од којих је најпознатији био милански писац Манцони, него и славни странци: Бајрон, Дикенс, Госпођа де Стал... Њихове се бисте данас налазе рашткркане по стазама Динегријевих вртова.

Најстарији део Ђенове — градска капија из 1115. године, Ла Порта Сопрана, делује помало нестварно са аутомобилима паркираним крај ње... А нешто ниже је, обрасла бршљаном, кућица великог ђеновског морепловца, заслужног што су Европљани поткрај 15. века сазнали за Нови свет. У ствари, на рушевинама Колумбове родне куће у којој је провео и детињство, изграђена је знатно касније друга. Иза ње се налазе остаци самостана Сент Андреа из 12. века — раме уз раме с небодером „Мартини“: таква је цела Ђенова, пуна супротности које се изненађујуће добро слажу у јединственој целини!

ГДЕ ЈЕ БЛАГО ИЗ ДОРАКА?

Док је у рано лето 1958. године путнички воз клопарао кроз пуну равницу ка турском граду Измиру, познати енглески археолог Џејмс Меларт је, удобно заваљен у седиште, замишљено гледао кроз прозор. Био је заокупљен мислима о ископавањима које је започео у Катал Хијаку. „Ко зна, можда ћу овог пута успети да докажем да колевка европске цивилизације није Грчка него Турска“, размишљао је кад се врата купеа с треском отворише и на њима се појави млада, елегантна жена.

— Слободно? — упита га на турском.

Љут што га је узнемирила, Меларт јој ћутке показа седиште преко пута себе и поново поче да гледа кроз прозор.

— Надам се да вам не сме там? — упита девојка.

Меларт се окрену. Још љут, без речи ју је посматрао. Одједном, пажњу му привуче масивна, златна наруквица на њеној руци. Искусном оку није промакло да мора бити стара неколико хиљада година.

Жена примети његов поглед и осмехну се.

— Хоћете ли да је погледате? — упита и скину је с руке.

Меларт се збуну, а онда прихвати наруквицу. Док ју је пажљиво разгледао, археолог осети како у њему расте узбуђење, јер — наруквица је заиста била стара неколико хиљада година! Пет, најмање.

Једва сакривајући узбуђење, врати је непознатој. „Да ми је само знати одакле јој“, помисли. После краћег ћутања млада жена, која као да му је читала мисли, рече:

— Имам још таквог накита код куће у Измиру... можете да га видите ако желите.

Тог тренутка Џејмс Меларт изгуби сав свој интерес за радове које је започео: изгледало му је да ће га испитивање порекла наруквице довести до много већег открића.

ПОКЛОН ФАРАОНА

Ана Папастрати, како је жена рекла да се зове, заиста није лагала кад је рекла да има много сличних накита а држала га је, на највеће Мелартово изненађење, у старом, незакључаном дрвеном орману с фиокама. Између осталог, показала је запрепашћеном археологу и неколико пожутелих фотографија, вероватно начињених у некој краљевској гробници.

— Знате ли где је накит пронађен? — упита Меларт. — У близини Дорака.

„То би могао бити град који тражим“, помисли Меларт али ништа не рече. Све је ово за њега било тако неочекивано, готово невероватно. Осећао је како га хвата дрхтавица и од саме помисли да се налази наомак епохалног открића.

— Могу ли сутра да пошаљем неког ко би начинио снимке накита, јер на жалост, нисам понео камеру — замоли домаћицу.

— Не — Ана Папастрати је постала нервозна. — Али можете остати у мојој кући све док не направите детаљне цртеже сваког комада накита. Осим тога, нацртају вам скицу места где је пронађен.

Пуна четири дана провео је Меларт у кући тајанствене, младе жене вредно радећи. Између осталог, пронашао је и наруквицу исписану хијероглифима који су несумњиво указивали да је поклон египатског фараона који је живео између 2487. и 2473. године.

Презадовољан изненадним открићем које је говорило да се у близини Дорака, вероватно, налази град непознат науци и стар неколико миленија, Меларт је решио да се врати у Енглеску. Веровао је да га његов „нос“ ни овога пута није изневерио. Уосталом, зар њему и није дуговао за откриће древних градова и насеља код Хасцилара и Катал Хијака која су га и прославила.

Меларт је ускоро у једном лондонском часопису

Познатом енглеском археологу изгледало је да је, после случајног сусрета у возу, на прагу великог открића. Али, драгоцен накит и његова власница — тајанствено су нестали.

објавио своја истраживања везана за краљевско благо из Дорака. У прилогу су се налазили и цртежи које је направио у кући Ане Папастрати.

ИЗМИШЉЕНА АДРЕСА

Као што је и очекивао, чланак је побудио велико интересовање. Међутим, његова тврдња да се накит налази у кући једне младе жене у Измиру примљена је с великом дозом неповерења. Тако је све пало у заборав, све до почетка 1962. године. Тада је наине, тур-

ска штампа жестоко напала Меларта оптуживши га да је благо из Дорака, које је по некој њиховој процени вредело око 48 милиона фунти, тајно изнео из земље! Тат, лопов, гангстер називали су га турски новинари. Меларту је ускраћено и гостопримство у Турској.

Његове колеге у Лондону називале су га лажљивцем и фалсификатором. Да би ствар била још гора, Меларт није био у стању да одговори на два питања око којих се све вртело: где се налази тајанствена Ана Папастрати и како то да се баш ниједан комад накита из Дорака није нашао у вилинама било ког светског

музеја? У међувремену, показало се, да је адреса коју му је дала Ана Папастрати била — измишљена! Нико у Измиру никад није чуо за жену с таквим именом, гласили су извештаји турских новинара.

ЖРТВА ГАНГСТЕРСКЕ ИГРЕ?

Ако је Меларт ископао благо из Дорака и прокријумчарио га из Турске, како то да му животни стандард није нимало побољшан, питали су се његови пријатељи. Уосталом, ни рачун у банци није му нима ло већи. А ако је желео да обмане своје колеге, зар не би начинио фотографије на кита како би био што убедљивији?

Све је то плод нечије закулисане игре, тврде они, али не Мелартове! Није немогуће да је група гангстера сасвим случајно дошла до неколико комада накита и да је смислила план како би се дочекала новца: требало је само за ово откриће заинтересовати приватне колекционаре који не питају за цену и порекло предмета који желе да купе. А зато би сасвим добродошао ауторитет неког чувеног археолога који би потврдио аутентичност нуђених антиквитета. Стицајем околности за то је изабран Џејмс Меларт који је у читавом свету уживао велики углед.

Врло је вероватно да су гангстери убрзо по објављивању Мелартовог чланка у коме он тврди да је реч о оригиналном накиту успели да пронађу купце. У том случају, више је него сигурно да ће он још дуго година бити скривен пред очима јавности. Није немогуће ни да се благо још налази у Турској, добро скривено јер су се криминалци уплашили великог публицитета који му је дат. Једина особа која несумњиво зна шта се с њим догодило је Ана Папастрати, жена која је ишчезла без трага и гласа.

Д. К.

ЗАКОН О НОЖЕВИМА

Све до прве половине 17. века оштрице ножева који су се употребљавали при јелу биле су извијене навише и врло оштре. Нико није сматрао да би ту требало нешто мењати, све до дана када је кардинал Ришеље позвао на ручак канцелара Сегиеа. Пјер Сегие био је Ришељеов нећак и унук и имао је незгодну навику: увек је за столом врхом ножа

чачкао зубе. То се кардиналу није допало па је, да не би примедбом о лепом понашању увредио свог рођака и госта, наредио свом шефу кухиње да заобли врхове ножева којима ће се служити при обеду.

Од овог догађаја ножеви заобљених врхова почели су да улазе у моду. Најзад, 1669. године један закон у Француској про-

писао је да сви ножеви који се употребљавају за време обода морају бити заобљени.

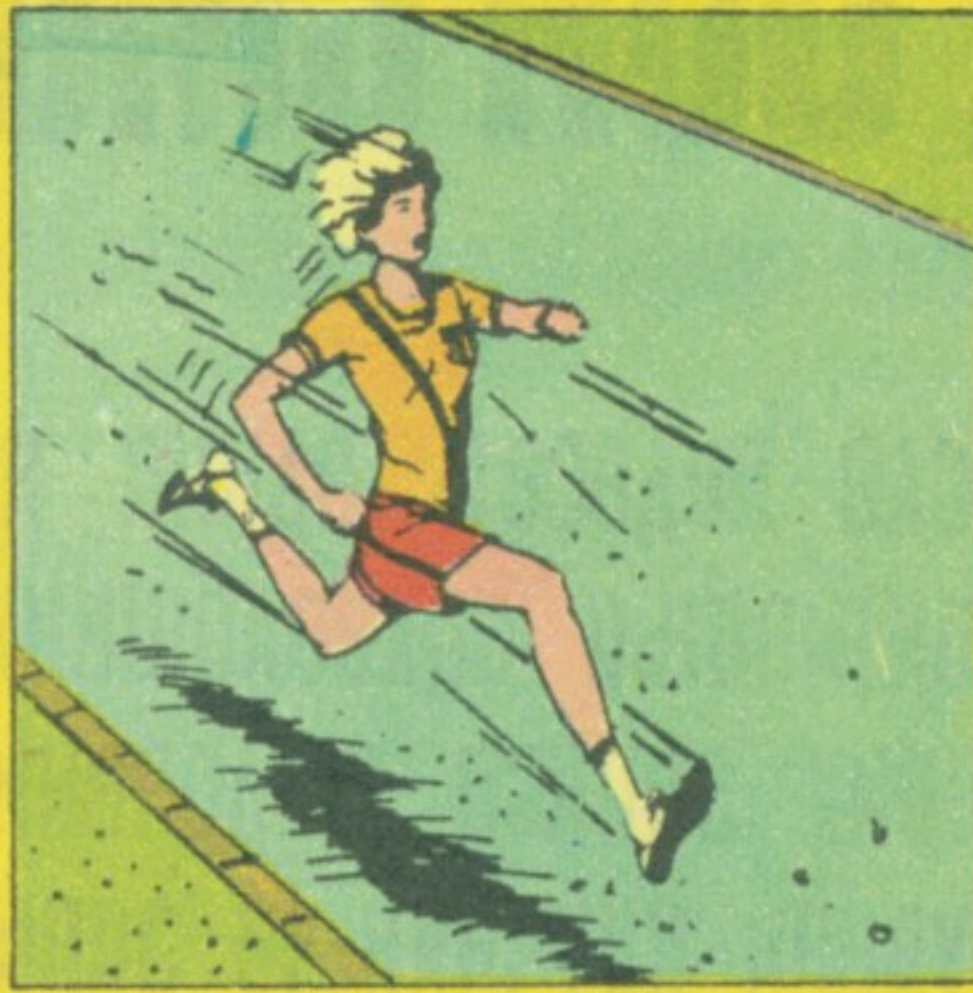

45

ВАТЕРПОЛО репрезентација САД која се такмичила на Олимпијским играма у Хелсинкију 1952. године, била је искључиво састављена од играча из Сегунда, Калифорнија, града који има само осам хиљада становника.

46

НА ОПШТЕ изненађење, у првом женском олимпијском финалу у Амстердаму 1928. године у трци на 100 метара победила је Американка Елизабет Робинсон с резултатом од 12,2 сек. Од тада, светски рекорд у овој дисциплини поправљен је само за 1 секунд и 4 десетинке.

47

ХЕЛЕНА КОНОПАЦКА (Пољска) победила је на Олимпијади у Амстердаму 1928. године у бацању диска хицем од 39.62 м. Њен резултат био је бољи од резултата победника у мушкој конкуренцији на три прве олимпијаде модерног времена.

48

ОРГАНИЗАТОРИ Двадесетих олимпијских игара у Минхену, 1972. године, саопштили су да је око осам хиљада учесника ових игара из 122 земље појело 1.200.000 јаја.

Слобода се брани и оружјем...

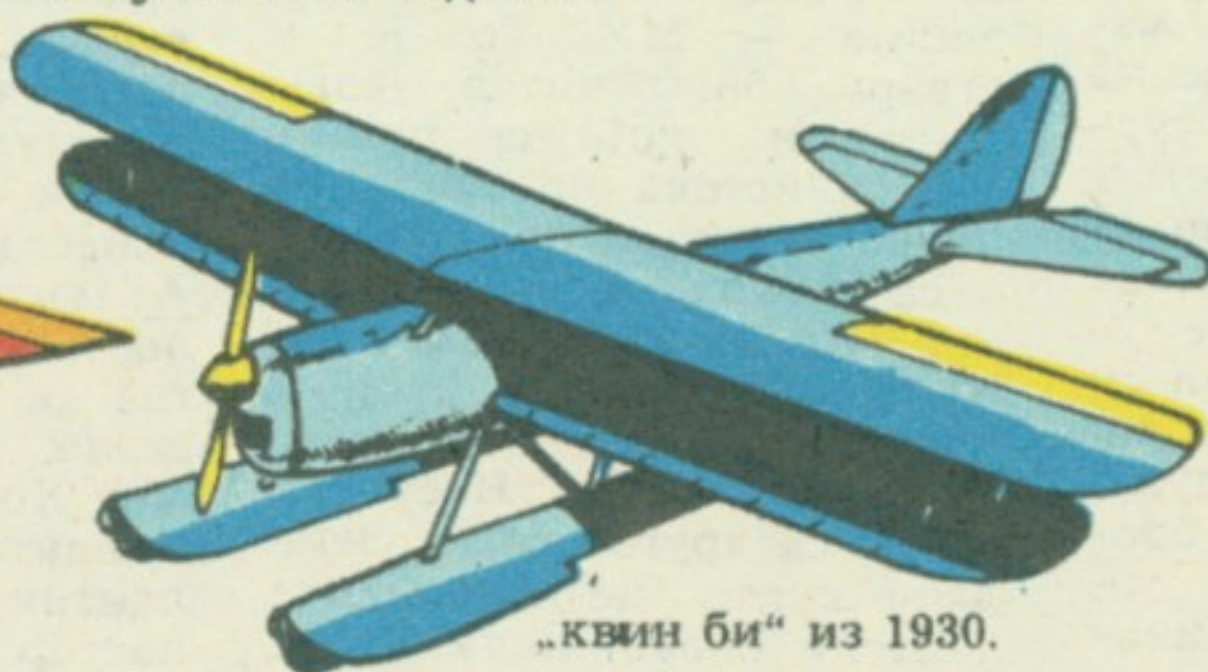
40

Такозване летеће бомбе и даље интересују проналазаче: на нашем цртежу су два бриганска изума. Први „ларинкс“, права летећа бомба, лети брзином од 300 километара на час са теретом од 150 килограма. Други је бомбардер без пилота назван „квин би“ из 1930. године. И једним и дру-

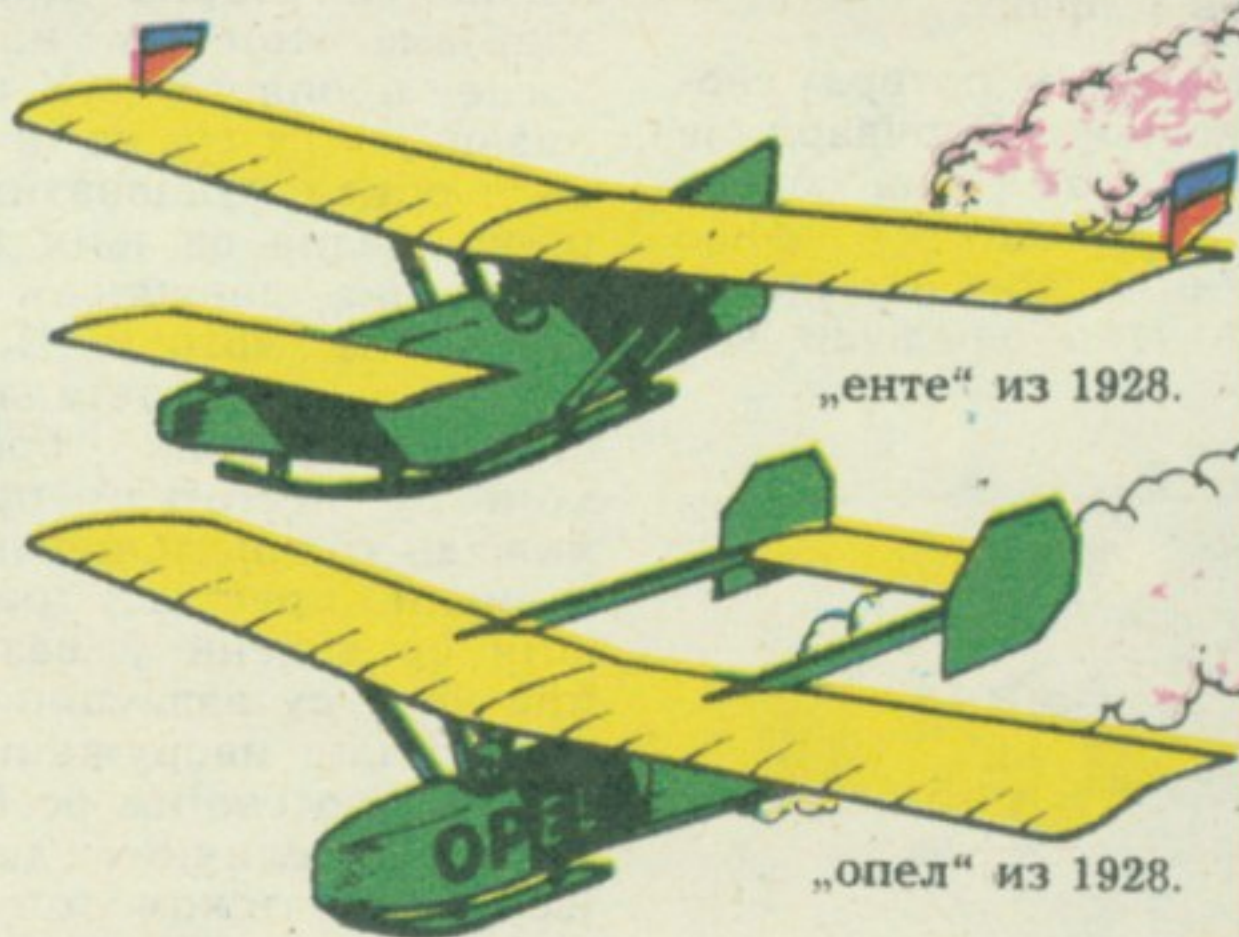
гим авионом управља се радио-везом. Остала два авиона су први немачки покушаји да се створе хидроавиони на млазни погон. Оба су из 1928. године.

„ларинкс“ из 1927

„квин би“ из 1930.

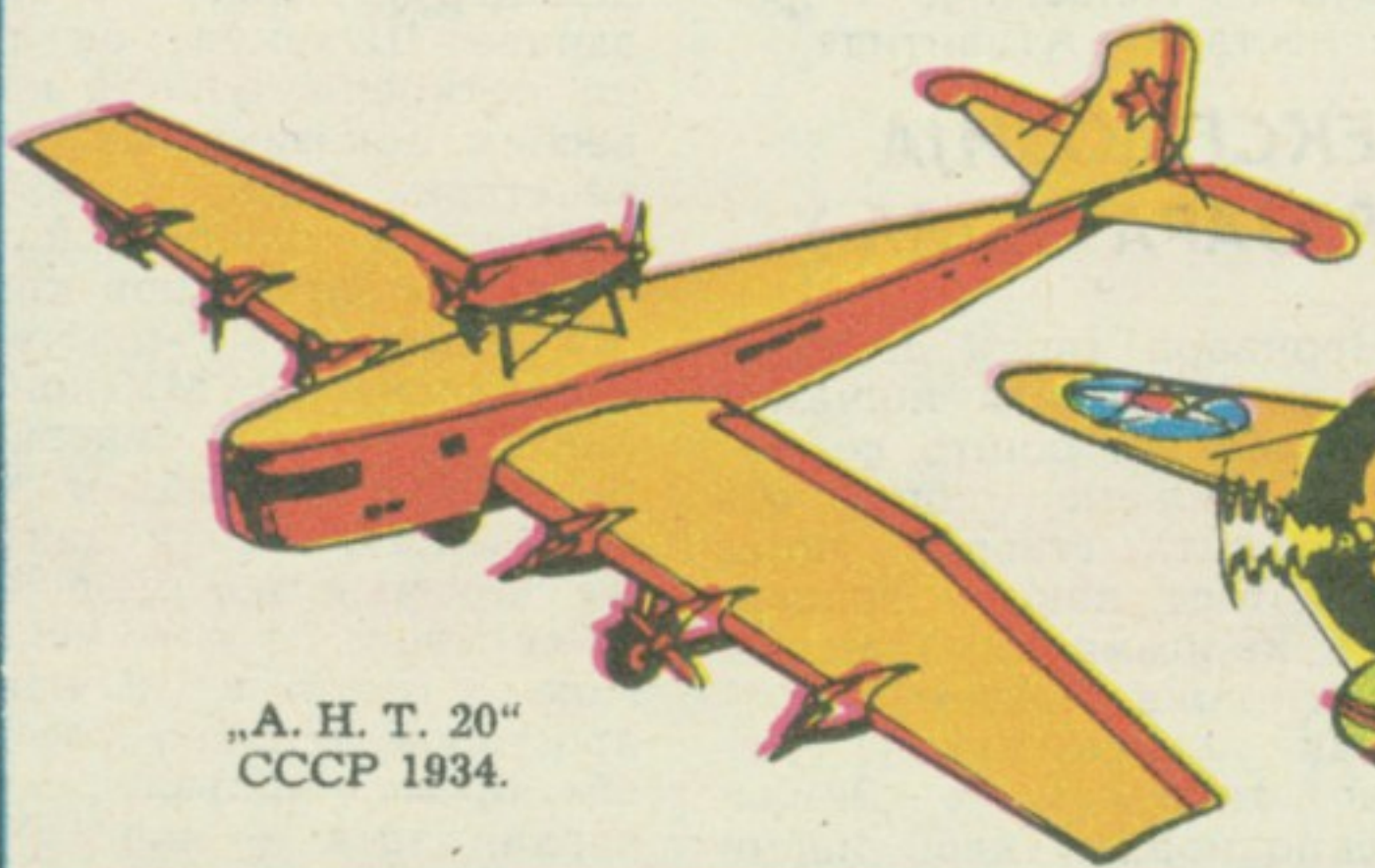

„енте“ из 1928.

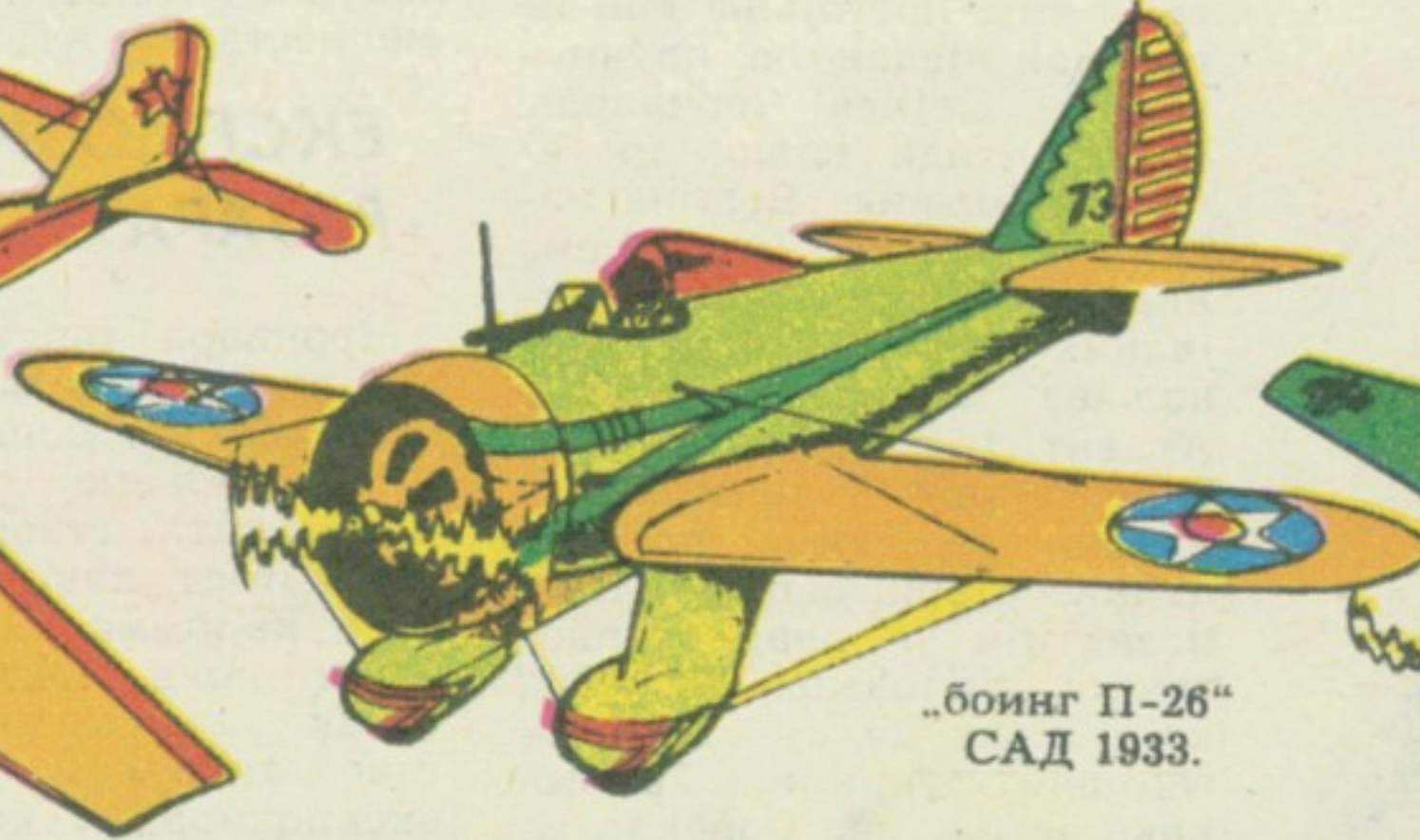
„опел“ из 1928.

Први звион на нашем цртежу је совјетски „А. Н. Т. 20“ из 1934. године. Тежак 41 тону, авион лети брзином од 210 километара на час. Други је један од првих ловаца, амерички монплан „боинг П-26“ из 1933. го-

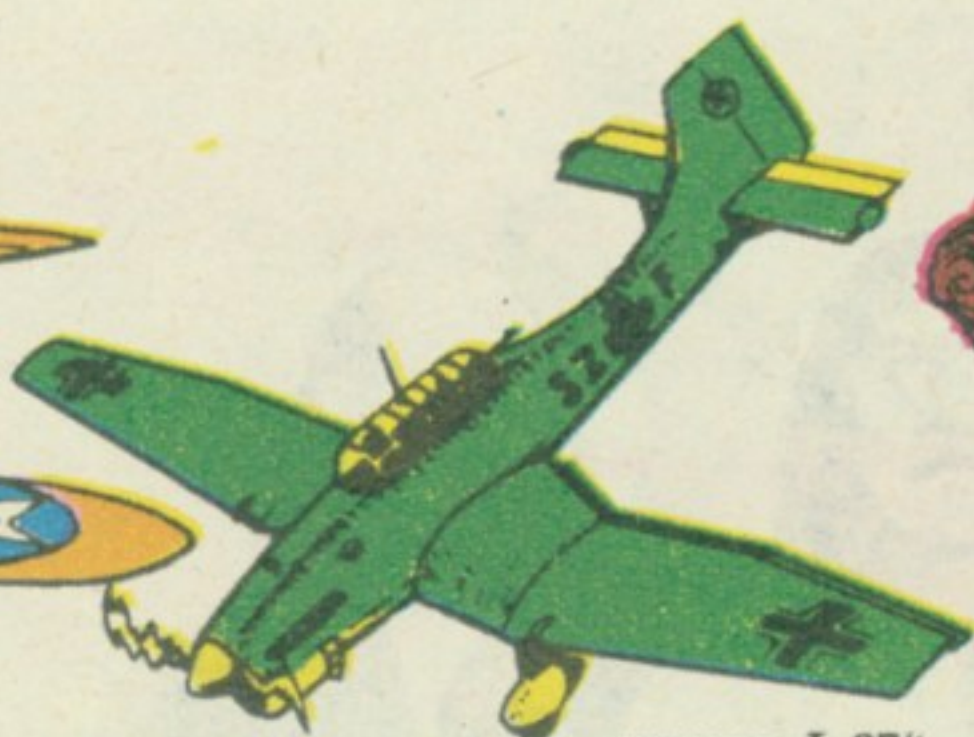
дине, цео начињен од метала. Овај авион летео је брзином од 350 километара на час. Трећи је немачки бомбардер „штука Ј-87“ из 1934. године.

„А. Н. Т. 20“ СССР 1934.

„боинг П-26“ САД 1933.

„штука Ј-87“ Немачка 1934.

НА ГРАНИЦИ НАУКЕ И ФАНТАСТИКЕ

Сви смо из МУ-цивилизације!

После педесет година непрекидног испитивања археолошких остатака, старих записа и древних легенди, чувени научник је запањено свет.

Архелог и истраживач Џејмс Черчвард изненада је у научном свету подигао велику праšину тврђом да је открио тајну настанка великих цивилизација и тако решио вековну загонетку. Он је, наиме, пошао од велике и смеле претпоставке да је пре око 200 хиљада година постојала тако звана МУ-цивилизација која је, како тврди овај научник, била много развијенија од свих досадашњих, па чак и од наше! Штавише, све до сада познате старе цивилизације требало би схватити само као бедне остатке прве и велике МУ-цивилизације.

Педесет година свог живота Черчвард је посветио доказивању ове претпоставке и трагао за чињеницама које би увериле свет да је он у праву.

Најснажнију потврду својих тврдњи Черчвард је доживео када је на обронцима Хималаја упознао свештенике који су живели повучено од људи чу-

вајући велику тајну. Черчвардова теорија је за њих била нешто одавно познато. Благонаклоно су му се насмешили када их је са њом упознао и открили да су баш они потомци ишчезле МУ-цивилизације. То су, наводно, и доказали упознавши га са строго чуваним текстовима на каменним плочама чија старост се цени на преко 35 хиљада година. Колико је ово велика старост за један писани документ показује и то да су до данас најстарији дешифровани, односно прочитани текстови они од пре „свега“ 6000 година.

У овим текстовима, које је до данас, изузев тајанствених свештеника, видео још једино Черчвард, налазе се, по његовим речима, изванредно занимљиви подаци о старим цивилизацијама које су настале после пропасти МУ-цивилизације. Ту су, на пример, дати описи чудноватих машина. Једна од њих веома је слична данашњем турбомлазном мотору. Постоје такође и мање детаљни описи ваздушних бродова који су постојали пре 20 хиљада година. Описани су и неки прастари ратови, који су вођени у ваздуху, при чему су ваздушни бродови били наоружани топовима, по својим особинама веома сличним данашњем аутоматском топу.

ГДЕ ЈЕ АТЛАНТИДА?

Како другачије објаснити, пита се Черчвард, пос-

тојање овако компликованих машина пре толико година, ако не претпоставимо да је још много пре тога постојала једна високо развијена цивилизација чијих су техничких проналазака ово само остаци.

Да буде још занимљивије, у истим овим текстовима, тврди Черчвард, помиње се једна таква цивилизација — МУ. То је, у ствари, био читав један континент, који се протегао са истока на запад на преко девет и по хиљада, а са севера на југ на око пет хиљада километара. Налазио се између Азије и Америке, на сред данашњег Тихог океана. Насупрот њему, са друге стране Земљине кугле, где је сада Атлантски океан, налазио се, како тврде неки научници, један други, много познатији, али исто тако тајанствено ишчезли континент. Била је то Атлантида.

За разлику од МУ-цивилизације и МУ-континента, у чије постојање још не верује ниједан од научника сем Џејмса Черчварда, о Атлантиди влада другачије мишљење. Већина научника, наиме, иако нема никаквих чврстих, материјалних доказа, ипак дозвољава могућност да је Атлантида постојала. Јер, о постојању Атлантиде сачувани су свима приступачни, стари записи. Најпознатији је онај славног грчког филозофа Платона, који каже да су стари Египћани открили Грцима како је њихово порекло са Атлантиде, великог острва које је нестало у мору.

У својим делима „Тимој“ и „Криџани“ Платон пише о народу који је пре око 11 хиљада година живео западно од Херкулових стубова, како су стари Грци називали Гибралтар. У ствари, причу о Атлантиди први је у Египту чуо и записао грчки законодавац Солон око 590. године пре н. е. Пропаст Атлантиде Платон објашњава катастрофалним земљотресом, после којег је ово острво потонуло у море.

Али, научници се ни до данас нису сложили да је Атлантида заиста постојала, а ако јесте, спорно је где се налазила и где нестала. Док немачки филозоф Хоербигер сматра да је Атлантида нестала у Атлантику, а други Немац, пастор Јирген-Шпануит, да се она налазила негде у Северном мору, атински професор Агелос Галанопулос тврди да се она налазила и потонула у Егејском мору, на месту где се Крит највише приближава грчкој обали, дакле у Средоземљу. Нејасно је и време нестанка Атлантиде.

ЕКСПЛОЗИЈА РАЗАРА ЗЕМЉУ

Черчвард тврди да су и МУ и Атлантида ишчезли истовремено, пошто се испод Земљине коре оба континента створио појас неког гаса, како је записано у књигама хималајских свештеника. Подземни притисак непрекидно је растао тако да је Земља експлодирала као парни котло и то управо на местима где су се налазили

ови континенти. Експлозија огромне разорне моћи створила је огромне таласе у океанима, који су скоро потопили готово целу Земљину површину. Занимљиво је да сведочанство о великом потопу не постоји само у овим тајанственим текстовима. Потоп је забележен и у митовима и предањима многих других народа и сматра се да се догодио пре око 15 до 20 хиљада година.

Овакви докази још нису довољни да би се поверовало у постојање Черчвардове МУ-цивилизације. Чак и ако се прихвати да је у старим временима дошло до такве катастрофе, која је остала забележена у предањима многих народа, нема разлога да се верује у истинитост Черчвардовог објашњења ове катастрофе. И не само то: многи научници сумњају да стари рукописи, који се чувају као света тајна на Хималајима, уопште постоје.

Черчвард има још један доказ којим покушава да истинитост својих навода учини веродостојним. Он тврди да је у току дугогодишњег проучавања старих списа открио писмо које се користило у МУ-цивилизацији.

Међутим, многи се питају: да ли је ово само још једна измишљотина Џејмса Черчварда?

ЧУДО НА УСКРШЊЕМ ОСТРВУ

Али, потребно је напоменути да се баш Черчвард прославио као археолог кад је сензационално дешифровао неке старе текстове, који су за све научнике, и поред огромног труда, остали нечитки. Ниједан текст, који је прочитан пре Черчварда, није старији од 6000 година. При међујући азбуку коју је, наводно, открио у писму МУ-цивилизације, овај научник успео је да први пут дешифрује много старије записе. Штавише, он тврди, поткрепљујући то и извесним доказима, да азбуке старих Маја, старих Египћана и старих Грка имају заједничко порекло у МУ-језику и МУ-писму.

Становници МУ-континента имали су, сматра овај научник, проблем пре-насељености као и данашње човечанство, због чега су се многи од њих иселавали у потрази за новим простором. Управо ове сеобе, према мишљењу Черчварда, узрок су многим сачуваним траговима по суседним земљама који све-

доче о постојању МУ-цивилизације.

Черчвард је проучавао много старих књига и записа широм Индије, Кине, Тибета и југоисточне Азије, затим симболе и белеге старих Маја у централној Америци, камене плоче у Мексику и на острвима Пацифика, записе на стенама у Северној Америци, староегипатске папирусе и још многе легенде и симболе из најзабаченијих делова света. У свима њима је пронашао међусобне сличности и сви они, по њему, доказују постојање МУ-цивилизације, мајке свих осталих цивилизација.

Али, ни ово није све. Катастрофа није уништила читав МУ-континент. Највиши делови су остали као острва, а на Ускршњем острву, у југозападном делу Тихог океана, око 3780 километара од чилеанске обале, налазе се велике статуе у облику људских глава од монолитног камена непознатог порекла. Черчвард тврди да је у тајанственим гравурама на овим статуама препознао оригинално писмо народа МУ.

УОБРАЗИЉА ИЛИ ВЕЛИКО ОТКРИЋЕ?

Да ли је МУ заиста постојао или Џејмс Черчвард говори само о великој фантазији? Тешко је поверовати да би веома добар и успешан археолог узалуд провео педесет година у потрази за доказима једне лако обориве теорије. Али, исто тако је и чињеница да ни један од признатих научника у свету не обраћа пажњу на Черчвардова открића.

Ипак, постоји један изузетак. Пре неколико година, једна група студената, одушевљена Черчвардовим открићима, успела је да наговори Ресдона Хардлапа, чувеног америчког професора за старе цивилизације, да провери Черчвардове налазе. Он се одлучио да врши испитивања у једном мексичком сеоцету где су се, по Черчварду, налазили остаци двора који су подигли исељеници МУ-цивилизације. После три месеца ископавања и трагања, професор Ресдон је утврдио да је Черчвард погрешно у једној ствари. Оно за шта је он тврдио да је двор, била је, у ствари, само споредна зграда. Прави двор откопан је у близини и у њему су пронађена, по Ресдоновим речима, до сада најсензационалнија открића археологије.

Не зна се да ли је и Ресдон постао жртва Черчвардове уобразиље или је заиста учинио велико откриће. Јер, археологија је наука која се бави веома оскудним чињеницама, које се могу тумачити на различите начине. Зато ће проћи још доста времена док Черчвардова теорија буде најзад одбачена или потпуно прихваћена.

А. М.

НОСЕМ ПРОТИВ КРИМИНАЛА

ЉУДИ НЕПОГРЕШИВИХ ЧУЛА

Мала пирого са два веслача тешко се пробијала кроз густо растиње мочваре, близу Дарвина, у северној Аустралији. На предњем делу чамца веслао је домородац, низак и ситан човечуљак мрке које, а позади је седео и неспретно баратао веслом један пилот Британског ратног ваздухопловства.

— Ако га нађемо, то ће бити само луда срећа — дахнуо од умора процедио је Енглец.

Мали домородац окренуо се према Енглецу и добацио му презрив поглед.

— Ако ми нађемо... то не срећа... То ово! — изговорио је показујући прстом на свој спљоштен нос.

Пирого је наставила пут и ускоро се зауставила испред једног, на изглед непроходног, зида од шибља. Домородац је искочио из пирого и крочио кроз блато према шибљу тражећи неки

Њихова невероватна способност да примете »узнемирење« природе, изазвано проласком неког странца, развијала се вековима јер — живот им је зависио од спретности и моћи запажања.

завесла и усмери чамац према улазу. Овај је то урадио и, када је ушао у шибљак, имао је шта да види: са стране, дубоко међу лишћем, лежао је на падобранском платну један британски пилот. Био је сав изнемогао, зарастао у браду, препун уједа од комараца и пијавица — али жив!

— Ипак смо га нашли! Ипак! То је невероватно! Ка-

— Ја казао шефу пре... То не срећа, то мој нос! — рекао је разљућени Аустралијанац.

ОДМЕТНИК ЈЕ УХВАЋЕН

Поново су изванредна моћ запажања и познавања природе аустралијских домородаца неке спасли живот. Њихова невероватна моћ да примете »узнемирење« природе изазвано проласком неког странца развијала се вековима јер живот ових људи зависио је од спретности и моћи запажања.

Ова способност се, пре свега у лову на дивље животиње, вековима усавршавала и људи који је поседују користе је и у друге сврхе: трагају за изгубљеном децом, несталим људима, одбеглим злочинцима... Не постоји готово ниједна полицијска групација у Аустралији која у својим редовима нема бар једног домороца који помаже приликом трагања.

До данас су уз њихову помоћ ухваћени многи злочинци у бекству. Чак ни криминалац Рој Говернор, и сам домородац, није успео да побегне Аустралијанцу Алеку Рилију. Покушавао је на све начине да заваља трагове: увио је стопала у овчију кожу, кретао се по дрвећу, пливао у реци, али ништа није помогло. Алек Рили открио је све трагове и, после дужег пушарања, ухватио га.

Тако је ухваћен и најчувенији одметник Аустралије, Нед Кели, који се после хватања бунио да »метод« полиције уопште нису фер, због коришћења способности домородаца.

Иако се домороци користе једва видљивим траговима да би дошли до свог ци-

ља, не значи да прате трагове на малим раздаљинама; један од њих пратио је трагове неког коњокрадице око 800 километара, све док га није ухватио. Други је пратио по траговима једног убице око 700 километара и тако полицију довео до његовог скровишта.

ТРАГОВИ НА АСФАЛТУ

Када је у Новом Северном Велсу нестала петогодишња девојчица, у помоћ је преко радија, што се често чини, позван добровољац који би кренуо у потрагу. После само једног дана трагања домородац који се пријавио нашао је дете на шест до седам километара од куће. Успео је да пронађе трагове њених ципела иако је тог преподневна око 50 коњаника пројало уздуж и попреко тог истог земљишта, у безуспешној потрази.

Иако их полиција користи углавном за трагање по непрегледним просторима и пустарама Аустралије, домороци — трагачи нађу се понекад на задатку и у граду, где је неупоредиво теже пронаћи трагове.

После милионске плачке новца и злата из банке »Квинсленд« у Квинсленду, полиција је позвала у помоћ ове људе непогрешивих чула. Један од њих пратио је траг по прометним градским улицама али га је изненадни плусак прекинуо у послу. Полиција је била разочарана.

Међутим, следећег дана догодило се нешто невероватно: шетајући градом домородац је на асфалту приметио исте оне трагове које је пратио дан раније!

Улазио је где су га трагови водили: у биоскопе, барове, продавнице а онда су почели да га воде изван града. Полиција га је стално пратила и злочинац је био веома изненађен када су упали у његову колибу, на пет километара од града, и ухапсили га.

М. Ј.

пролаз. Разгртао је растиње, а онда нашао отвор, довољно велик да чамац прође.

— То овде! То овде, шефе! — позвао је Енглеца да

ква срећа! — одушевљено је викао Енглец, а онда подигао малог домороца — да га загрли. Ту се, међутим, сусрео с његовим прекорним погледом.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

БОБАН

ЧЕЛИЧНИ ГУСАР: ОСТРВО АВЕТИ

ГУСАР ПЛАВА РУКА НАПАО ЈЕ 1642. ГОДИНЕ ШПАНСКУ ГАЛИЈУ И УБИО ЊЕНОГ КАПЕТАНА. ПЛАВА РУКА ЈЕ ЗАХВАЉУЈУЋИ ГУСАРЕЊУ ПОСТАО БОГАТИ ЛОРД БЕНБЕРИ. СИН ШПАНСКОГ КАПЕТАНА ЗАРЕКАО СЕ ДА ЋЕ ОСВЕТИТИ ОЦА И ПОД ИМЕНОМ ЧЕЛИЧНИ ГУСАР НАПАДА СВЕ БРОДОВЕ КОЈИ НОСЕ ЗАСТАВУ ЛОРДА БЕНБЕРИЈА...

ЈЕДНОГ ДАНА ЧЕЛИЧНИ ГУСАР И ЊЕГОВИ ПРИЈАТЕЉИ НАШЛИ СУ СЕ У ДОРИЦИ НА ОСТРВУ ЗВАНОМ ЛОБАЊА...

ХЕЈ, ГДЕ СЕ ИЗГУБИО ЧЕЛИЧНИ ГУСАР?

ЕНО ГА...

...СА БЕРНИ-СОМ!

ТОЛИКО МИ СЕ ДОПАДА ОВДЕ ДА БИХ ЗАУВЕК ОСТАЛА! АЛИ, МОЈ ОТАЦ ЋЕ УСКРО ДОЋИ ПО МЕНЕ!

А ГДЕ ЈЕ ОН САДА?

МОРСКИ ВУК, БЕРНИСИН ОТАЦ, НАЛАЗИО СЕ НА ОСТРВУ ЗОМБИС...

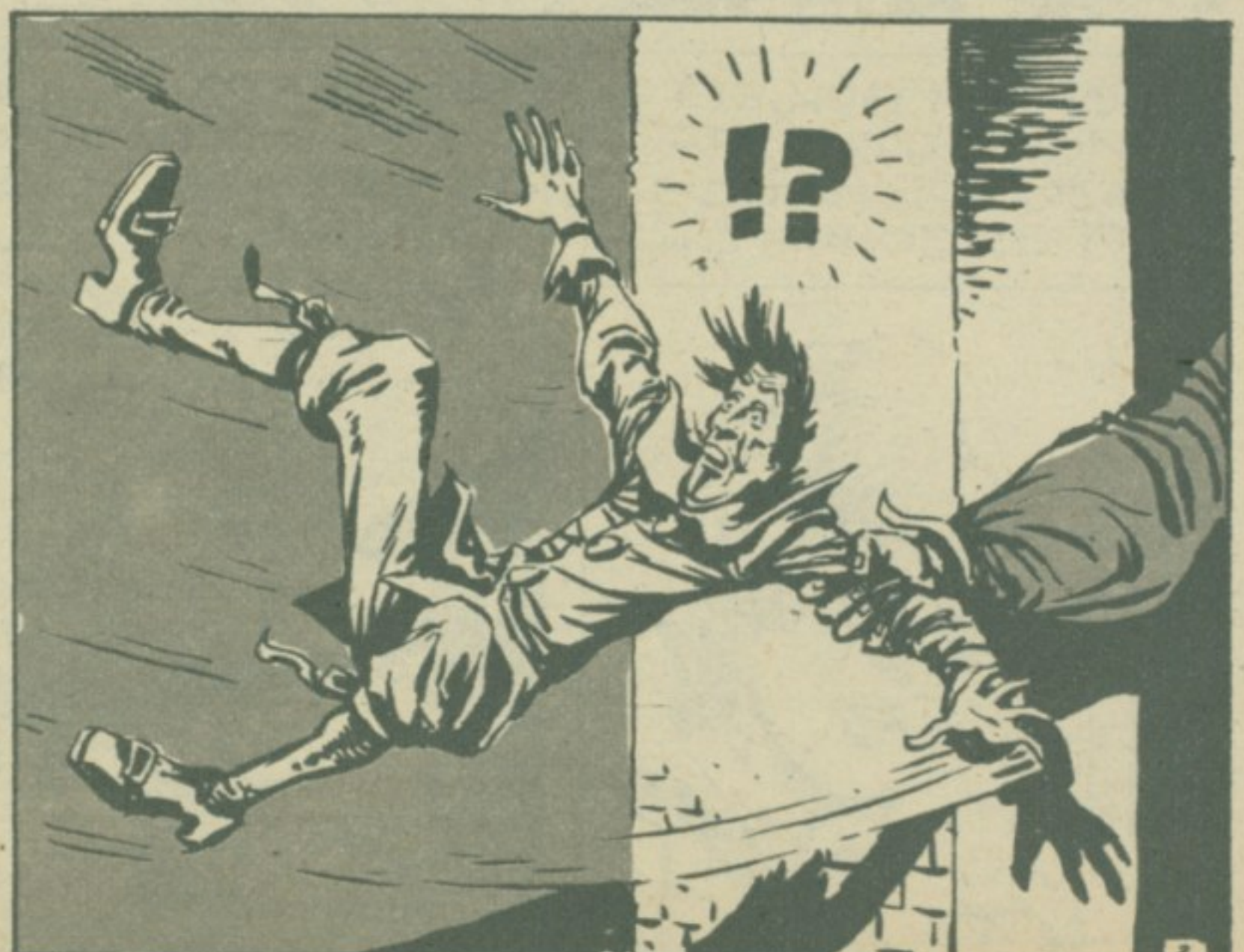
ЗОМБИС? ЗА ТО ОСТРВО ВЕЗАНЕ СУ НЕВЕРОВАТНЕ ПРИЧЕ!

ДА! ЗОВУ ГА ОСТРВО АВЕТИ! АЛИ, СВЕ ЈЕ ТО ПРАЗНО-ВЕРЈЕ!

ОТАЦ ЈЕ ОДЛУЧИО ДА СЕ ТАМО НАСТАНИМО!

БУТИ! ТО САМ
ЈА! САЧЕКАЋЕМО
ДА СЕ УДАЉЕ!

УБРЗО...

МЕРЛИНИ,
С ТОБОМ САМО
НЕПРИЛИКЕ!

ХЕЈ, ДА СИ
САМО ВИДЕО
КАКВОМ БРЗИНОМ
САМ ЈОЈ СКИ-
НУО КОСУ!

ТО ТЕ УМАЛО НИЈЕ
СТАЛО ЖИВОТА! ПОЖУ-
РИМО, ЗАРАНГО НАС
ЧЕКА НА РУЧАК!

МЕК НЕК,
ТИ ЗАИС-
ТА НЕМАШ
СМИСЛА ЗА
УМЕТНОСТ!

МАЛО КАСНИЈЕ,
КОД ЊИХОВОГ
ПРИЈАТЕЉА
ЗАРАНГЕ...

ШТА?
ЧЕЛИЧНИ
ПУСАР НИ-
ЈЕ СТИ-
ГАО?

НЕ!
ЗАР
НИЈЕ
С ВА-
МА?

НИШТА, РУЧА-
ЋЕМО БЕЗ
ЊЕГА!

ЗА ТО
ВРЕМЕ...

ШТА
ЧЕКАМО
?

ДА
НАМ СЕ
ПРИБЛИ-
ЖЕ!

БИЛА ЈЕ ТО
ДРУЖИНА РАЗБОЈ-
НИКА КОЈУ ЈЕ
ПРЕДВОДИО
ЧОВЕК ЗВАНИ
КУКА...

МОРСКИ ВУК ЈЕ
БОГАТ И ДОБРО ЋЕ
НАМ ПЛАТИТИ ЗА
ОТКУП СВОЈЕ
КЋЕРКЕ!

ДЕВОЈКА СЕ УБРЗО НАШЛА У РУКАМА
РАЗБОЈНИКА...

МАЛО
КАСНИ-
ЈЕ...

КУКА И НЕГОВА
ДРУЖИНА
УСКРО СУ
ИСПЛОВИЛИ...

БЕРНИСА
ЈЕ БИЛА
ВЕЗАНА У
КАБИНИ...

ДА НАЗДРА-
ВИМО,
ПРИЈАТЕ-
ЉИ!

БИЌЕ-
МО БОГА-
ТИ!

КУДА ПЛОВИ-
МО,
КУКА?

КА ОСТРВУ
ЗОМБИС!

ШТА ВАМ ЈЕ? ШТО
ДРХТИТЕ? НЕ ВЕРУЈЕ-
ТЕ ВАМДА У СВЕ ТЕ
ПРИЧЕ О ЗОМБИ-
СУ?

ДА АВЕТИ ЗАИСТА
ПОСТОЈЕ, МОРСКИ
ВУК НЕ БИ ОДЛУ-
ЧИО ДА СЕ
ТАМО НАС-
ТАНИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ ...

УФ! МОЈА ГЛА-
ВА! ШТА МИ
СЕ ДОГОДИ-
ЛО?

АХ! СЕТИО
САМ СЕ! ОДВЕЛИ
СУ БЕРНИСУ!

ЧЕЛИЧНИ ГУСАР ЈЕ ОДМАХ
ОДЈУРИО КОД ЗАРАНГЕ ПО
МЕК НЕКА И МЕРЛИНИЈА
И УСКОРО ...

У МЕЂУВРЕМЕНУ,
КУКА ЈЕ СА СВОЈИМ
БРОДИКЕМ ДОПЛО-
ВИО ДО ЗОМБИСА ...

ВЕШТО СЕ ПРОВУКАО
ИЗМЕЂУ СТЕНА И
СТИГАО ДО ПЕСКО-
ВИТЕ ОБАЛЕ ...

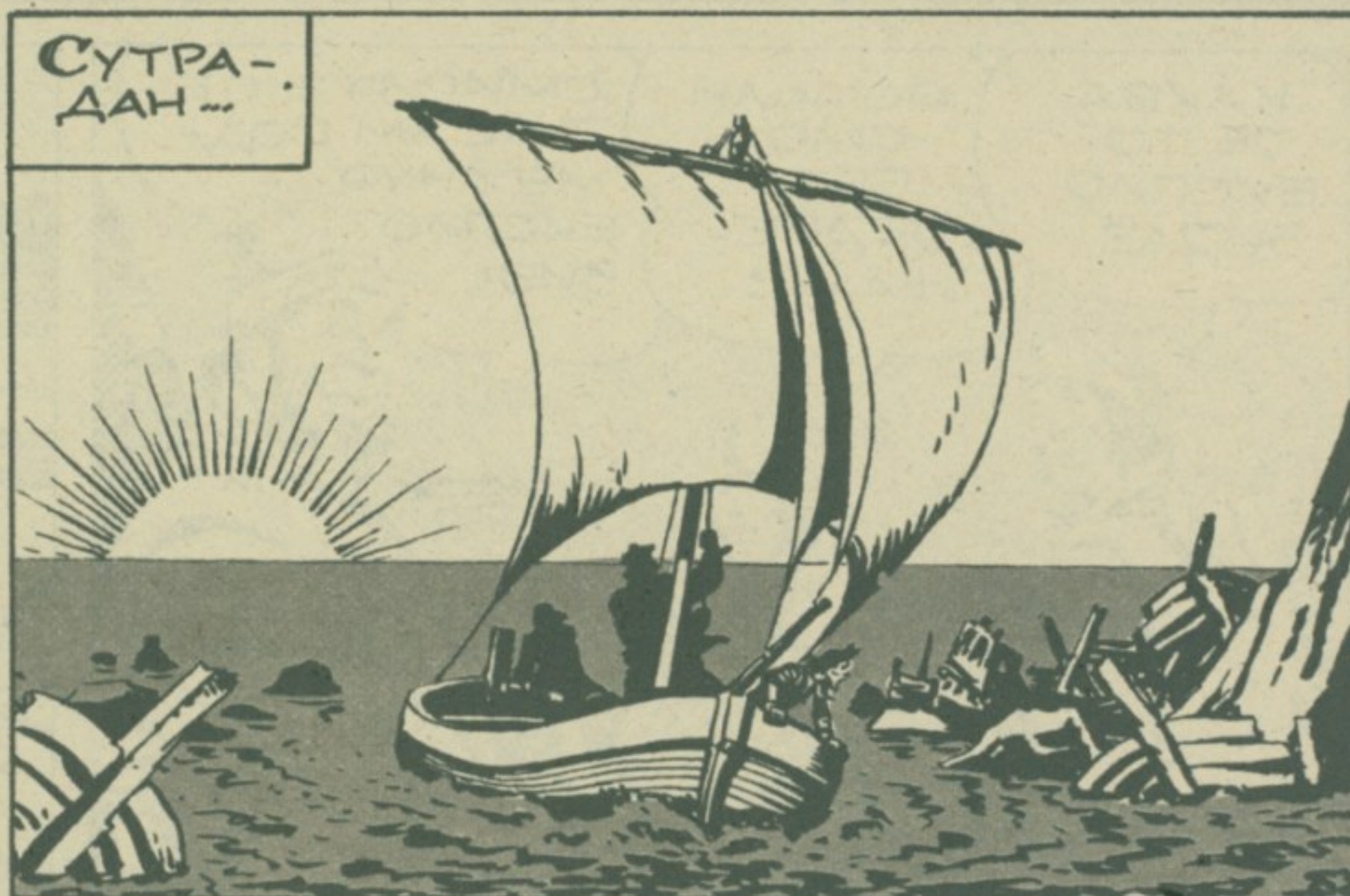

ШТА
ЋЕМО
САД
?

САЧЕКАЈ
МАЛО
!

ШТА
СИ
НАШАО
?

ЧИНИ МИ СЕ ДА
ЈЕ ОВО ТКАНИНА
СА БЕРНИСИНЕ
ХАЉИНЕ!

ИДЕ -
МО
ОВУДА
?

ТОМ ТРЕ -
НУТКУ...

!?

!?

КРРР!

ИДЕ
ПРАВО
НА
НАС!

МОЖДА
ЈЕ
ЖИВОТИ -
ЊА!

МЕРЛИНИ,
ОСВЕСТИ СЕ!
Е, ЈЕСИ
КУКАВИ -
ЦА!

ГЛЕ,
КОГА
ВИ -
ДИМ!

ОВО ЈЕ
ВОЂА ОНИХ
РАЗБОЈНИ -
КА!

ПСССТ!
НЕ ВИЧИТЕ!
МОЖЕ
НАС
ЧУТИ!

Једна галија пуцала је
на фрегату...

... која је носила
заставу лорда
бенберија...

На командном
мосту фрегате...

Нисмо спрем-
ни за напад!
Окрените
брод!

Да,
лорде!

Али, док не дан
када ћу се освети-
ти том морском
вучу!

Не узрујавајте
се, лорде! Шко-
диће вам!

А на галији...

Фрегата
се удаљава,
морски
вуче!

Нека! Не-
ћемо жу-
рити за
њом!

Шта му је!
Па, лорд Бенбери
је његов најве-
ћи неприја-
тељ!

Са-
њао је
сво-
ју
квер-
ку...

БЕНБЕРИЈЕВ БРОД ЗАПЛОВИО
ЈЕ КА ЗОМБЕСУ ...

МАЛО КАСНИЈЕ ...

ЗА ТО ВРЕМЕ КУКА
ЈЕ ЛУТАО ШУМОМ ...

ЧЕЛИЧНИ
ГУСАР ЈЕ ЛУД!
ОНО ЧУДОВИШТЕ
ЋЕ ИХ СВЕ
ПОВИТИ!

У МЕЂУВРЕМЕНУ ...

ТО БИ
ТРЕБАЛО
ДА ЈЕ
ТАМО!

МОРАЋЕМО
ДА ПЛИВА-
МО!

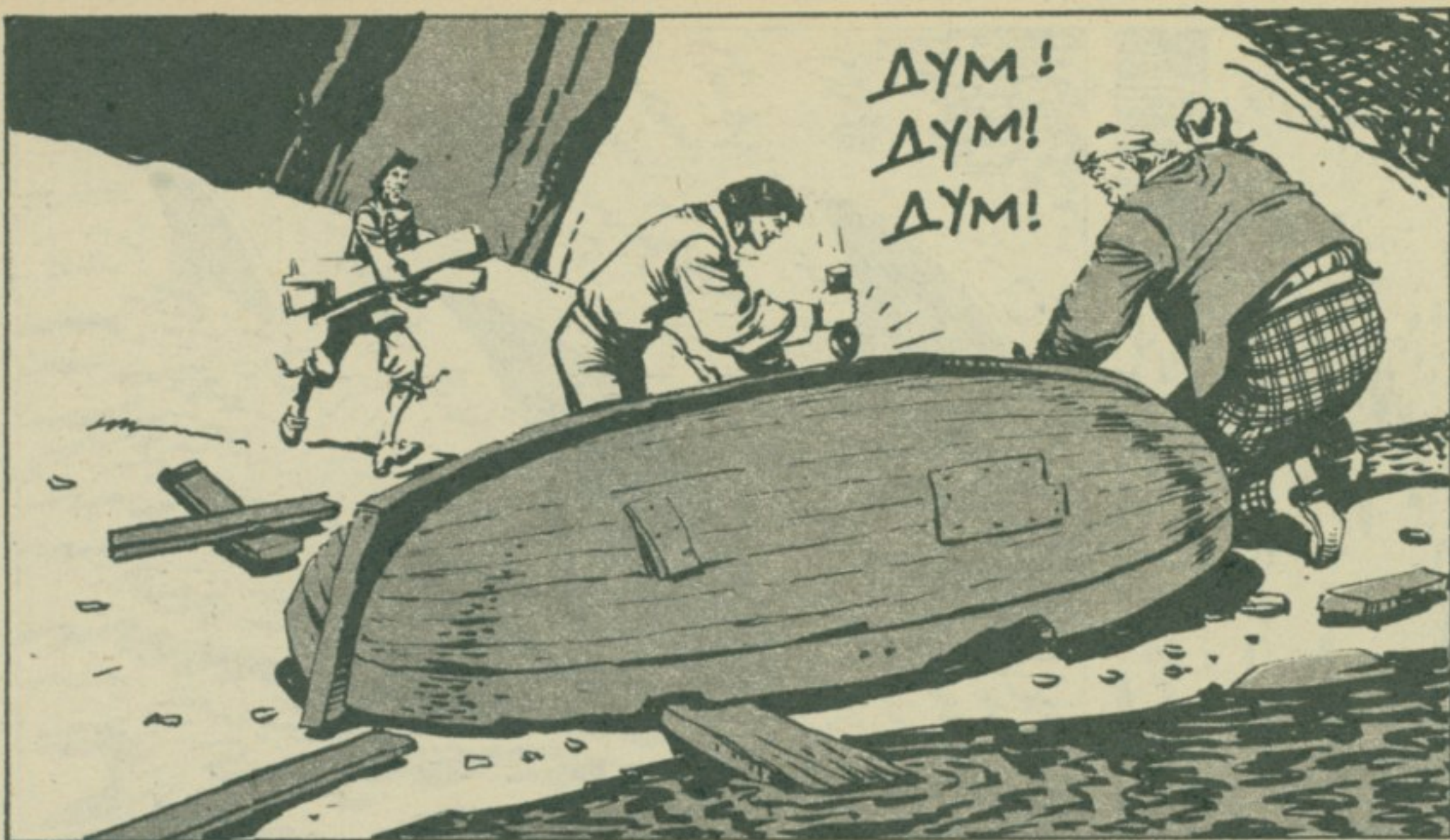

САМО
БЕЗ
МЕНЕ!
НИСАМ У
ПРИЈАТЕЉ-
СТВУ С
АЈКУЛАМА!

ЕВО, ОВИМ ЋЕМО СЕ
ПРЕБАЦИТИ!
МАЛО ЋЕМО
ГА ПОПРАВИ-
ТИ!

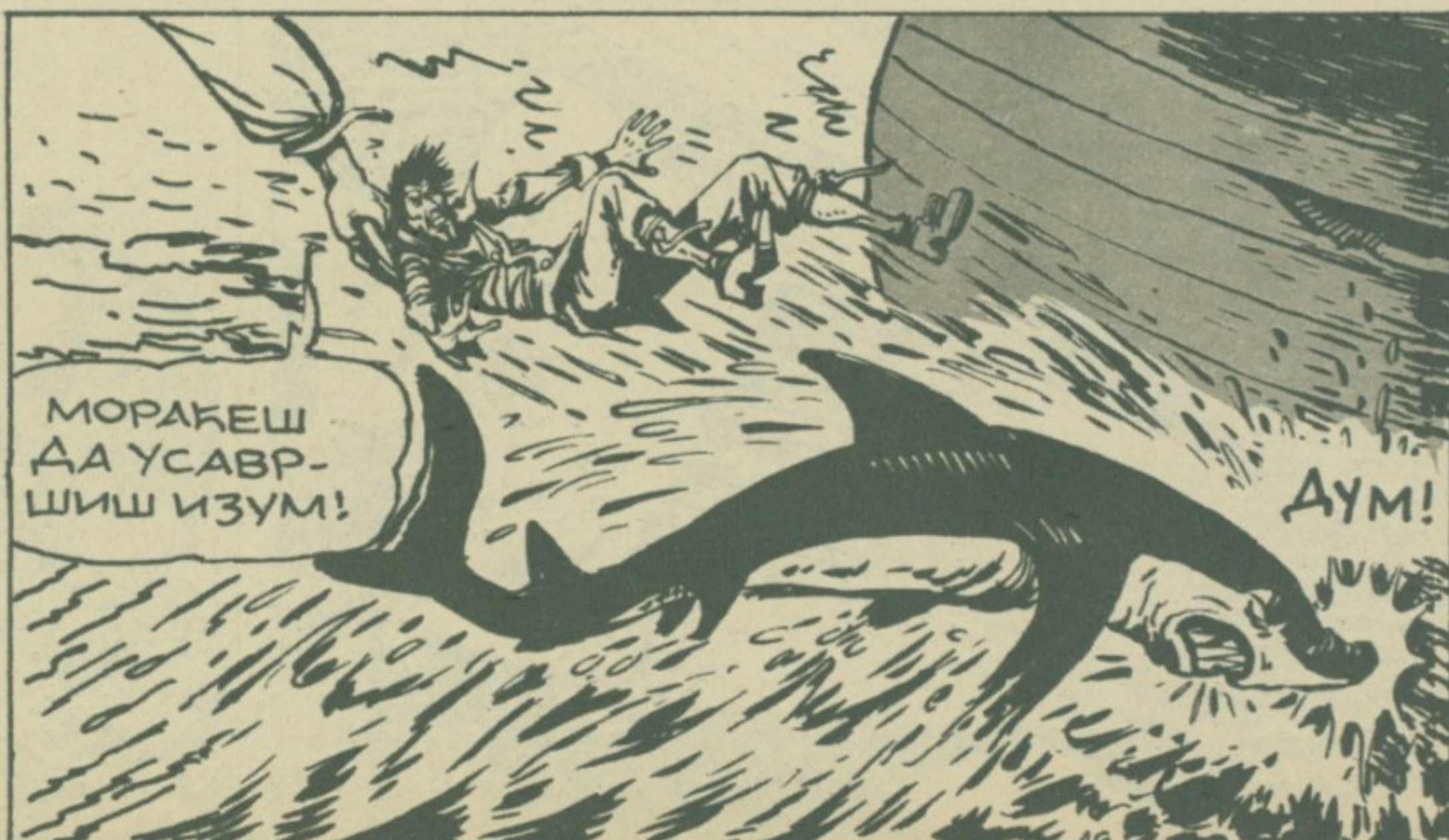

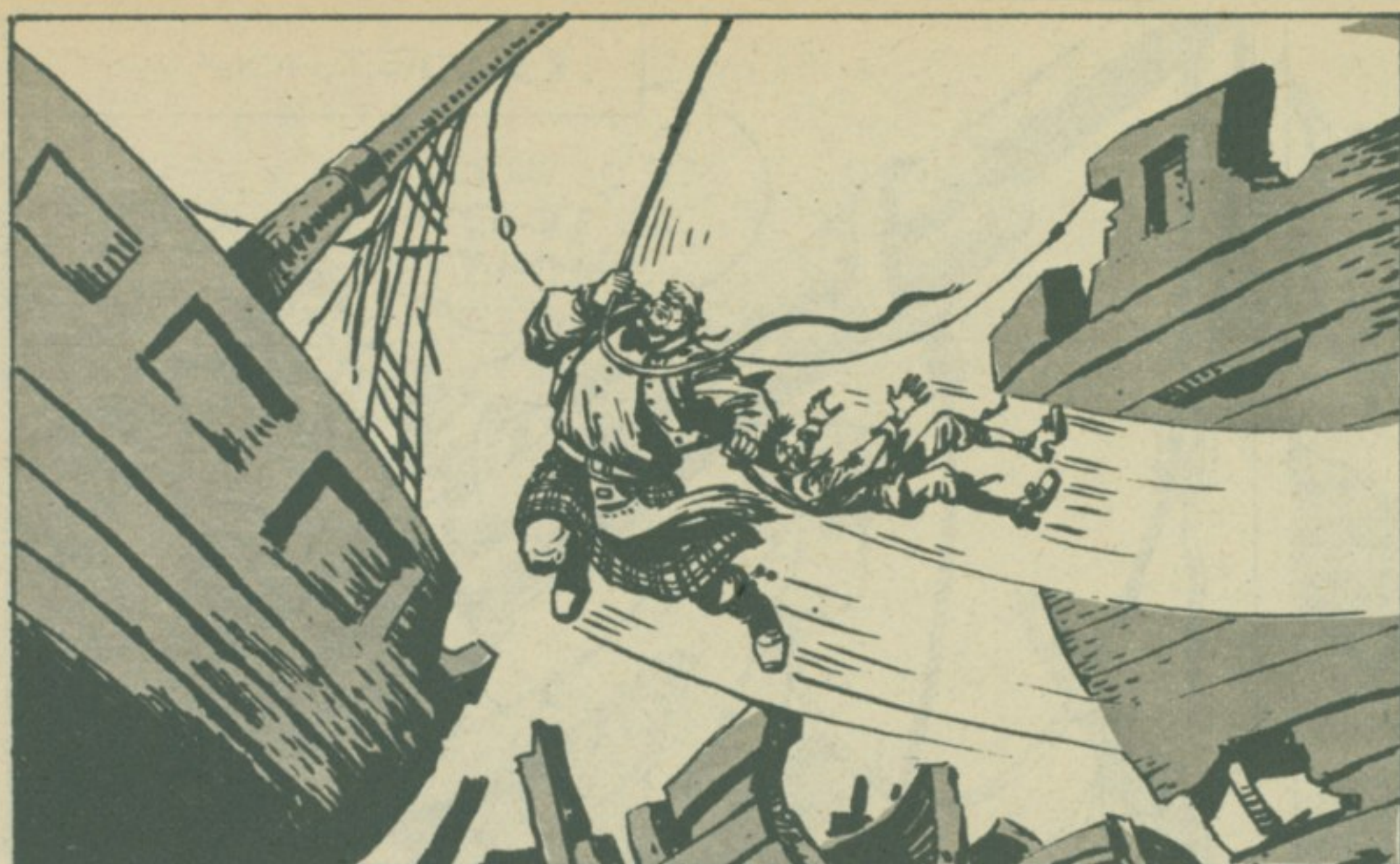
НЕПОЗНАТА ПРИЛИКА
СЕ ПОЈАВИЛА КАД
ЈЕ ЧУЛА ЛУП-
ЊАВУ...

...И ПОСМАТРАЛА ШТА
СЕ СВЕ ДОГАЂА НА
ОБАЛИ...

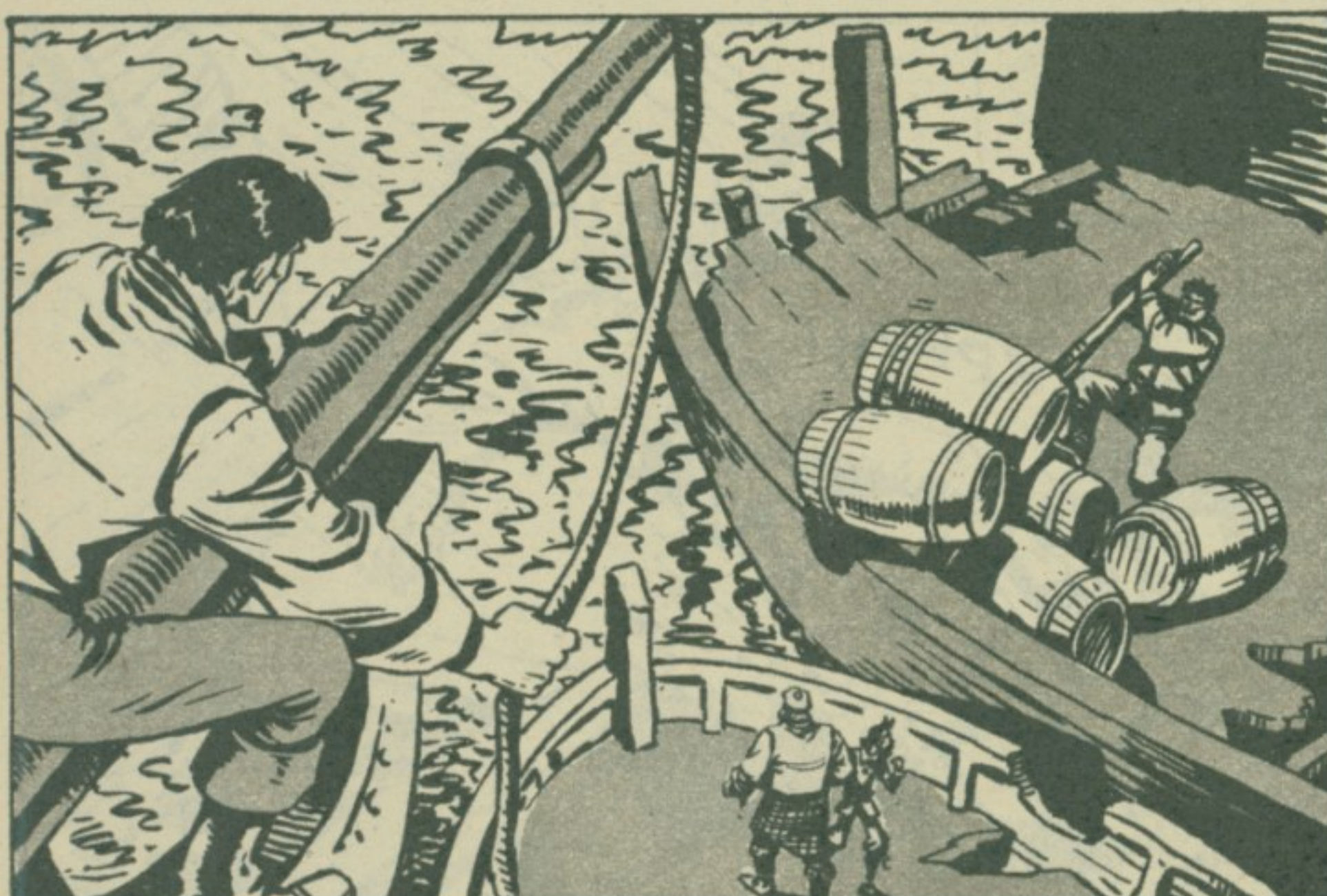

ОВОГ ПУТА БИО ЈЕ МНОГО
ОБАЗРИВИЈИ...

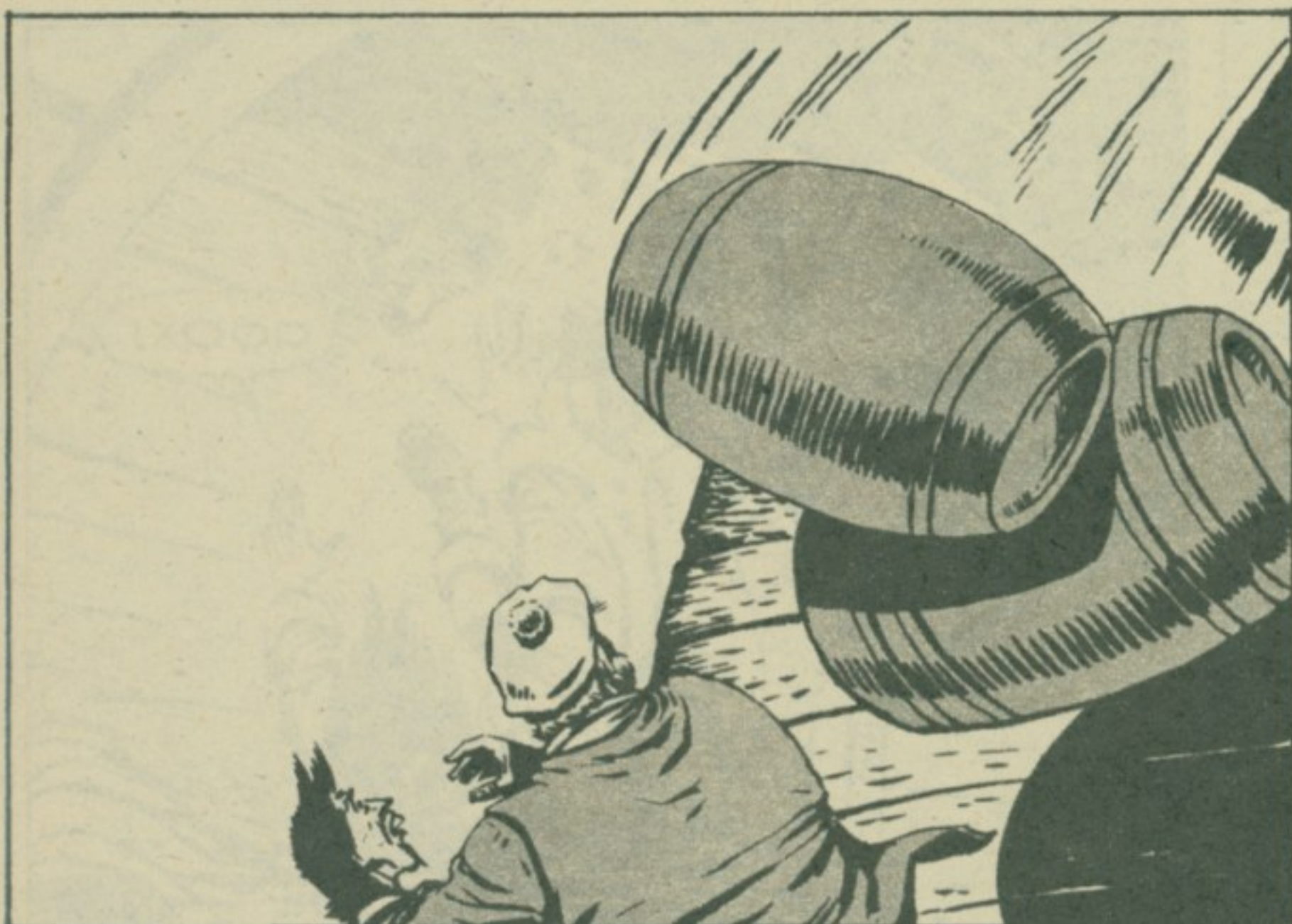

ОДЈЕДНОМ ...

ХЕЈ! ШТА
ЈА ТО ВИ-
ДИМ?

МЕРЛИНИ! МЕК
НЕК! ПАЗИТЕ!

УПОЗОРЕЊЕ ЈЕ СТИГЛО У ПОСЛЕДЊЕМ
ТРЕНУТКУ...

НЕПОЗНАТА ПРИ-
ЛИКА ДАЛА СЕ У
БЕКСТВО...

Али...

САЧЕКАЈ
МАЛО!

АААХ!

ЧЕЛИЧНИ
ПУСАР ЈЕ
УХВАТИО
„ДУКА“!

НЕ! НЕМОЈ
ДА МЕ УДА-
РИШ!

ТО ЈЕ МАСКА,
ЗНАЧИ!

А ДА БИ БИО ПУ-
НИЈИ, НАПУНИО СИ
КОШУЉУ МОРСКОМ
ТРАВОМ!

ШТА
ЗНАЧИ
ТО МАС-
КИРА-
ЊЕ!

СВЕ ЋУ ВАМ ОБЈАС-
НИТИ, САМО МЕ НЕ-
МОЈТЕ УБИТИ!
УЧИНИО САМ ОВО
ИЗ СТРАХА!

РЕЦИ МИ ГДЕ ЈЕ БЕР-
НИСА! АКО ЈОЈ СЕ
НЕШТО ДОГОДИ-
ЛО, ТЕШКО
ТЕБИ!

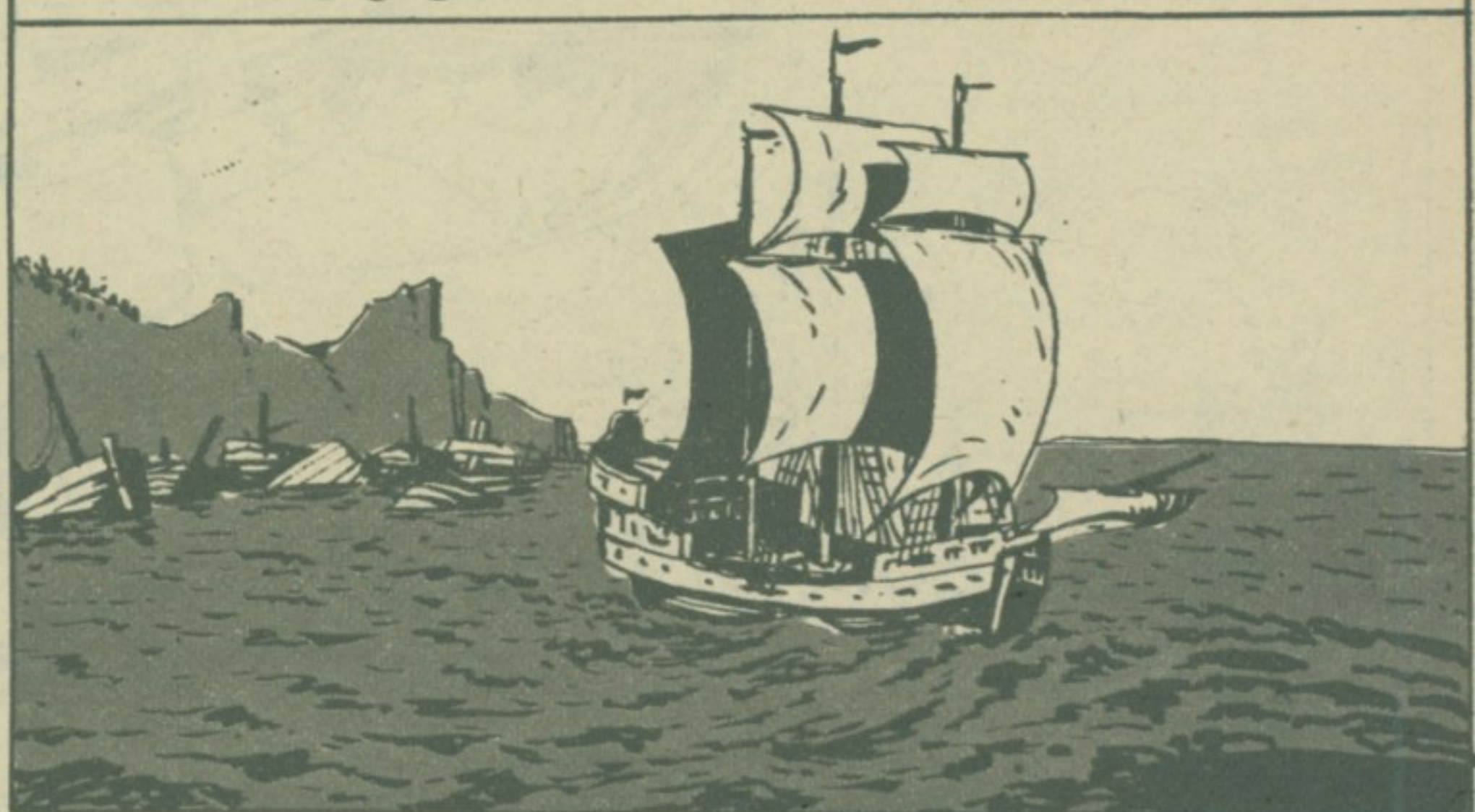

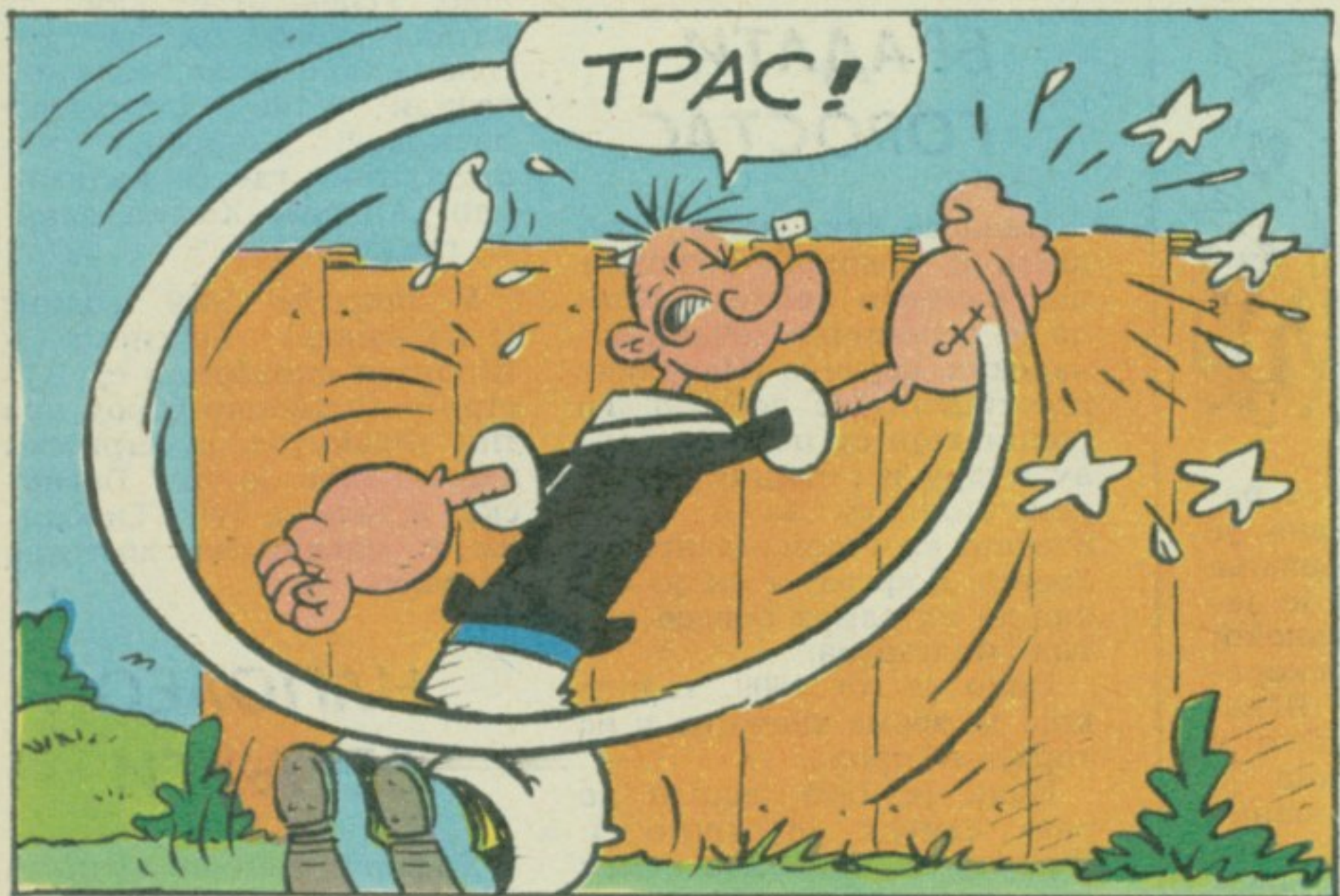
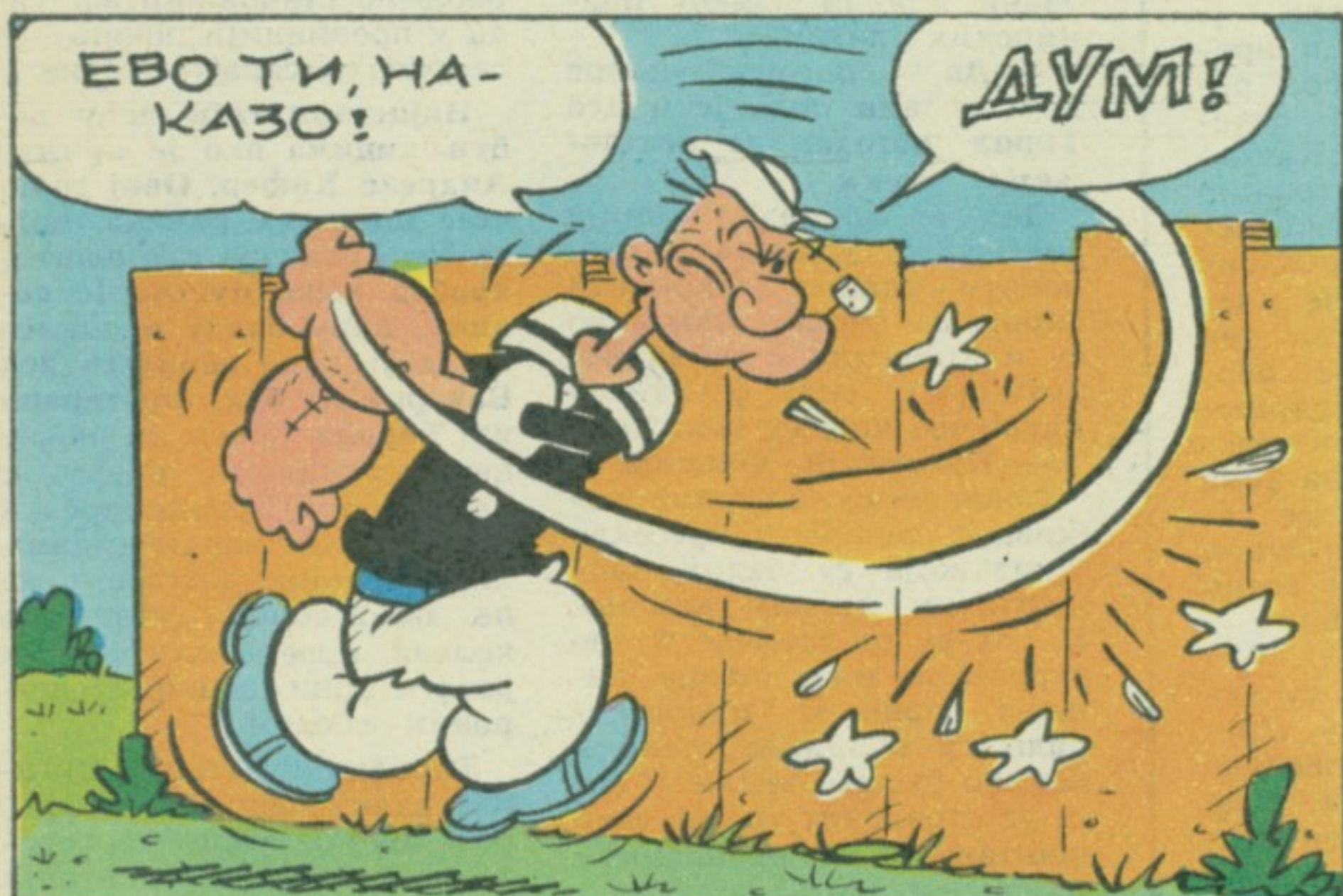

МАЛО КАСНИЈЕ ФРЕГАТА ЈЕ НАПУСТИЛА
ОСТРВО ЗОМБИС ...

ЗЕМЉА ШЕЋЕРА

Када је 27. октобра 1492. године Кристофоро Колумбо стигао на острво Кубу, највеће у Карипском мору, застао је запањен и узвикнуо:

— То је најлепша земља коју је људско око икада видело!

Поред главног острва по којем је држава добила име, кубанску територију чини још 1600 острва са укупном површином од 114.524 квадратна километра на којем живи преко 8,5 милиона становника.

• Куба је одмах постала шпанска колонија, али су је током 16. и 17. века често пљачкали француски и енглески гусари. Крајем 18. и почетком 19. века покрет за независност Кубе све више јача.

Године 1812. избио је устанак црнаца за ослобођење робова којем су се прикључили сиромашни слојеви и део интелигенције али је ускоро савладан а вође smakнуте. Покушај великопоседника да приграбе земљу црнаца — слободњака довео до новог устанка 1843—49. године који је окротно угушен. Иако је ropство укинато 1886, црнци су тек 1893. године изједначени са белцима.

• Али, 1895. године избија нови устанак против шпанске владавине и захвата целу Кубу, упркос терору колонизатора који су чак стварали и концентрационе логоре. У то време, због стратешки важног положаја Кубе, САД траже повод да би докрајчиле шпанску владину на острву. Када је у хаванској луци, фебруара 1898. године, на мис-

териозан начин експлодирао амерички ратни брод „Маине“, Американци су одмах објавили рат Шпаницима који су неколико месеци касније морали да се одрекну владавине. Од тог тренутка Американци

су у овој земљи спроводили војну, економску и политичку контролу и имали надзор над свим финансијама, прево на интервенцију, базе... Бивши амбасадор САД на Куби, Шмит, изјавио је у америчком Сенату:

— До доласка Кастро, САД биле су толико утицајне у овој земљи да је амерички амбасадор био други човек Кубе по важности, понекад чак важнији и од владара!

• Револуционарни покрет Кубе јача тридесетих година овог века, али у септембру 1933. године избија побуна у војсци и на власт долази Фулгенцио Батиста који наредне две и по деценије управља земљом као диктатор. Његову владину оборио је у јануару 1959. године Фидел Кастро који је крајем 1956. започео герилски рат против Батистиног ре-

жима а придружиле су му се све демократске и напредне снаге Кубе. Ова држава постала је прва социјалистичка земља на западној хемисфери, а

Кастро први човек у Латинској Америци који је отерао Американце из своје земље и национализовао њихове компаније.

• Шећерна трска је највеће кубанско „природно богатство“. Због радова на пољима и сечења шећерне трске, Кастро је 1970. године затражио од нације да за шест месеци одложи прославу Нове године која је уместо у јануару „стигла“ тек крајем јуна када је „берба“ шећера била завршена. Поред производње шећера (око 7 милиона тона годишње) на Куби се гаји најквалитетнији дуван (хавана цигаре) и ретко јужно воће и поврће.

• Резерве никла су међу највећим у свету. Прошле године произведено је око 39000 тона, а до краја децембра производња треба да се повећа неколико пута.

• Непосредно после револуције организована је кампања описмењавања становника и Куба је једина земља у Латинској Америци која је искоренила неписменост. Школовање је бесплатно, а у разне школе уписано је око 2,4 милиона становника. Посебна пажња поклања се политичком образовању и упознавању са марксистичком литературом.

• У покрет несврстаних Куба се одмах укључила. На Првој конференцији у Београду делегацију је предводио Освалдо Дортикос.

АНДРЕАС
ХОФЕР

ХЕРОЈ
ТИРОЛА

Дугачка колона елитних јединица баварске пешадије ишла је кроз тиролску долину Ајсак, у западној Аустрији. Са стране су јакхала два офицера.

— Каково место за постављање замке! — рече један од њих док су улазили у узани кланац између планинских литица.

— Да — одговори његов друг — али онда је и цео Тирол погодан за постављање замки.

Док је освајачка армија све дубље улазила у стеновити кланац, сакривени тиролски борци пажљиво су их пратили с највиших литица. А онда је стигло наређење које су чекали:

— Пресеците конопце! Севнуле су оштрице ножева и секира и пресекле ужад која су задржавала вештачку лавину камења. И док су се громаде бучно сурвавале низ литице кањона, борци из Тирола гурали су оближње стене и велико бусење земље и све се уз страховит тресак стро поштавало на преплашене и изненађене Баварце.

БРАДАТИ ГОРОСТАС

Када се бука најзад стишала и прашина разишла, под каменом лавином остала је непомична већина баварских војника. Неколико преживелих је побегло. Тиролци који су поставили ову мудру и страшну заседу пожурили су да о свему извести свог команданта Андреаса Хофера, а он је чекао да их одмах поведе против Француза.

Било је то 1809. године која је веома значајна у историји Тирола.

Када је 1805. дошло до рата између Аустрије и Француске, тадашња немачка краљевина Баварска прешла је на Наполеонову страну. Зато је Наполеон

МЕКШ ГЕНИЈЕР

победивши Аустрију, одузео од ње Тирол и као награду поклонио га Баварској уговором у Пресбургу.

Поносни брђани нису волели разметљиве Баварце који су распустили тиролски парламент, укинули верске слободе и мучили поробљено становништво. Тада у провинцији почињу да се распламсавају побуне.

Најистакнутији међу побуњеницима био је крчмар Андреас Хофер. Овај горостас широких рамена, који се брзо показао као вешт и храбар вођа, пустио је велику, црну браду и заклео се да је неће обријати док Баварци не буду протерани из Тирола. Увек је носио народну тиролску одећу: зелену јакну, црвени прслук са зеленим нараменицама, широки појас, кратке кожне панталоне и откривена колена, црвене или беле чарапе и црни шешир са широким ободом.

Тиролци су стално организовали побуне и Хоферово име је често доспевало до ушију Бавараца који су за њим трагали безуспешно. Успевали су само да каткад заробе његове глашанише, али су код њих налазили чудно адресоване пошиљке: „Андреасу Хоферу, тамо где се налази“, или „Андреас Хофер, оданде где се налази“.

У пролеће 1809. године Наполеонов неуспеси у Шпанији охрабрили су Аустрију да обнови борбу против Француза. Аустријски цар објавио је рат Баварској и тада је бунт Тиролаца у планинама достигао врхунац.

НАПОЛЕОН СЕ ЉУТИ

Хофер и његови људи по знавали су сваки педаљ свог терена и то користили против Бавараца на разне

ТИРОЛСКА СЛАВНОСТ

РАДУ

начине. Рељеф им је омогућавао да стално туку непријатељске јединице страшним „каменим машинама“, како су звали гомиле камења и стења које су са високих планинских литица бацали на њих. Брђани су ишли у поход на Инсбрук, главни град Тирола, који је још био под Немцима. Заузели су га тек после дуге и тешке борбе. Слупштена је немачка застава и подигнут аустријски орао. Тирол је био слободан.

Ова победа разљутила је Наполеона који је одмах кренуо у поход и потукао главнину аустријске армије. Још једном су Французи и Немци заузели Инсбрук. И још једном је Андреас Хофер повео своје чете сељака у напад. Добио је две најважније битке код тврђаве Берг Изел и истребио непријатеља из земље.

Међутим, далеко од ових планина судбину херојског Тирола кројиле су политичке снаге. Аустријски цар потписао је примирје са Француском, Тирол је још једном изгубио слободу и у њега су се вратили Французи и Баварци. Инсбрук је поново окупиран, а непријатељи су настојали да по сваку цену дођу до Хоферове главе. Али он и његови смели брђани нису намеравали да се лако предају освајачима.

Малобројни и са јаком вером у свог вођу, Тиролци су кренули у беспощедну борбу против уједињених немачких и француских снага. Хофер је потукао Немце који су се повлачили. Кад су се преживели војници среди са генералом Лефевром, великим француским војсковођом који им је пошао у помоћ са армијом од 7.000 Француза, он им се подсмехнуо.

— И ви себе називате војском, а победили су вас глупи сељаци које води један крчмар! Ускоро ћу ја очитати лекцију тим планинским дивљацима!

ЈУНАК ИЗВАН ЗАКОНА

Међутим, било је сасвим другачије: лекцију је добио велики Лефевр, јер су га „планински дивљаци“ нагнели на повлачење. Крчмар је победоносно ушао у Инсбрук где је постављен за гувернера Тирола, а аустријски цар послао му је златан ланац и Орден Легије части.

Крчмарева владавина трајала је кратко. У октобру 1809. Хоферу су стигле лоше вести: због мира, аус-

— И ВИ СЕБЕ НАЗИВАТЕ ВОЈСКОМ, А ПОБЕДИЛИ СУ ВАС ГЛУПИ СЕЉАЦИ КОЈЕ ПРЕДВОДИ ЈЕДАН КРЧМАР! — БЕСНЕО ЈЕ ЧУВЕНИ ВОЈСКОВОЂА КРЕЋУЋИ НА ПЛАНИНСКЕ ПОБУЊЕНИКЕ. АЛИ, НИЈЕ НИ СЛУТИО ШТА ЧЕКА И ЊЕГА И ЊЕГОВИХ 7.000 ВОЈНИКА.

стријски цар поново је Тирол уступио Наполеону, а Французи и Баварци су се вратили са великим војним снагама. Овог пута су Хофер и његова сељачка армија потучени.

Стављен изван закона, Хофер је побегао у планине да би се сакрио. Кад су Французи послали своје трупе да га пронађу, непријатељи су га молили да напусти земљу и да тако сачува главу. Али, крчмар је одбио:

— Ништа ме не може нагнати да напустим домовину!

Поносни тиролски родољуб ухваћен је најзад у јануару 1810. Био је изведен пред војни суд и осуђен на смрт. Већина француских официра дивила се борбеном крчмару, а један је чак гласао против његовог погубљења. Међутим, Наполеон је упорно захтевао да казна буде извршена, иако је то касније порицао окривљујући за Хоферову смрт своје генерале.

Андреас Хофер је стрељан 20. фебруара 1810. године. Са истом оном пркосном храброшћу коју је у-

век показивао у лице непријатељу, сада је гледао у отворе пушчаних цеви:

— Живео Тирол!

Да је живео само три године дуже, што је могао само да је напустио свој вољени Тирол, Хофер би видео Наполеона и његове присталице поражене, а Тирол враћен Аустрији Бечким миром 1814. године.

Ј. К.

НАЈЈЕФТИНИЈИ ЛАСЕР

Давид Еверхарт, седамнаестогодишњи железнички радник из Кембел Тауна, са острва Тасманија, успео је да направи ласер, а на њега је утрошио свега — десет долара.

Главни делови његовог инструмента који емитује пробојне зраке су дечја бочица за млеко и термос-боца. Све остало су отпаци које је Давид бесплатно добио од једне фаб-

брике оптичких инструмената. Жива, аргон и нишадор само су неке од многобројних хемикалија које је применио за конструисање свог ласера: у њему још има 36 оптичких сочива и 96 малих огледала.

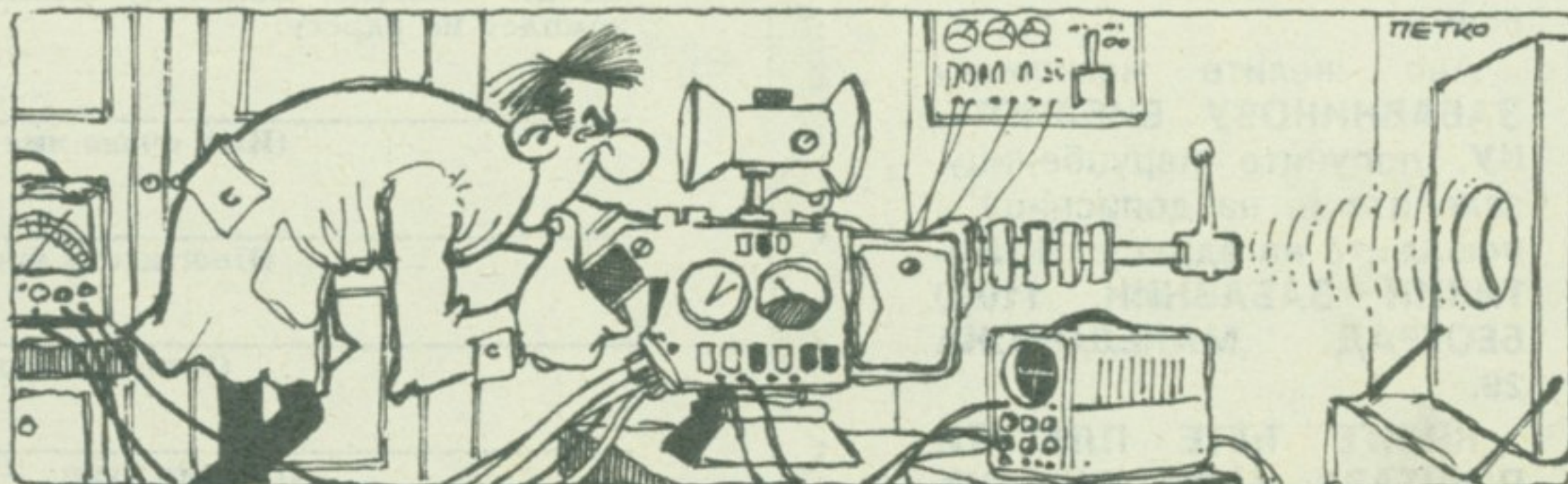
На идеју да направи такав инструмент овај младић је дошао гледајући телевизију. Једне вечери видео је на екрану ласер

који је за огромну суму новца набавио Универзитет Тасманије, он је могао са одстојања од пет метара да пробије оловну плочу дебелу четири сантиметра.

Младићу се то необично допало, па је саслушао опис ласера и све записао, а онда је одлучио да направи нешто слично. Да има је на томе радио у једној шупи иза своје куће, уз непрестане препирке са својом мајком која се плашила тог не баш безазленог експеримента.

У лето 1973. године Давид је постигао неочекиван резултат: његов ласер пробијао је отвор пречника пола сантиметра, на оловној плочи дебелој два са удаљености од 18 сантиметара.

Успех младића узнемирио је јавност, јер ласер може да представља и убитачно оружје у рукама људи, а како изгледа могу и лаици да га направе.

«Политикин забавник» и Издавачко предузеће «Вун Караџић» заједнички су покренули нову едицију намењену најмлађим читаоцима у којој ће објављивати најбоља дела стране и домаће књижевности.

**ЗАБАВНИКОВА
БИБЛИОТЕКА
НАЈЛЕПШИ ПОКЛОН
ЗА ВАШЕ НАЈМЛАЂЕ**

Прво коло нове **ЗАБАВНИКОВЕ БИБЛИОТЕКЕ** обухвата најомиљеније и најпознатије **ДИЗНИЈЕВЕ** књиге:

- СНЕЖАНА И СЕДАМ ПАТУЉАКА
- ПИНОКИО
- УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА
- ДАМБО
- РОБИН ХУД
- МАЗА И ЛУЊА

То су чувене приче које већ деценијама узбуђују машту деце, приче рађене према исто тако чувеним Дизнијевим филмовима.

Књиге су у пластифицираним корицама и богато илустроване Дизнијевим цртежима.

**ЦЕНА СВАКЕ КЊИГЕ
ИЗНОСИ САМО 20 ДИН!**

Прво коло **ЗАБАВНИКОВЕ БИБЛИОТЕКЕ** од 6 књига већ се налази у продаји.

НОВА БИБЛИОТЕКА! ЗА НАЈМЛАЂЕ!

Појединачне књиге можете да купите на свим киосцима «Политике» широм земље по цени од 20 динара.

Ако желите цео комплет по цени од 120 динара наручите га преко «Политикиног забавника» јер у том случају добијате И СПЕЦИЈАЛАН ПОКЛОН:

КОФЕРЧЕ ЗА КЊИГЕ

«Политикин забавник» ће већ почетном следеће године најавити друго коло **ЗАБАВНИКОВЕ БИБЛИОТЕКЕ**.

Ваш лист «Политикин забавник», покренуо је ову библиотеку и обећава вам да ћете у њој наћи, по приступачној цени, само добре књиге.

Ако желите комплетну **ЗАБАВНИКОВУ БИБЛИОТЕКУ**, попуните наруџбеницу, залепите је на дописницу и пошаљите на адресу: **ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, 11000 БЕОГРАД, МАКЕДОНСНА 29.**

КЊИГЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАДА ВАМ ИХ ДОНЕСЕ!

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

НАРУЏБЕНИЦА

ОВИМ неопозиво наручујем 1 коло **ЗАБАВНИКОВЕ БИБЛИОТЕКЕ** по цени од 120 динара, која обухвата и **ПОКЛОН-КОФЕРЧЕ ЗА КЊИГЕ**. Износ ћу платити поштару када ми донесе комплет на адресу:

(Име, очево име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број стана)

(Потпис купца — родитеља)

(Без потписа родитеља књиге се неће испоручивати)

ПАРАГВАЈ

АМАЗОНКИ

Дуго је Елиза Лопес смишљала како да помогне свом мужу, диктатору Франциску Солану, који је у готово свакој бици трпео пораз. Најзад је нашла решење.

Са раскошно уређеног брода који је пловио низ реку Парагвај, чија је палуба била обложена махагонијем и пресвучена дебелим теписима, одјекивао је раскалашни смех педесетак жена. Неколико дана раније, у мају 1862. године, њихови мужеви, најугледнији људи Парагваја, отишли су низводно да би недалеко од главног града Асунсиона сачекали своје супруге које су кренуле на излет. У једном малом месту требало је да проведу извесно време заједно са Франциском Соланом Лопесом, сином старог диктатора Карлоса Антонија, кога је отац наменио за свог наследника.

Пажњу расположених званица на броду привлачила је Елиза Лопес, витка жена, са увојцима плаве косе и крупним плавим очима. Иако је Елиза већ неколико година била супруга младог Франциска Солана, остале жене гуркале су се и оговарале је чим би им окренула леђа. Она је добро разумела подсмехљиве осмехе, јер је за разлику од осталих званица на броду, потицала из веома сиромашне породице.

Пошто је било време ручка, Елиза се високо уздигнуте главе упутила према дугачком столу на средини палубе на којем су се налазиле најразноврсније ђаконије. Брзим погледом прелете преко лица надмених жена које је не удостојише ниједног поздрава или осмеха, па видећи да јој нису оставиле место где да седне, мирно позва једног келнера и рече му:

— Све што сте ставили на сто баците у воду. Смешта!

Човек је запањено погледа, али схвативши по њеном одлучном изразу лица да се нимало не шали, пође према првој дебелој гошћи која је већ халапливо јела. Узе тањир испред ње и — баца га у реку. А затим исто учини и са осталим тањирима, чинијама, бокалима с пићем, воћем...

Запањене гошће помислиле су да је то само шала, али када наредних пет-

Елиза отвара малу коцкарницу која се одмах прочула због изузетне лепоте власнице.

Једног дана у коцкарницу је дошао и Франциско Солано који је овде био на пропутавању. Заљубио се у Елизу и месец дана касније венчали су се. Решили су да медени месец проведу путујући по Европи, али због лошег гласа који је уживао Францисков отац — диктатор, и прошлости лепе Елизе, на готово свим дворовима одбијали су да приме младенце.

Исти презир и подсмех

дине без икакве објаве рата напада Бразил.

Под претњом смртне казне, Солано позива све мушкарце способне за борбу да крену у рат, служећи се обећањима о лепшем животу који их чека ако победе. Немајући избора и без довољно вере, огромна, слабо наоружана војска креће на Бразил, свесна да ће први већи окршај морати да изгуби.

У тим тешким тренуцима парагвајске историје, оштроумна Елиза Лопес је решила да преузме кораке

чин како да помогне свом мужу. Најзад је нашла решење — научиће и жене да рукују оружјем и да се боре као мушкарци. Одмах је почела да остварује своју идеју и за неколико месеци читава армија „амазонки“ била је спремна да се прикључи Францисковим војницима.

Када је необична армија стигла у парагвајске војне логоре поред Ломас Валентинаса, мушкарци су их дочекали с подсмехом. Али, убрзо су схватили колико им је помоћ жена неопходна. Чим је 21. децембра 1868. године знатно јача бразилска војска напала њихова утврђења, Елиза се са својим „амазонкама“ одмах нашла у првим борбеним редовима.

На брзим коњима, с копљима и пушкама у рукама, појурило је према непријатељу око хиљаду жена које је предводила стасита плавуша. Храбро су се бориле са запањеним противником и Бразилци су неколико пута морали да се повлаче.

ЗЕМЉА КРВОПРОЛИТА

У једном таквом окршају Елиза је била рањена. Иако је изгубила доста крви, са завијеном руком и главом наставила је да се бори и бодри своје војнике.

Најзад, седмог дана од почетка огорчене и неравноправне битке, 28. децембра 1868. Франциско је морао да узмакне. Бразилска коњица стигла га је код места Акидавана и — убила.

У то време Елиза се налазила двадесетак километара даље. Са својом осакаћеном војском повлачила се према Асунсиону. О погибији свога мужа сазнала је тек неколико дана касније.

После потписивања мира између зараћених држава, Елиза је била оптужена да је заједно са својим мужем увукла земљу у крвопролиће па, да би спасла живот, бежи у Француску. Ту је 1896, у 51. години живота, умрла у крајњој беди и немаштини. Касније је парагвајска влада одлучила да се њено тело пренесе у земљу, где је 1910. године поново сахрањено у Асунсиону.

Б. Ј.

наест часова нису ништа добиле за јело, схватиле су да им се то лепа Елиза свети због њихове дрскости.

У ШКОЛУ И — ДЕВОЈКЕ

Неколико месеци после тог инцидента умро је стари диктатор Карлос Антонио и на његово место дошао је Франциско Солано Лопес. Убрзо је своју жену, Елизу Лопес, прогласио за свог заменика.

Она је, међутим, и даље била предмет непрестаних оговарања и клевета. Рођена је у сиромашној ирској породици која се затим преселила у Париз. Када је напунила петнаест година, удала се за неког наредника, па наредне две године путује с мужем куд год би кренуо са својом јединицом. Ускоро јој је такав живот досадио и Елиза се, напустивши мужа, враћа у Париз. Али, ту су је дочекале тужне вести: у међувремену јој је отац умро, а мајка се вратила у Ирску. Од скромне уштеђевине

дочекали су Елизу у Парагвају. Она је одлучила да ипак докаже своје способности: оснива прву музичку школу у овој земљи, затим школу коју су могле да похађају и девојке, позориште... Међутим, не успева да стекне наклоност својих суграђана.

С КОПЉИМА И ПУШКАМА

Од 1844—62. године Карлос Антонио Лопес неколико пута је биран за председника некадашње шпанске колоније, а од 1810. Републике Парагвај, и све до своје смрти владао као диктатор. Такву политику наставио је и његов син Франциско Солано, чија је реч била једини закон у Парагвају. Раскошне свечаности које је готово свакодневно приређивао све више празне државну касу. Истовремено, Солано тежи да по сваку цену прошири границе своје земље на рачун суседних држава и тако добије излаз на море. Због тога новембра 1864. го-

који би, колико-толико, ублажили гнев потлаченог народа. Када је рат почео, многе породице остале су без мушке главе тешко се носећи са глађу и немаштином. Елиза због тога узима новац из државне касе, купује жито, пиринач и другу храну и дели је народу. И поред тога не успева да придобије његове симпатије. Парагвајци је, као и њеног мужа, оптужују за овај непотребни рат који ће однети хиљаде људских жртава и ионако заосталу земљу довести у тежак економски положај.

Изненађени поступком диктатора Франциска Солана неколико месеци касније, Аргентина, Бразил и Уругвај склапају савез и код Умаите, са војском од 45.000 људи и флотом од 9 оклопних бродова, нападају Францискове војнике и присиљавају их на предају.

Пораз је обесхрабрио диктатора. Са главнином војске повлачи се стотинама километара даље, према Ломас Валентинасу, да би прикупио нове јединице.

За то време у Асунсиону Елиза је тражила на-

ФИЛОЗОФИЈА И МУЗИКА — Кристоф Вилибалд фон Глук рођен је 2. јула 1714. године у Ерасбаху, у Немачкој. Његова породица се 1717. године преселила у северну Чешку где је Глуков отац, по занимању шумар, прешао у службу кнеза Лобковица. Млади Глук је већ тада свирао неколико инструмената, али његов отац није желео да му се син посвети музици, па између њих долази до оштрог сукоба. Глук због тога напушта родитељску кућу, одлази у Праг и уписује се на Филозофски факултет, али не престаје да се бави музиком. У Прагу је упознао велике форме ораторијума и опере, а онда 1735. године, одлази у Беч и ту повремено учествује у кућном музицирању у палати кнеза Лобковица. У то време упознаје се са италијанским племићем Антонијом Мелшијем из Милана, који га је ангажовао за своју кућну капелу.

ПОЗНАНСТВО С ХЕНДЛОМ — Глук већ тада покушава да пише опере, али Милано тада није онакво средиште италијанског оперског живота као што су то били Венеција и Напуљ. Ипак, у Милану је 1741. године изведена његова прва опера „Артасерсе“, а до 1745. следило је још седам опера. Захваљујући успеху који је постигао у Италији, добио је позив да дође у Лондон, где је упознао Хендла који није био нимало одушевљен Глуковом музиком. С друге стране, Глуку су се много свидела Хендлова дела.

У ДУХУ ЕНЦИКЛОПЕДИСТА — Пре него што је напустио Енглеску, Глук се још једном појавио на сцени као солиста на 26 чаша за воду, праћен целокупним симфонијским оркестром. Свирање на чашама ускоро је постало врло популарно у Енглеској а затим и на Континенту. Године 1761. италијански књижевник Ранијер Калцабиџи, занесен идејом о реформисању опере у духу француских енциклопедиста Жан Жак Русоа и њихових тежњи ка природности и једноставности, понудио је Глуку либрето за оперу „Орфеј и Еуридика“ што је он и прихватио.

ЦЕРТ НА ЧАШАМА

УСПЕХ У ПАРИЗУ — Природност и једноставност ове опере није одушевила бечку публику, а то се догодило и са следећом опером „Алчесте“. Тек после више извођења публика је прихватила ова дела. Године 1770. Глук упознаје француског племића Ле Блана де Рулеа који му нуди либрето за оперу „Ифигенија у Аулиди“, по истоименој Расиновој трагедији. Глукова заштитница у Француској, Марија Антоанета, постарала се да све припреме у Паризу протекну у најбољем реду, и успех је био изванредан!

ИФИГЕНИЈА НА ТАУРИДИ — Подстакнут успехом који је постигао, Глук у Паризу изводи обновљену верзију „Орфеја“ и „Алчесте“, које, међутим, нису изазвале веће интересовање. Затим следе нове опере: „Армида“ и „Роланд“. Године 1779. изведена је у Паризу последња Глукова опера „Ифигенија на Тауриди“. Ова опера доживела је изванредан успех код париске публике, али то је био последњи успех Кристофа Вилибалда фон Глука. Нарушена здравља он се ускоро враћа у Беч где умире 15. новембра 1787. године.

У ПРИРОДИ — Иако је много путовао, живео у различитим срединама, Глук се тешко ослобађао неких својих, помало чудних навика: често је захтевао да му се клавир изнесе на пољану. На оба краја клавијатуре ставио би отворене флаше шампањца а онда би се бацио на компоновање. У таквом амбијенту компоновао је своје најбоље опере: „Ифигенију на Тауриди“, за време боравка у Француској, и „Орфеја“ и „Еуридику“, у Италији.

РЕФОРМАТОР — Глукова реформа опере садржи два основна захтева: први тражи промену либрета тј. уклањање замршених сентименталних и наивних заплета, док други тражи богаћење изражајних средстава да би се истакла истина и једноставност. Ове своје тежње Глук је у својим операма доследно остваривао. Он је тежио што савршенијем складу тона и речи чувајући се претераности у било којем погледу. Због тога он остаје један од највећих оперских композитора свог времена.

ЖИТ СТРАНА

5000 ВОЛТИ (5000 VOLTS)

За протеклу годину можемо слободно рећи да је била година успеха састава 5000 ВОЛТИ. Све нумере које су снимили постале су велики хитови. Њихово темпераментно ритмично музицирање прихвати су прво најредовнији посетиоци диско-клубова а затим и остали љубитељи живље музике. У почетку група је имала две вокалне солисткиње, данас већ афирмисану Тину Чарлс и Луан Питерс. У првој половини ове године у састав је дошла Линда Кели која саставу доноси нову боју и још већу популарност. Како музички критичари кажу Линда је изванредна синтеза своје две претходнице — Луаниног лепог изгледа и Тининог темпераментног певања.

Пре него што је дошла у групу, Линда је радила као продаваца плоча, а затим и као певач на луксузним бродовима „Квин Мери“ и „Квин Елизабет“, да би последње четири године провела певајући у познатим ноћним клубовима Енглеске, Шкотске и Ирске. У једном ноћном локалу у Манчестеру среда је шефа групе 5000 ВОЛТИ То нија Ајирса који је касније изјавио: „Знао сам да је она оно што тражим, чим сам је угледао. Људима је застајао дах док су је слушали, а то је за мене већ било довољно“.

Неколико дана после овог сусрета Линда је постала певачица групе у којој су још и: Мишел Нелзон, клавириста, рођен 31. јула 1949. године у аустралијском месту Перту. Висок је 176 сантиметара, има плаве очи и тамноплаву косу; Мартин Коен, басиста, рођен 13. маја 1950. у Лондону, висок 180 сантиметара, има плаве очи и смеђу косу. За бубњевима је Кевин Велс, рођен у Лондону 28. априла 1954. године, висок 180 сантиметара, плаве косе и плавих очију. Мартин Џеј је, соло-гитариста, висок је

176 сантиметара, има плаве очи и плаву косу. Рођен је 27. јула 1953. године. На крају, ту је и Линда Кели, вокална солисткиња, рођена 27. јуна 1951. године у Лондону, висока 167 сантиметара, смеђе очи и платинастоплаве косе.

Прва плоча овог састава са Линдом још и данас је велики хит. Композиција „Доктор Кис-Кис“ својом великом популарношћу учинила је да бивше солисткиње Тина Чарлс и Луана Питерс буду сасвим заборављене. Луана тренутно ради као глумица, док је Тина, као што је познато, са доста успеха почела своју солистичку каријеру. О свему томе чланови групе 5000 ВОЛТИ кажу: „Захваљујући Линди поново смо стали на ноге. Надамо се да ће и следеће наше песме, као на пример »Motion Man«, достићи популарност претходне“.

ПЕСМА за ОВУ НЕДЕЉУ

ЧОВЕК У ПОКРЕТУ
MOTION MAN

Текст и музика:
ТОМИ АЈИРС
Изводи:
5000 VOLTS

Motion Man you got what
I need so don't stop
Motion Man just play your
Thing from the top
Motion Man, Baby now's
The time
Motion Man keep your body
Next to mine
Don't stop dancing while this
Music goes on

I'm a motion and Baby I gotta
Move on
I'm a motion and Baby I gotta
Move on
Baby I've got to keep

If you think you've got
the notion
Pack your bags and let's get
Going tonight
Motion Man please give me
One kiss and don't stop
Motion Man I just can't miss
What you have got
Motion Man take me by
the hand
Motion Man if you'll be my
Sweet lovin' man
I'm gonna follow you where
Ever you go

Чииаоци јабљају...

ВЕСТИ ИЗ ЗАЈЕЧАРА

Живимо у Зајечару и музиком се бавимо већ две године. Група нам се зове АШ и још је неафирмисана. Поне-

кад свирамо на игранкама као гости других зајечарских група.

Марљиво радимо и надамо се да ћемо учествовати на овогодишњој Гитаријади и показати све што смо научили за протекле године.

Чланови групе су: Зоран Стојковић, гитара и вокал; Миле Миленковић, бубњеви; Душан Илић, ритам-гитара; Звонко Росић, инструменти са клавијатуром и Бранислав Павловић, бас-гитара.

Другарски поздрав
АШ

ПОП

Интервју с фронтменом добио је понуду да игра главну улогу у филму „Клуб усамљених срца наредника Пејпера“ (Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band), који треба да буде снимљен према истоименој плочи легендарних БИТЛСА.

Мик Џегер се нашао пред веома деликатним проблемом. Кристи Шримптон, млада сестра

Наша карикатура

НОВЕ ПЛОЧЕ ДИСКО КУЋЕ

TINA CHARLES

КРУНОСЛАВ
СЛАВИНАЦ

У последње време све популарнија, бивша вокална солисткиња групе 500 ВОЛТИ Тина Чарлс недавно је издала своју велику плочу, под називом „Волим да волим“ (I love to love), насловне нумере овог ЛП-ја. Музика којом нам се представљала задовољиће, надамо се, све дискофиле.

Поновни сусрет са Крунославом Славином обрадоваће све оне који су некада овог најпопуларније домаћег певача редовно слушали. На великој плочи овог загребачког певача нашло се 11 музичких нумера међу којима је и добро познати хит „Ја каква је на Вендбаши трава“.

ЗАНИМАЈИВОСТИ

Полицијски наре-
дик из дос Анђе-
леса Џејмс Факвајр,
који се налази на
лечењу у једној
болници, за трену-
так је заборавио на

болове када му је
недавно медицинска
сестра уручила чек
на 1000 долара. На-
редника је највише
збунило потпис на
чеку где је стајало
име Елвиса Присти-
ја. У први мах је
помислио да је то,
можда, нека шала.
Чек је, међутим,
био пуноважан, а
краљ рок-ен-рола,
Елвис Пресли, упу-
тио га је Факвајру,
оцу деветоро деце,
када је преко рад-
ија сазнао да је на-
редник у једном
окршају са гангсте-
рима изгубио леву
ногу. Када се за
ово сазнало новина-
ри су питали Прис-
лија шта га је на-
вело на овај гест.
Одговорио им је да
је желео да помог-
не унесрећеном на-
реднику и да је у
младости и сам же-
лео да постане по-
лицајац.

познатог фото-моде-
ла, Џин Шрим-
птон, која је некад
била Микова девој-
ка, у жељи да за-
ради на лак начин
новац, одлучила је
да Микове песме об-
јави јавности. Ме-
ђутим, није имала
среће јер је пре об-
јављивања књиге —
позвана на суд.

Од данас вам поново представљамо во-
калне солисте најпознатијих светских поп-
група.

МИК ЦЕГЕР

Вокални солиста ансам-
бла РОЛИНГСТОУНСИ. Мно-
ги су га копирали али га
нико није достигао. На-
зивају га краљем поп-му-
зике — „мушком секс бом
бом рока“.

Рођен је у Дартфорту у
Енглеској 26. јула 1944.
године. Висок је 177 сан-
ти метара, има смеђу косу и
плаве очи.

БРАС КОНСТРА- КШНС

З а ову годину кажу да ће бити
година нових музичких дос-
тигнућа и да ће свету пред-
ставити многа нова имена. Једно од
њих свакако је и име групе БРАС
КОНСТРАКШНС поникле у Њујор-
ку и њујоршким диско-клубовима.
Наиме, 1974. године у ноћним клу-
бовима и дискотекама почела је
нова врста група такозвани „фанки
бендови“. С њима се појављују и
нове луде игре стварајући заједнич-
ки нови звук седамдесетих година.
Тако се појавила и група БРАС
КОНСТРАКШНС доносећи томе зву-
ку нову димензију. Под вођством
продуцента Џефа Лејна и аранжера
и вође састава Ренди Малера, група
је издала први албум који је због
своје ритмичности и сјајних, ориги-
налних аранжмана добио веома по-
вољне критике.

Иначе, чланови овог састава го-
динама су заједно. Још од основ-
не школе почели су да свирају у
истом саставу. И састав је остао го-
тово исти и кад су стигли на ко-
лец. Већина музичара потиче из
источног краја Њујорка и рад у
групи био је једини начин да из-
бегну лоше друштво и улицу. За
кратко време стичу велику попу-
ларност међу својим колегама који
су их позвали да им свирају на
школским забавама и играма.
Касније долазе позиви и за мање
„уличне“ фестивале. Углавном свира-

ју најновије хитове, али у сопстве-
ној обради. Извори њихових инспи-
рација крећу се од Ваха до ВИ-
ТЛСА и Џимија Хендрикса.

На крају да вам представимо и
чланове овог састава. Вођа групе,
двадесетогодишњи Ренди Малер,
пише текстове и аранжмане, пева
и свира киборде инструменте, флау-
ту, бубњеве, бас-гитару и тимпане.
Рођен је у Тијани и у САД је до-
шао 1963. године.

Вајд Вилиамстон, рођен је пре 22
године. У саставу свира бас-гитару,
а према потреби саксофон и све
остале инструменте.

Џозеф Артур Вонг, гитариста, има
25 година. Отац му је Кинез, порек-
лом са Тринидада. Свира и соло и
ритам-гитару.

Морис Праје има свега двадесет
година, свира тромпет и перкашн
инструменте и један је од новијих
чланова састава.

Вејн Парис, који има 21 годину,
свира тромпет, са доста успеха и
компонује.

Бубњар Лари Пејтон такође има 21
годину, као и тенор саксофониста,
Џиз Ворд и перкусиониста Санди
Билапе.

И последњи члан групе је саксо-
фониста и кларинетиста Мики Груц
који, као и остали чланови у гру-
пи, воли сваку врсту музике почев
од калипса и реги музике, до кла-
сичне и оријенталне.

ТОП

3x

1. Домаћа листа

1. ТИ СИ БИЛА, УВИЈЕК
БИЛА — Здравно Чо-
лић — ЈУГОТОН
2. УСПОМЕНЕ, УСПОМЕ-
НЕ — Златно Пејано-
вић — ПГП РТБ
3. ОЈ, НЕВЕНЕ — Сунцо-
нрет — ПГП РТБ
4. АХА-АХА — Бисера
Велетанлић — ПГП
РТБ
5. ЈОШ И ДАНАС ТЕКУ
СУЗЕ ЈЕДНЕ ЖЕНЕ —
Мишо Ковач — SUZY
6. ЛОШЕ ВИНО — Бије-
ло дугме — ЈУГОТОН
7. ЉУДИ, НИЈЕ ФЕР —
Сман — РТВ ЉУБЉА-
НА
8. ПУСТИ МЕ ДА НИ-
ВИМ ОНАКО КАКО
ЗНАМ — Миша Мар-
новић — ПГП РТБ
9. ЖЕНО МОЈА — Душ-
но Лонин — ПГП РТБ
10. ТИ СИ БИЛА МОЈА
ПРВА ЉУБАВ — Оли-
вер Драгојевић — ЈУ-
ГОТОН

2. Страна топ-листа у домаћој продукцији

1. DOCTOR KISS, KISS —
5000 Volts — ПГП РТБ
2. RAMAYA — Black Con-
nection — ЈУГОТОН
3. DANCE LITTLE LADY
DANCE — Tina Char-
les — SUZY
4. SUZANNE — Leonard
Cohen — SUZY
5. DANCING QUEEN —
Abba — ПГП РТБ
6. LOW RIDER — War
РТБ ЉУБЉАНА
7. DEVIL WOMAN — Clif
Richard — ЈУГОТОН
8. MOVIN' — Brass Con-
struction — РТВ ЉУБ-
ЉАНА
9. GET UP AND BOOGIE
— Silver Convention
— ПГП РТБ
10. SAMBARIO — Drupi
— ПГП РТБ

3. Француска

1. PAR LES FILS DE MAN-
DARIN — Ange
2. BLUE FOR YOU — Sta-
tus Quo
3. THE SONG REMAINS
THE SAME — Led Zep-
pelin
4. A TRICK OF THE TAIL
— Genesis
5. WINDOWS — Tai Phong
6. PRESENCE — Led Zep-
pelin
7. WISH YOU WERE HE-
RE — Pink Floyd
8. RINGO'S ROTOGRAVU-
RE — Ringo Star
9. STRATOSFEAR — Tan-
gerine Dream
10. GOES TO HELL — Ali-
ce Cooper

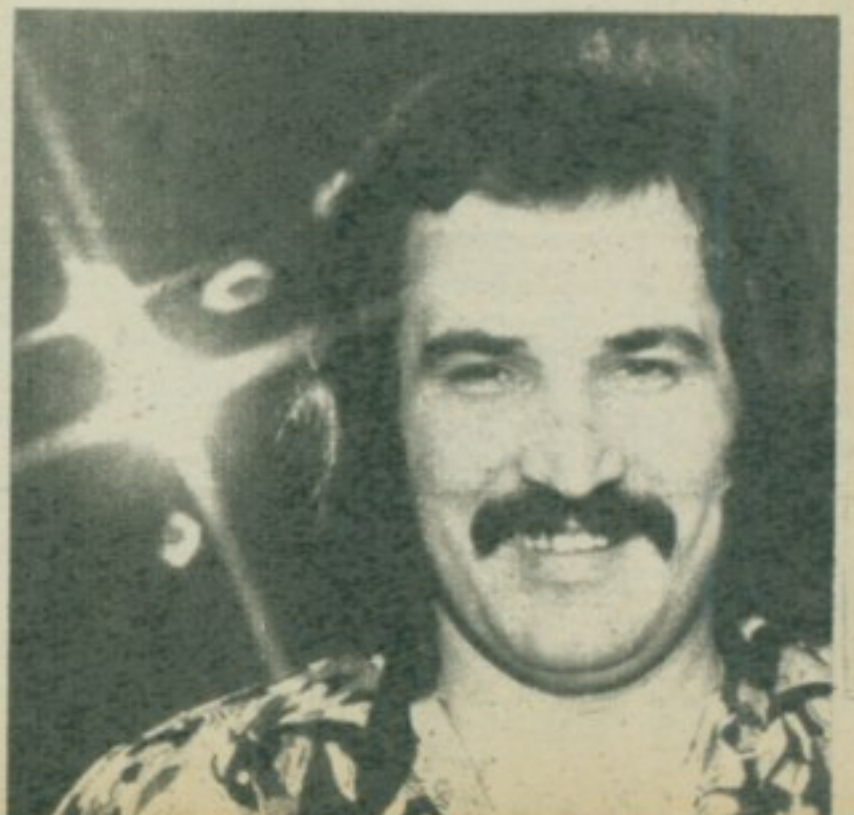

Мишо Ковач

П рема спроведеним анкетама и
многим показатељима најус-
пешнији певач последњих го-
дина је, без конкуренције, Мишо
Ковач. Овај познати интерпретатор,
пореклом Шибенчанин а сада стал-
но настањен у Загребу, оборио је
на југословенском забавно-музич-
ком тржишту све рекорде. О томе
најбоље говоре хитови које је Мишо
интерпретирао: „Проплакат ће зо-
ра“ — четири златне плоче; „Више
се нећеш вратити“ — четири пута
златна; „Чему да живим“ — три
златне; „Тужно срце моје“ — једна
златна и једна сребрна; „За мене
среће нема“ — златна и сребрна;

„За твоју љубав све бих дао“ —
златна и сребрна; „Серенада“ —
златна; „Твоје лице“ — златна;
„Други јој расплиће косе“ — злат-
на; „Обала мојих снова“ — златна.

Ако још додамо да Мишо, власник
17 златних плоча, има много више
сребрних, јер су многа издања ода-
вно прешао бројку од 50.000 при-
мерака и приближавају се позла-
тама. Ови подаци не изненађују поз-
наваоце забавне музике јер они
знају да је Мишо један од ретких
интерпретатора који је успео да на
једном међународном фестивалу ос-
воји све награде: било је то на
„Сплиту 71“ када му је припало пет
првих награда што се сматра изу-
зетним рекордом. Године 1975. та-
кође на Сплитском фестивалу, Ми-
шо је композицијом „Ја не могу
друго него да је љубим“ постао дво-
струки победник. Он је био и лау-
реат „Вашег шлагера сезоне“ у Са-
рајеву 1969. и најбољи певач друге
ХИТ-ПАРАДЕ када је интерпрети-
рао песме „Остала си увијек и-
та“ освојио и присутну публику и
жири новинара.

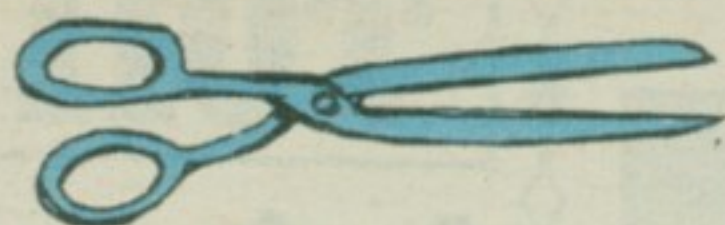

СУЗИ

ЗА ДЕЧАКЕ

КУТАК

НАПРАВИТЕ САМИ

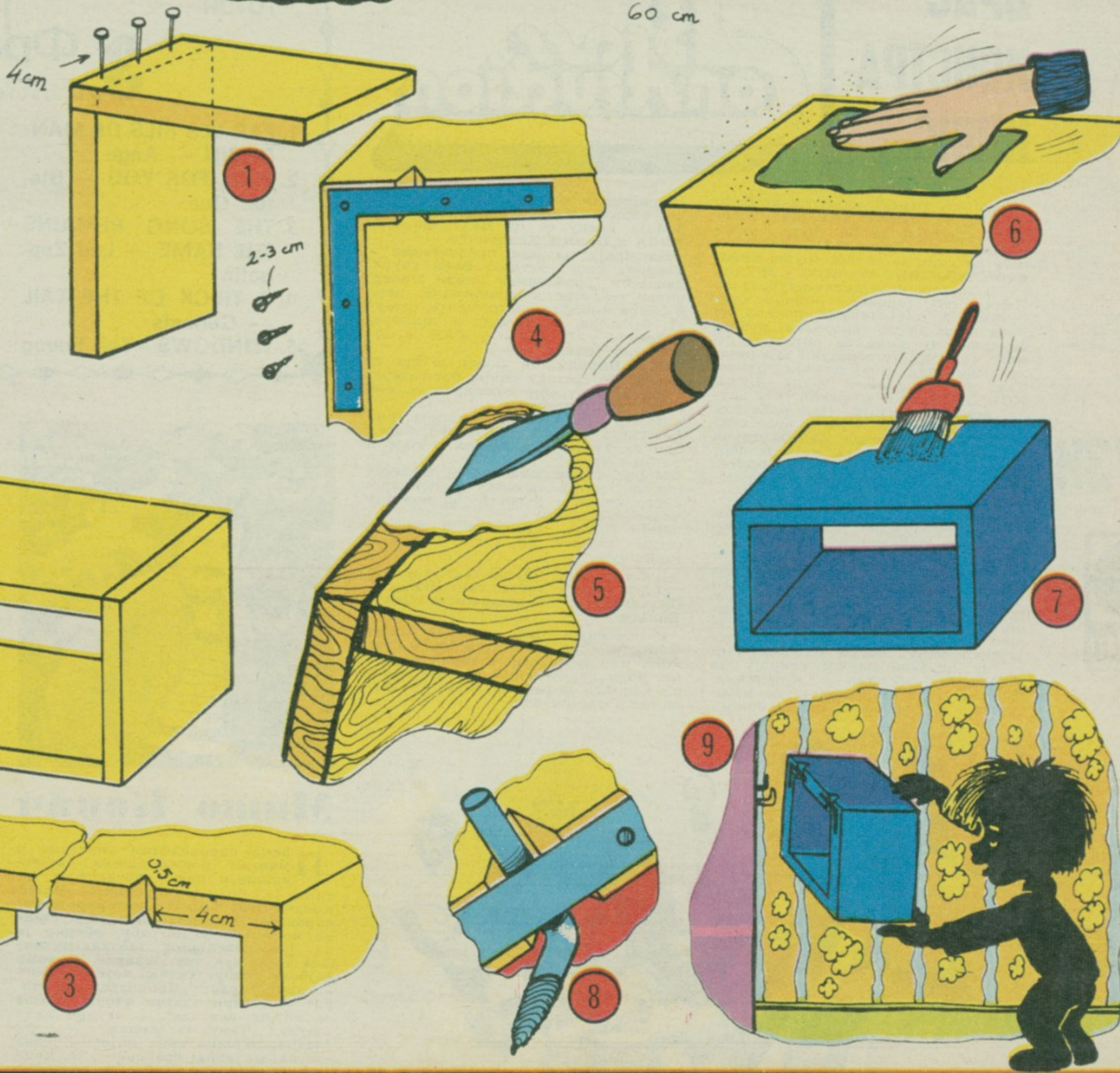
ПОЛИЦА ЗА КЊИГЕ

Данас смо ову страну наменили децама, што опет не значи да полица не могу да направе и девојке.

Од материјала вам је потребно: две даске величине 60x30 cm, четири величине 43x30 cm, четири 35x30 cm и шест 32x30 cm. Ово су све стране полица која треба да је дубока 30 сантиметара. Даске треба да буду дебљине од 1,5 до 2 cm и могу бити од пунијег дрвета, панел-плоче или иверице. Полица се састоји од четири кутије (које немају ни поклопац ни дно) а поређане су као што приказује цртеж 10. Кутије могу бити и других димензија, што зависи од ваше жеље и уређења ваше собе. Али, морате водити рачуна да дубина полица не сме бити мања од 30 cm. Даске спајајте као што показује цртеж 10.

Даске се уклањају једна за другу ексерима дугачким 4 cm (црт. 1). Како изгледа монтирана полица показује цртеж 2. Пазите да даску на којој ће стајати књиге углавном између бочних зидова (црт. 2). На 4 cm од ивице на горњој страни која се кочи за зид (црт. 3) засеците тестером два троугласта зареза чије стране треба да буду око 0,5 cm. Преко ових зареза зашрафите завртњима за дрво (холшрафовима) металне угаонике (црт. 4) чије су дужине стране 9,5 cm. На тај начин добићете отвор о који се може окачити полица за куку на зиду. Ако даска није равна, или ако полицу правите од иверице која, када се пресеке, није пуна онда сваку плочицу треба да изгинујете гитом за дрво (да би се празнина потпунола цртеж 5. Гит треба да се добро осуши (сушење траје око 24 часа), јер у противном на тим местима боја ће се лако љуштати. Полицу премажите гитом само на оним местима где се налазе рупе и пукотине у дрвету. Пошто се гит осуши дрво ишмирглајте (црт. 6), а затим премажите бојом (црт. 7).

Најбољи је лак за дрво у боји. Пазите, кад будите прво у неком суду разблажите лак-боју разређивачем а затим премажите полицу. Пошто се боја отприлике после једног сата осуши, премажите полицу поново, али овога пута неразређеном бојом. Боју наносите у глатким слојевима да би полица имала глатку површину. На цртежу 8 видите како се полица веша о куку, односно на зид (црт. 9). Уколико сте полицу наменили за књиге онда пре него што ставите куку у зид уклањајте рупе па тек онда ушрафите куке. Готову полицу види се на цртежу 10. Приликом монтирања полица на местима где се кутије додирују, преклапање кутије треба да износи око 7 cm по дужини.

ПЛАЋЕНИ ШАМАРИ

Према Закону XII таблица, донетом у старом Риму 451. године пре н. е. казна предвиђена за увреду износила је 25 аса (римски новац). Током времена новац је изгубио вредност, али старе од-

редбе Закона XII таблица нису се мењале јер су им Римљани указивали готово религијско поштовање. Колико је сума предвиђена законом била смешно мала у раскалашном Риму илуструје анегдота, коју прича Ауло Гелије, о богатом Луцијусу Верацијусу који се једнога дана забављао тиме што је ишао улицом и пролазицима ударао шамар, а за њим је ишао роб који је сваком ошамареном одмах исплаћивао 25 аса на име накнаде предвиђене Законом.

Наша
средњовековна
љубесћ

КАЗНА ЗА ПСОВКУ

Градец, у петак 29. марта 1389. године.

У судници уведоше две пиљарице на основу пријава неких грађана. После саслушања сведока, суд је донео пресуду:

„... У нашој Златној були пише: јошче гдје један од грађана другог грађанина обружи, опсује или изгрди, нека плати увријеђеноме десет пенсах (пенса 40 денара), а за градску благајну сто денарах. На темељу тога, а и по закључку нашег магистрата од 1348, којим се одређује ношење срамног камена око врата и то од Маркова трга до градских вратију званих Сирова Дверца и натраг, осуђујемо вас на плаћање наведене глобе и на ношење срамног камена!“

Да је и тада суд имао пуне руке посла сведочи и друга пресуда у истом дану: „Осуђује се Петар Мурко, да са спутаним рукама и ногама буде везан коњима за репове, одвучен до вјемала и објешен... Оптужени је већ други пут ухваћен у грађи. За први пут му је приступи отсјечено ухо и заувјек је прогнан из града. Но, он се, упркос забрани, поново вратио да поткрада поштене грађане. Због његове непоправљивости суд је морао донијети најстрожу пресуду!“

НОСОРОГ С ЦУЦЛОМ

Љубитељи животиња у Кенији до-
сетили су се како да напуштене
младунце дивљих животиња спа-
су сигурне смрти и оспособе их за
живот у дивљини.

Мали зелени цип покривен дебелим слојем прашине кретао се живописном равницом, на око педесет километара од Најробија, главног града Кеније. После неког времена возило се зауставило и из њега су изашла два човека — професионални водич из Најробија и амерички туриста који је дошао на фото-сафари. Док је тражио најпогоднији угао за снимање величанственог пејзажа, из оближњег жбуна зачуо се глас сличан маукању мачке.

— Шта то би? — упита Американац збуњено, спуштајући камеру.

— Изгледа ми као да је младунче лава. Можемо да приђемо без опасности јер лавица вероватно није у близини.

Полако су разгрнули гра не жбуна и у њему заиста наишли на слабащо младунче лава старо само неколико дана.

— Сигурно га је лавица напустила. Најбоље ће бити да га однесемо у сиротиште... — рекао је водич.

Американац га је запањено погледао.

— Сиротиште?! — Ви примате и животиње у сиротиште?

— Да, али не ради се о сиротишту за напуштену децу већ само за животиње чији су родитељи убили или су напустили младунчад. Осим тога, имамо и школу у којој навикавамо животиње како да живе у дивљини пре него што их пустимо...

СПЕЦИЈАЛНА БОЛНИЦА

Кенијско сиротиште за напуштену младунчад дивљих животиња отворено је 1963. године у близини Најробија, обухвата око 85 квадратних километара а посећује га око 100.000 људи годишње. Од године оснивања па до данас оно је спасло стотине дивљих животиња и оспособило их за поновни живот у дивљини.

Састоји се из више одвојених делова оградањих чврстом жичаном оградом

која спречава улаз дивљим животињама и ловокрадицама, тако да су животиње у њему потпуно безбедне.

Сваки одељак на овој чудној фарми има посебне апарате за грејање. На тај начин животињама се надокнађује топлота, коју би већина у нормалним околностима добила од мајке. Уколико се младунче разболи, шаље се у специјални болнички одељак где се предузимају мере за његово оздрављење. За инфективне болести постоји

неколико потпуно изолованих просторија. Неизлечиво болесни младунци убијају се овде на најбезболнији начин и тако им се ускраћују муке умирања у суровим условима природе.

ПРИПРЕМЕ ЗА ПОВРАТАК

Први „гост“ сиротишта био је носорог стар једва неколико недеља и дуг не-

што више од пола метра. Одмах га је прегледао ветеринар а затим је храњен на цуцлу све док није постао способан да једе чврсту храну.

Један од највећих успеха ветеринара из сиротишта постигнут је када је донесен мали леопард чију су мајку убили ловци. Младунче је било у јадном стању, изгладнело и без трунке крзна, и није било много наде у његов повратак у дивљину.

Међутим, после само неколико недеља лечења, мали леопард се сасвим опо-

равио, повратио нормалну тежину и добио крзно.

Најтежи задатак људи који раде у сиротишту представљају припрема животиња, навиклих на негу људи, за повратак у дивљину.

Најпре их пуштају у један специјални део ван оградџе који је врста националног парка. Ту се навикавају на друштво осталих дивљих животиња, уче се како да избегавају опасност и како да саме налазе храну. Врата њиховог ранијег пребивалишта, сиротишта, остају све време отворена па, уколико се уплаше, могу да се врате.

Повратком у дивљину престаје и вера у људе. Животиње морају сада да верују само својим инстинктима, јер људи који ће им се убудуће наћи на путу биће углавном ловци.

М. Ј.

РУКА ЗА ВАТРУ

Чим из даљине зачују добро познато завијање ватрогасних сирена, људи застају, осврћу се, броје колико ће кола проћи па према томе закључују да ли је избио неки већи пожар или се, можда, само запалио димњак. Помисао на ватру одвајнада је уливала страх.

Годишње штете од пожара данас се цене на милијарде, а некад су танке да се уопште не могу надоннадити. А колико ће борба са пламеном стихијом бити успешна, зависи не само од знања и вештине људи који се њом ухвате уноштац, него и од технике.

Ватрогасна кола морају да буду пре свега функционална, брза и сигурна. На рову обично носе лествице које се мо-

гу извући до дужине од 30 или 40 метара, али танка кола имају великих слабости: у њима обично има места само за једног ватрогасца, што за спасавање људи из пожара није довољно.

Овај проблем решило је возило које су Британци назвали »ајмон сноркел« или »дугачка рука«. Оно носи цев на извлачење са »корпом« на врху довољно пространом да у њу стане седам људи.

Ако се Сноркелова »рука« и не виђа често у пожарима, њу свакодневно користе електричари за поправне уличног осветљења: то је најбржи начин да се људи попну до врха високих бандера, па се данас у целом свету користи »Сноркелов систем«.

Како ради Сноркелов систем за спасавање из пожара

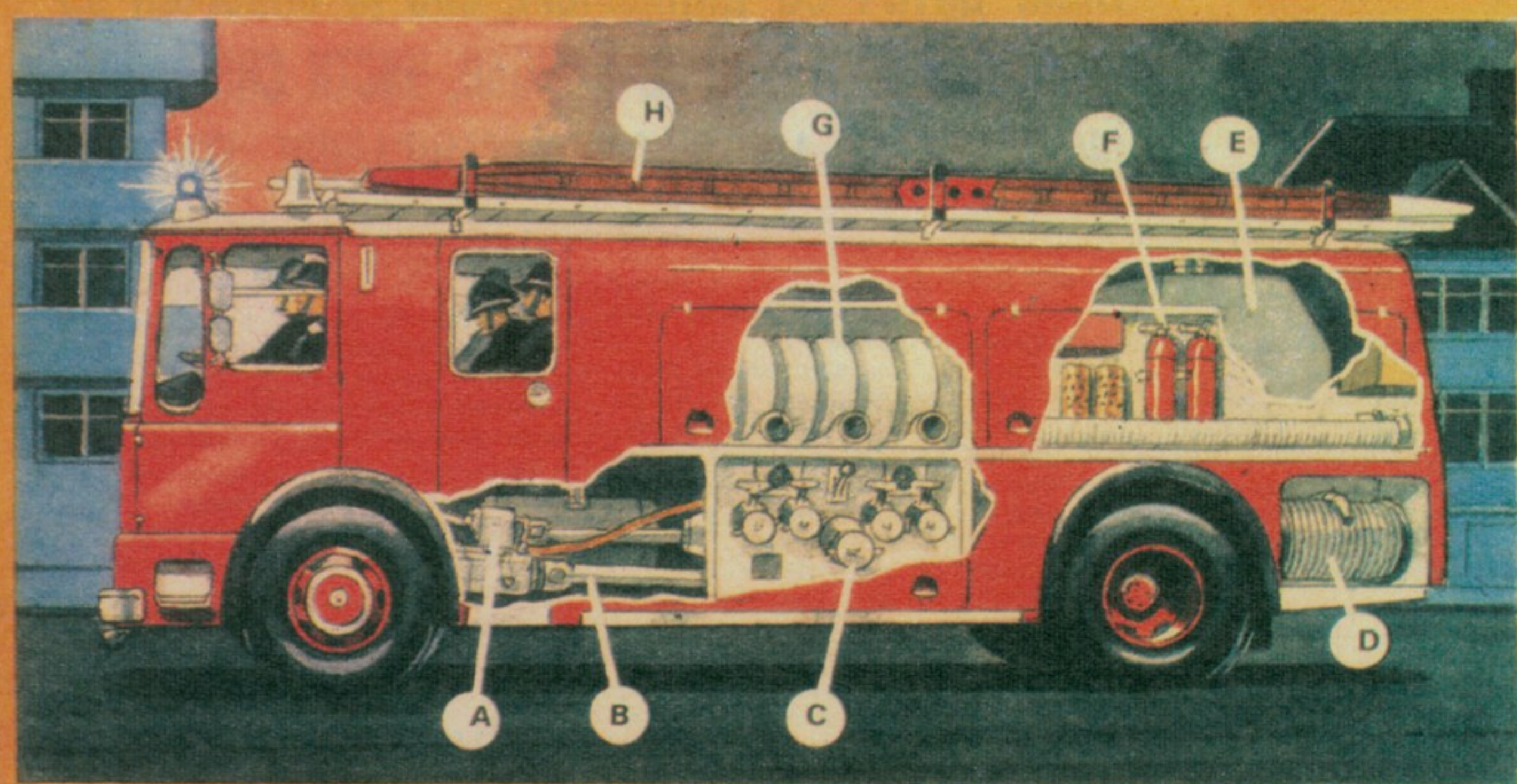
А. Положај за време вожње, В. Подигнут доњи део цеви, С. Горњи део цеви са корпом, Д. Горњи део са корпом у водоравном положају, Е. Највећа висина на коју се корпа може подићи износи 23 метра, Ф. Обртно постоље може се окретати укруг.

1. Пумпа за воду, 2. Црево,
3. Хидраулична дизалица,
4. Хидраулична пумпа и систем цеви за подизање корпе,
5. Обртно постоље,
6. Цев за воду која води до корпе,
7. Хидраулични цилиндри за операције са доњом цеви,
8. Електрични и хидраулични водови,
9. Хидраулични цилиндри за операције са горњом цеви,
10. Зглоб цеви за воду,
11. Горња цев,
12. Корпа, опремљена радијом и рефлекторима,
13. Распршивач за воду који ублажује врелину,
14. Водени топ који избацује близу 2800 литара течности у минуту.

УМЕСТО ДА ЈУРЕ УЗ СТЕПЕНИЦЕ ИЛИ СЕ ПЕНТРАЈУ ЛЕСТВИЦАМА КА ВРХУ НЕКЕ ВИСОКЕ ЗГРАДЕ, ВАТРОГАСЦИ СВЕ ВИШЕ КОРИСТЕ »СНОРКЕЛ—СИСТЕМ«.

Нови тип ватрогасних кола у која стаје велики број алатни и опреме за борбу против пожара.

А. Уређај за покретање водене пумпе, В. Осовина која води до задњих точкова, С. Водена пумпа, Д. Мало црево намотано на точак, Е. Танк за воду и пену, Ф. Кисеоник — шездесет боца, Г. Простор за црева, Н. Лествице: постоје четири различита типа која ово возило може да понесе.

На слици десно приказано је како се лествице дуге 33 метра могу извући до краја.

ФАНТАС-
ТИЧНА

ПРИЧА

НОРМАН
СПИГРАД

Вили Карсон се пробудио у девет ујутру без неког нарочитог разлога. Додуше, није имао никаквог разлога ни да се пробуди у неко друго време.

Остао је тако неколико минута, као сваког јутра. Није му се устајало, а није му се ни остајало у кревету. Оно прво је најзад превагнуло; уздахнуо је и — устао.

Прешао је у купатило, умио се и обријао. Намрштио се видећи, како му коса постаје све ређа.

Обукао се, а затим у кухињи припремио уобичајени доручак: сок од грејпфрута, пржена јаја, пар виршли и кафа. Као обично, чврсто је одлучио да од идуће недеље почне да држи дијету.

Јео је брзо, без апетита. Употребљено пластично посуђе бацио је и прешао у дневну собу.

А сад?

Од досаде до мржње

Откако је, пре годину дана, изгубио посао, Вили је сваког јутра одлазио да тражи нови. Био је одличан технички цртач, имао је диплому, али је после неколико месеци закључио оно што је у ствари знао од самог почетка: да за техничке цртаче нема посла. Машина је то радила исто тако добро, само много брже и јефтиније. Друге машине су замениле многе друге стручњаке.

Тако се Вили нашао у маси незапослених, без изгледа да ће икад више радити.

Поглед му се задржао на стерео-уређају и на полици с грамофонским плочама, али није осетио ни најмању жељу да неку чује. Уморио се спустио у фотељу испред циновског телевизијског екрана који је захватао цео један зид.

— Упали се! — рекао је гласно.

Екран се одмах испунио сликама у боји. На програму су биле јутарње вести.

— ... Да је ово повећање броја самоубиства статистички занемарљиво, као што је изјавио и председник Михелсон — говорио је спикер оптимистичким гласом. — А сада прелазимо на спортске догађаје...

— Четири! — рекао је Вили.

Телевизор се послушно пребацио на четврти канал. Појавила се слика једног човека у кревету који се спремао да прогута некакву пилулу. Прогутао ју је а онда се обратио гледаоцима:

— Пријатељи, можда немате апетит, као што га нисам имао ни ја. Ако је тако, узмите сваког дана по једну пилулу дексајума...

— Угаси се! — викнуо је Вили.

Седео је и буљио у зид. Мислио је колико је оних који, као он, при-
мају осигурање од Фонда за неза-

ДИВЉА ЗОНА

послене. Последњи подаци су говорили о импозантној бројци од 89 милиона.

— Све бих дао да опет почнем да радим — промрмљао је Вили. — Копао бих канале, чистио снег...

Узалуд. Све су то радиле машине. И сваког дана су преузимале нове послове, повећавајући армију корисника Фонда за незапослене. А кад се једном тамо нађете, нема вам више излаза.

Не може се рећи да се не брину о вама. Ох, и те како се брину. Кирију више не плаћате. Јело је бесплатно. Лекарска помоћ такође. Највећи део суме од 175 долара, коју примате сваке недеље, можете потрошити на забаве и разоноду на хобије, на пиће... на све оно чиме ћете попунити празнину и учинити да вам некако прође време.

Али, шта то вреди?

Ваш брак се распао. Како могу живети заједно две особе, по 24 часа на дан, кад немају ништа друго да раде него да гледају једна другу у лице? Љубав прелази у до саду, досада у одвратност. А одвратност у мржњу.

Тада остајете сами.

Сами са својим животом испред себе. Животом глупим, празним, бесмисленим.

Устао је. Није знао куда ће, али је знао да у кући не може више остати. За тренутак је помислио како би било да се убије. Самоубиства су била у моди. Али, шта је смрт? У основи, није се много разликовала од оваквог живота.

Забрањено без наруквице

Изишао је на улицу. Поред њега су пролазили људи добро ухрањени и лепо одевени. Нико није журио. Благосунчеви зраци обасјавали су град пролазећи кроз филтере за климатизацију. Савремена техника је укинула чак и лоше време.

Вили је помислио како се живело кад није било климатских филтера. Он то лично никад није искусио; чуо је само старије како причају о томе. Али, могао би да проба...

Постојале су такозване дивље зоне. Једна је била у Средњој Америци: стотине квадратних километара нетакнуте природе, без друмова, без кућа, без климатских филтера.

Обузет узбуђењем какво година-

Иако цртач са дипломом, био је спреман да ради било шта: копа канале, чисти снег... Јер, било му је доста тог бесмисленог живота.

ма није осетио, попео се на најближу транспортну траку, а затим на експрес-траку. Сат касније, био је на граници дивље зоне.

Граница је била заштићена гвозденим оградом високом три метра која се пружала на обе стране докле поглед допире. Вили се искрцао испред металне капије. Лево од капије био је звучник, а десно — мало удубљење у зиду.

Покушао је да отвори капију, али била је закључана.

— Добро дошли у дивљу зону! — рекао је глас из звучника.

Чуо је неки звекет у удубљењу у зиду. Била је то метална наруквица, са црвеним дугметом у средишњем. Затварала се око руке бравицом, слично лисицама које употребљавају полицајци.

— То је сигурносна наруквица — рекао је глас. — Ставите је око руке и затворите. Скинућете је тек кад се вратите из дивље зоне. У наруквицу је уграђен мали радио-предајник. Ако се нађете у невољу, притисните црвено дугме и одмах ће вам притећи у помоћ робот-спасилац.

— Али, ја то нећу — побунио се

Вили. — Желим да се ослоним само на себе. Отворите капију.

— Капија ће се отворити тек кад вам наруквица шкљоцне око руке — одговорио је глас. — Не можемо допустити да се грађанин нађе без заштите у дивљој зони.

Гунђајући, Вили је наместио наруквицу и капија се отворила. „Није важно“, помислио је. „Нико ме не може натерати да притиснем дугме“.

Ушао је у дивљу зону и капија се затворила за њим.

Влажно и хладно

Испред њега, пружали су се зелени брежуљци. Вили је удисао ваздух пуним плућима. Био је разочаран. У књигама је писало да је ваздух у пољу чистији него у граду; међутим, није било никакве разлике. Очигледно, те књиге су биле написане пре него што су постављени климатски филтери, кад

ЈЕДНА
АЛИ
ВРЕДНА

Нема науке тамо где
нема законитости по-
јава.

(В. Г. Плеханов)

су градови још били пуни смога и бензинских испарења.

Одједном, сетио се да је видео једног човека како трчи по трави. Додуше, то је било у рекламама на телевизији, али сад је он био ту, у природи.

Потрчао је. Прешао је двадесет метара, спотичући се на неравној земљишту. Тридест метара, и почео је тешко да дише. Четрдесет, и ноге су му отежале, као да су од олова. Педесет...

Пао је и остао на земљи непомичан, да поврати дах. Било му је јасно да није у форми. Како и да буде кад није принуђен да начини ни најмањи напор. Сада су физичке послове обављале машине; нисте морали ни да ходате кад постоје транспортне траке.

Устао је. До ђавола, испрљао је панталоне и кошуљу! Гунђајући, кренуо је ка оближњој шуми.

У шуми је било мрачно, влажно и хладно. Требало је да понесе капут. Али, у градовима заштићеним климатским филтерима ко ће да мисли на капут!

Погледао је око себе. Владала је потпуна тишина, коју је повремено прекидао само цвркулт птица.

„То је, значи, дивља зона“, помислио је. „Трава, дрвеће, мир...“

До тог тренутка није доживео ништа узбудљиво. Хоће ли тако бити и даље?

Ходао је без циља, залазећи све дубље у шуму. Где су те лепоте природе о којима се толико писало? Овде је чак досадније него код куће.

Али, слободан је. Може да чини шта хоће... Шта да чини? Шта се овде уопште може чинити?

Већ је почињао да осећа глад, што је значило да је време за ручак. Погледао је црвено дугме на наруквизи.

Не, неће звати робота. Није за то дошао овамо. Гладан је, у реду. Баш хоће да види како је то патити од глади. То је ипак нешто ново.

Али, храна се може наћи и у шуми. Може, рецимо, убити неку животињу. Али, где су животиње? Досад није срео ниједну, ако не рачуна птице. И како да је убије ако је и сретне? Чиме?

Ево, сад пати од глади, али тај осећај није онакав какав је замишљао. Само непријатност и ништа више.

Поглед му је опет пао на црвено дугме. Да га притисне? Не, не. У стању је бар да се врати сам.

Пао на испишу

Кренуо је натраг. Ако буде ишао истим путем, мора стићи до зида. Али, време је пролазило а он никако да изиђе из шуме.

Тада је почела да пада киша.

Прво је чуо ударање кишних капи по лишћу. Затим је киша постала јача и продрла кроз крошње дрвећа до њега. Никад до тада Вили није имао прилику да покисне, јер су климатски филтери штитили град и од кише. Ово што је осетио није му се допало.

Киша му се сливала низ косу и натопила му одело. Дрхтао је од хладноће. Био је уморан и гладан.

Био је обесхрабрен. Упознао је физичку патњу, али то му није донело олакшање. Напротив.

Више није имао жељу да истраје. Чему то?

Резигнирано, притиснуо је црвено дугме. Сад ће стићи робот спасилац и вратити га у његов стан, његовим навикама, његовим дутим, бескорисним данима.

Сада је желео да се врати свом

празном животу. Очајнички је журио за тим.

Још једном је притиснуо дугме. Шта је с тим роботом, зашто не долази?

Изненада, схватио је да нешто није у реду. Дугме се није померило. Није се померило ни први пут. Било је блокирано.

Притискивао је и притискивао, али са истим резултатом. Обузела га је страшна слутња. Пало му је на памет да никад није срео никога ко се вратио из дивље зоне. Све што је знао о њој прочитао је у књигама. А те књиге су биле веома старе.

Кад се уверио да су његове сумње оправдане, Вили је изгубио главу. Почео је да удара наруквизом о дрвеће и камење, али дугме се није померило. Само је раскрвавио руку.

Било је јасно да неће никакав робот да га врати у град. Није, па ни он, неће развејати легенду о дивљој зони. Она ће остати симбол наде за људе као што је он, људе за које је цивилизација изгубила свако значење.

Имао је ужасно осећање да је пао на тесту... на тестирању способности да се преживи.

Не овде. У граду.

ВЕЛИКИ У ШКОЛСКОЈ КЛУПИ

— АЛЕКСАНДРЕ ДИМА,
ПРИЗНАЈ ПОШТЕНО
КО ТИ ЈЕ ПОМОГАО
ДА НАПИШЕШ ОВАЈ
САСТАВ!

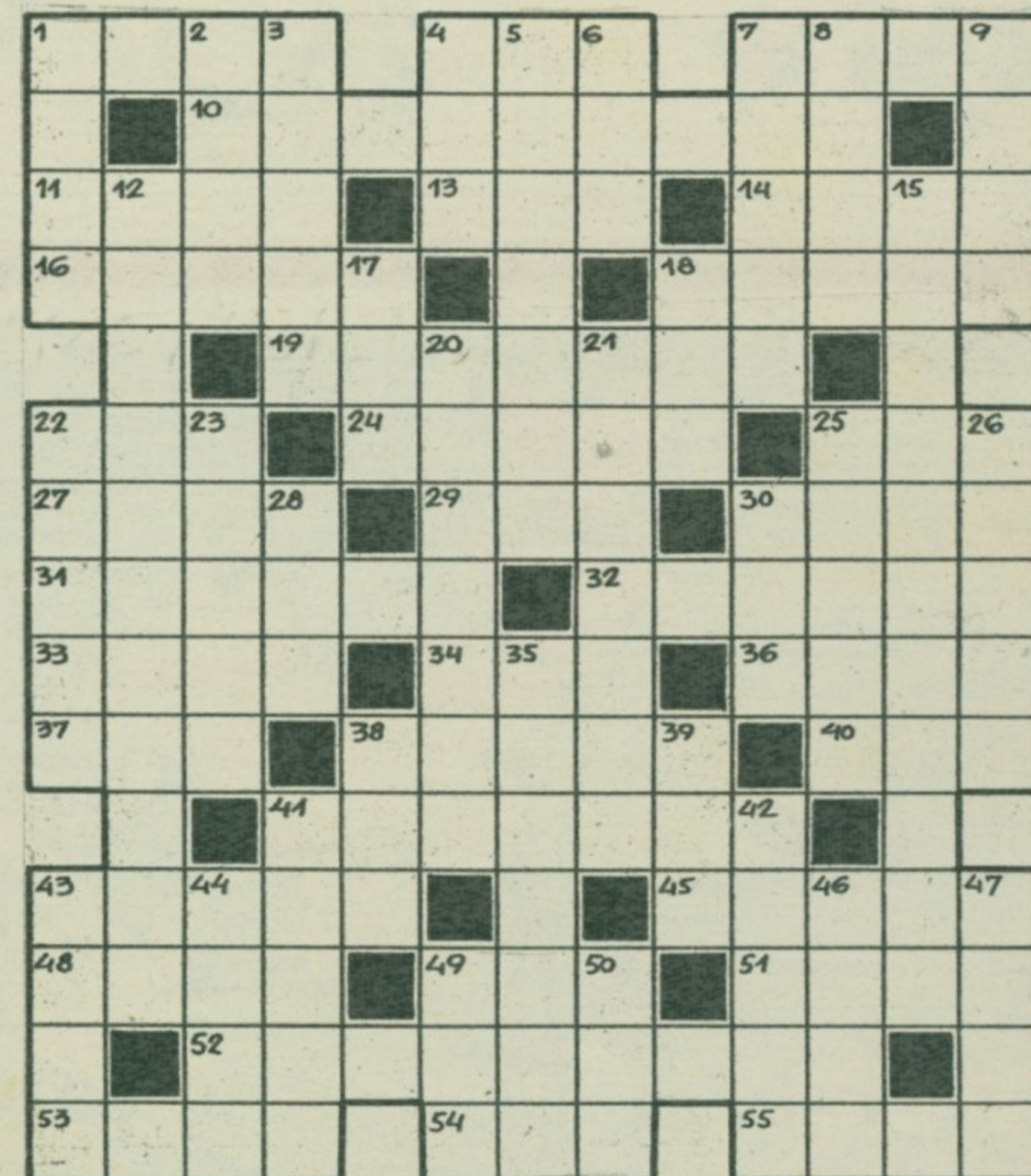
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Висококалорични угаљ, 4) врста коњског хода, 7) река у Војводини, 10) римски император, 11) јужноамеричка товарна животиња, 13) катран, 14) благајна, 16) део трамваја, 18) врховни законодавни акт једне земље, 19) предмет трговине (мн.), 22) део пушке, 24) ваљар, 25) румунски фудбалски клуб, 27) улога, 29) римски песник и историчар (Тит Лукреције), 30) толу-бица (шпан.), 33) упитна заменица, 34) црна креда, 36) корално острво, 37) стара турска титула, 38) стари номадски народ, 40) име глумице Жирардо, 41) музички инструмент, 43) мајчина браћа, 45) вика, 48) шаховска фигура (мн.), 49) позади, 51) први човек (митол.), 52) они који одушевљавају, подстичу, 53) крвни суд, 54) страно женско име, 55) покрајина у Грчкој.

УСПРАВНО:

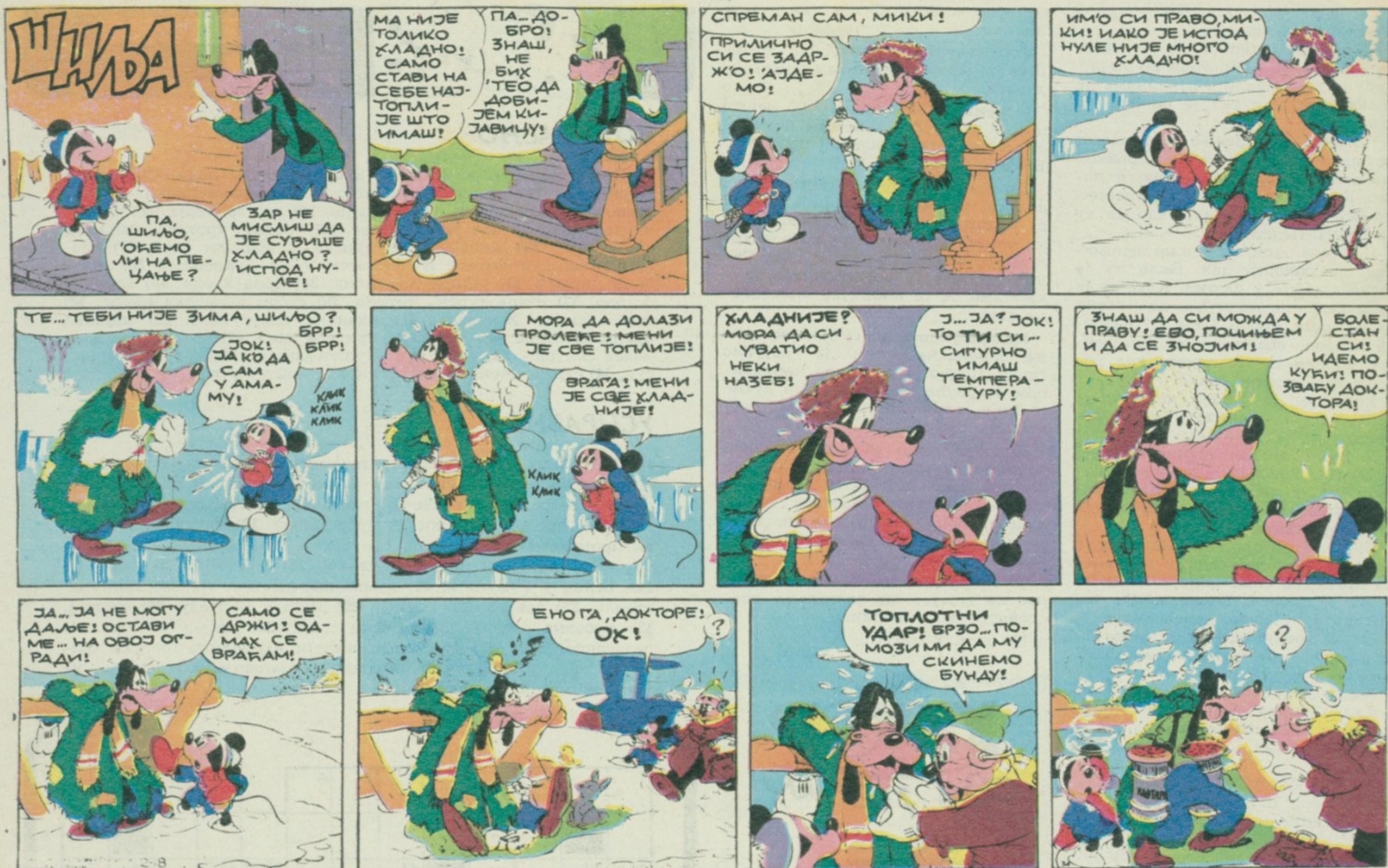
1) Припадник старог народа германског порекла, 2) језеро у Италији, 3) позната миланска опера, 4) спрат, 5) широка улица са дрворедима, 6) млечни производ, 7) градски аутомобили за јавни превоз, 8) пркос, 9) прождрљив, 12) наука која се бави проучавањем ископина, 15) град и летовалиште у САД, 17) уметност (лат.), 18) град у Немачкој, 20) стратегија, 21) планински венац у Румунији, 22) пумпа, 23) личност из Забавниковог стрипа, 25) завера, 26) носачи, 28) лука у Израелу, 30) аждаја, 35) љубавна поезија, 38) зимски спорт, 39) река у Индији, 41) педагошка мера, 42) дугорепи папагаји, 43) велика тропска змија, 44) град у Јордану, 46) Расинова трагедија, 47) река у Сибиру, 49) назив, 50) отац (слов.).

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) АЦО ШОПОВ, 8) труо, 9) Ади, 10) рен, 11) етер, 12) Ис, 13) крило, 14) Краков, 15) уплата, и, т, 16) уво, 17) стадион, 22) опа, 23) глина, 24) Ба, 25) уца, 26) клица, 27) трг, 28) КИ, 29) наука, 30) паор, 31) сарма, 32) ниска, 33) валута, 35) мало, и, 36) Аламо, 37) оаза, 38) во, 39) тас, 40) недра, 42) рис, 43) исто, 44) „На кланцу“.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живорад Стојановић. Уредници: Кринко Виторовић, телефон 324-191/525, Нурићена Ђолић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дина, полугодишња 110,00 дина, тримесечна 55,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дина, полугодишња 220,00 дина, тримесечна 110,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: ДМ 64.—, Долар 25.—, Ф. 110.—, Ш. 66.—, Ш. 108.—, Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фех 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција. Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу нишлешко Републичког секретаријата за културу СР Србије Број 413-2973-02 од 22. 1 1973. године не плаћа се порез на промет.

Од данас код вашег трговца!

PEZ®

у 30
Дизнијевих
прича

РЕЗ вам поклања поред укусних бонбона и драгих фигурица и доживљаје Дизнијевих јунака у стрипу. НАПРАВИТЕ СВОЈУ МИНИ СТРИП БИБЛИОТЕКУ И ИГРАЈТЕ СЕ ЈОШ ЛЕПШЕ!

и нај прикладан деј убишак Свакодневни наш ужишак.

Kolinska

ПОШТАНИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

САН У МЕРМЕРУ

Реци ми, ако знаш, нешто више о Таџ Махалу.

Неда Марец,
Карловац

Градитељ Таџ Махала, монументалног мермерног споменика, био је шах Џахан, пети владар династије Могула (1628—1658).

Шахова жена Арјуманди Бану Бегам, коју је шах називао и Мумтаз-и-Махал (Драги камен палате), умрла је по рођењу осмог детета. Уцвељени шах је над њеним гробом, на обали реке Џамне, одлучио да подигне надгробни споменик какав свет још није видео.

Владар Индије довео је најпознатије градитеље и занатлије и остварио своју замисао. Стручњак за изградњу куполе био је вероватно из Истанбула, зидари из Делхија и Кандахара, калиграфи из Шире и Багдада, резбари цветних орнамената из Бухаре, а архитекти из Кашмира. Пуних 17 година 20.000 радника радило је на најславнијем надгробном споменику. Трошкови су премашили цифру од 100 милиона нових динара.

СИМБОЛ САД

Често чујем да многе Американце називају именом Ујка Сам. Реци ми због чега?

Драган Митровић,
Приштина

Многе земље и народи имају неки карактеристичан симбол. Такав је случај и са симболом Француске — Маријаном или Џоном Булом који представља постаријег Енглеза...

Ујка Сам је симбол Сједињених Америчких Држава и њених грађана. Игром речи настало је име симбола највеће северноамеричке земље: скраћеница оригиналног назива United States of America — USA, духовито је преведена у Uncle Sam, тј. ујак Сам.

У карикатурама често срећемо личност старијег, витког човека, шиљате брадице, са цилиндром око којег је обавијена америчка застава. То је Ујка Сам.

КЊИГЕ ЗНАЊА

Интересује ме када се и где први пут појављују енциклопедије.

Војислав Савић, Ваљево

Сажет систематски преглед свих грана људског знања — енциклопедија — јавља се врло рано. Мада су то били само покушаји, никако енциклопедије у данашњем смислу, међу првима вреди забележити Грка Спеусита и Римљане Варона и Плинија. Кинези су „књигу знања“ имали у 12.000 свезака, која је по обиму и данас највећа на свету.

Најпознатије дело те врсте из античког времена, свакако је Плинијева Historia naturalis (Историја природе), садржана у 37 књига са близу 40.000 обрађених појмова. Скоро петнаест столећа европска цивилизација користила се овим делом.

Међутим, тек у 16. веку, тачније од 1559. године, први пут се упо-

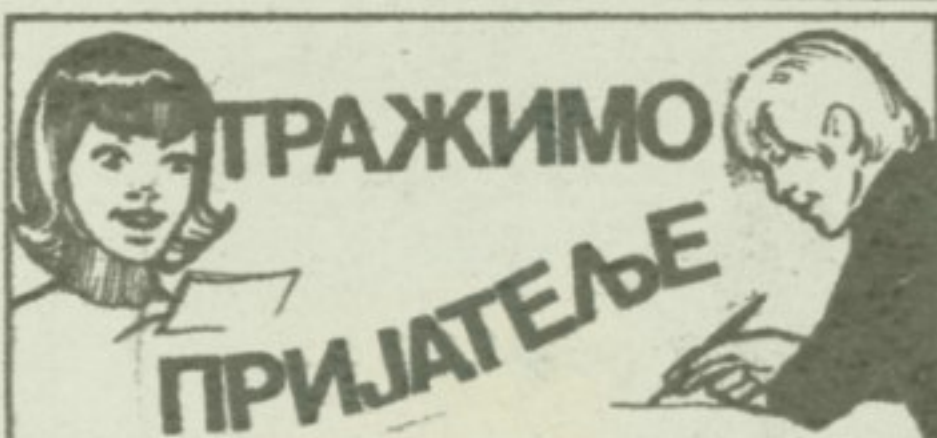
требљава реч енциклопедија. Наиме, тада је у Базелу светлост дана угледало дело нашег земљака, Загребчаина Павла Скалића, док тора филозофије и теологије, где се у наслову први пут помиње реч енциклопедија, настала од грчке речи enkyklios paideia (заокружено образовање).

Данас енциклопедије обухватају готово све гране човекове делатности, тако да постоје опште и специјалне (стручне). Већина земаља издала је своје тзв. велике енциклопедије. Од општих, код нас су најзначајније две: једна у издању Југославенског лексикографског завода и друга, у издању „Просвете“.

МАТЕМАТИКА КАКО ЛАКО

»УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ« - 4 књиге, садрже комплетну изроду свих типова задатака из математике за I, II, III и IV разред гимназије, техничких и осталих средњих школа. Шаљемо поузећем. Цена сваке књиге 80 дин. Све 4 књиге - комплет само 250 дин. АДРЕСА: МАТЕМАТИКА — 71000 Сарајево, ПП 64

Дописивала бих се са друговима и другарицама из целе Југославије. Имам 16 година и ученица сам медицинске школе. Волим забавну музику. Марица Милићевић, 11060 Београд (Карабурма), Дванаеста нова број 14

Жељела бих да стекнем доста другова и другарица преко Забавника. Имам 14 година. Сенада Мекић, 79250 Коњиц, Железничка 12/8

Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Волим спорт и музику. Имам 15 година. Драган Младеновић, 18511 Врањски Прибој, село Корбевац

Дописивала бих се са друговима и другарицама широм земље. Сакупљач сам марка и салвета. Мој омиљени певач је Демис Русос. Божана Мајор, 24000 Суботица, Маршала Тита 29, стан 26

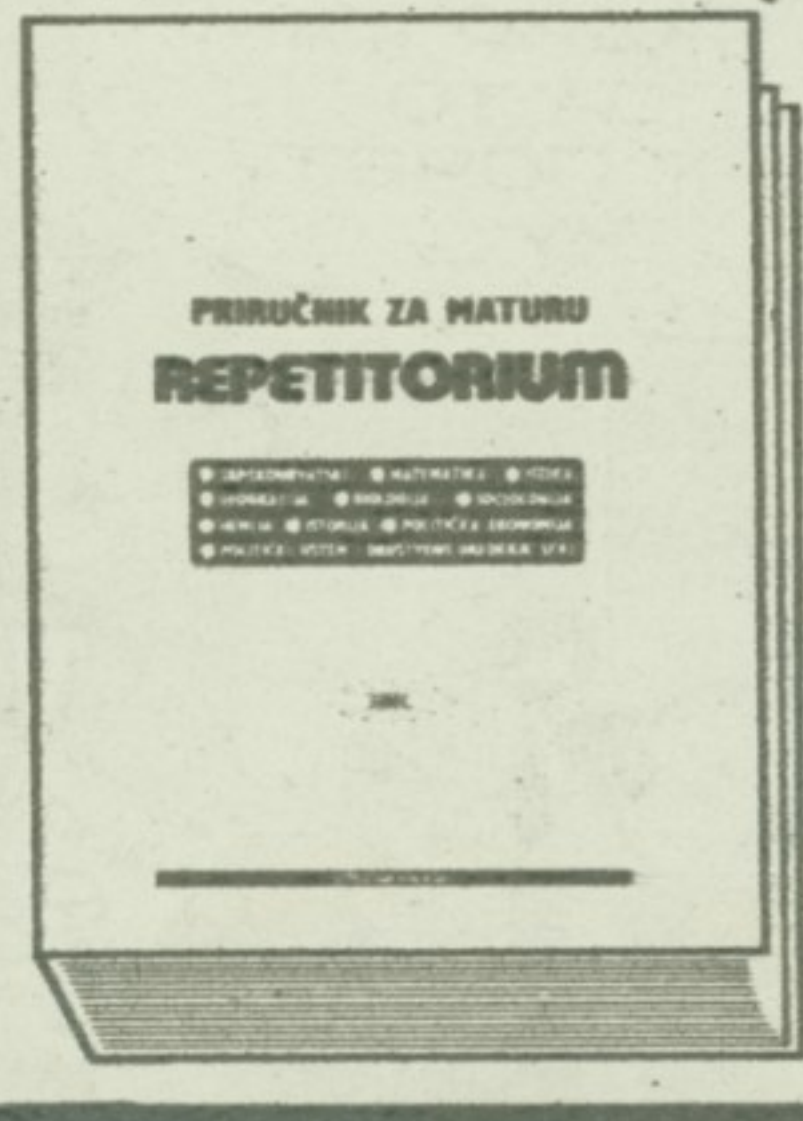
Имам 10 година и велика ми је жеља да се дописујем са младима из свих наших крајева. Мила Стевановић, 18204 Горњи Матејевац, Доњи Матејевац

Имам 15 година и желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из целе наше земље. Навијач сам „Партизана“. Марија Дротар, 25230 Кула, Буре Стругара 47

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поузећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански факс 23.

